UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 10 06 02 023 5

BINDING SECT. AUG 3 0 1966

DR 589 U77

Ursavaş, 'Alī Ṣā'ip
Kilikyā facialarıı ve
Urfanın ķūrtūluş mücādeleleri

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

علی صائب

Sa'ib, 'Alī, fl. ca. 1920
Kilikyā faciaları ve
كيليكيا فاجعه لری
Urfanın kurtuluş
mücā و deleleri

اورفه نك قورتولوش مجادله لری

بیوك منجی ! اصیل نسلمزك حر و مستقل
اولادی ایچون یازدیغم بو اثر بنم دكل سنك
یاراتیجی و قورتاریجی دهاكك دستانندن
كوچوك بر پارچه‌در .

آنقره
١٣٤٠

5

LIBRARY
SEP 1 1965
UNIVERSITY OF TORONTO
1004448
DR
589
U77

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/kilikyfacialariv00ursa

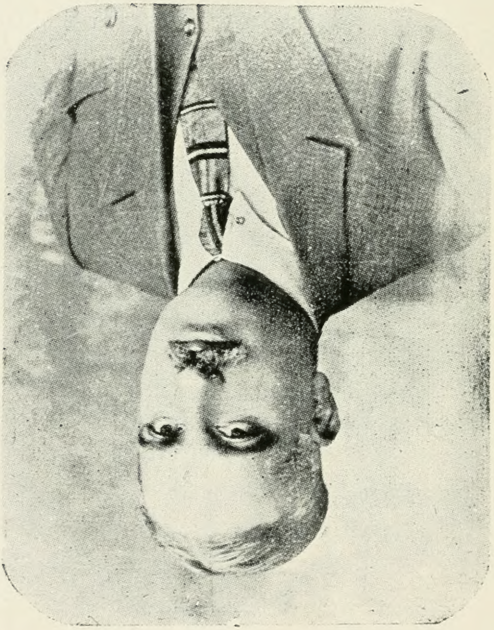

Saib, Ali

Kilikya facialari ve urfanın kurtulus Mucadeleleri

مندرجات

موندروس متاركه‌سندن بیوك ملت مجلسنك كشادینه قدر :

برنجی قسم : كیلیكیاده

ایكنجی قسم : اورفه‌ده مجادله‌دن اول

اوچنجی قسم : اورفه مجادله‌سی و اورفه‌نك قورتولوشی

مقدمه

كرك اورفه وكرك جنوب حدودلريمزده‌كى ملى مجادلاته وبوميانده قسماً عمومى مجادلۀ مليه‌يه عائد وثائقى بواثرمله بيوك تورك تاريخنه حاضر ومستقبل نسله تقديم ايديورم .

بومجادلاته اشتراكه سائق اولان حس وفكر بكا بو اثرى يازمق ونشر ايتمك وظيفه ومجبوريتنى‌ده تحميل ايتدى .

بوحركات اثناسنده مع التأسف كنديلريله قانلى بر صورتده چارپيشمق اضطرارنده قالديغمز فرانسزلره عائد صفحاتى ؛ اورفه‌ده بالآخره مقتول اولان فرانسز ضابطاندن برينك اوزرنده بولنمق صورتيله اله كچيريلن يومى حرب نوطلرينى حاوى مخطره‌نك عيناً ترجمه‌سيله قارشيلاشديره‌رق يازدم كه، بووجهله ايكى مبارز طرفك متقابل حركاتى بوتون تفرعاتنه قدر هرايكى نقطۀ نظردن تدقيق ومحاكمه اولنه‌بيلير .

بو وسيله ايله ملى و مظفر مجادله‌مزك بيوك وحقيقى قهرمانلرى اولان مقدس شهيدلريمزك حضور معنويسنده كمال حرمتله اكيلير و اونلرك عزيز وجودلرينى احتوا ايتمك صورتيله برقاتدها قيمتله‌شه‌ن بوحر و مستقل تورك وطننك ، تورك جمهوريتنك تميز طوپراقلرينه يوزومى كوزومى سوره‌رم .

آنقره : ١١ نيسان ٣٤٠

سابق اورفه وحواليسى قواى مليه قوماندانى
قوزان مبعوثى
على صائب

قسم ۱

موندوروس متارکه‌نامه‌سنك ایلك انطباعاتی

رأس العینده

قارا و چوق فورطنه‌لی بر کیجه ایدی .

روزکار ، اوزون اوغولتولر و قودورمش هجوملرله پنجره‌لری صارصییور ، صانکه بوقارا و ییرتیجی کیجه جاملری قیراراق بوتون وحشتیله‌اوطه‌مه دولاجاق، ساکن ومتوکل‌یانان لامبامی‌سوندوره‌جك درین و نهایتسز بر قراکلق ایچنده

اعصابم ، فکرم چوق پریشان ...

ییللرجه دوام‌ایدن قانلی وبوتون دنیایی قاپلایان‌حربك بزم‌ایچون الیم و سفیل برنتیجه‌سی اولان موندوروس متارکه نامه‌سی ماصامك اوستنده باشم ایکی الك آراسنده دوشونیورم ؛ تکرار اوقویورم ، کوزلریمه ایناناميه‌جغم کلییور ، بو برمتارکه‌نامه دکل ؛ فجیع براسارت وتسلیمیت وثیقه‌سی !

اوقودقجه اوكمده اوچوروملر ، جهنملر آچیلیور ، بوتون شان وشكوهیله ، معظم تاریخیله ملتمك بواوچوملره دوغرو سوركلندیكنی كورورگبی اولویورم ، بوآنده كیم‌بیلیر قاچ یوز بیك وجدان بنم كبی قیوزانییور ، اضطراب چكییور .... زواللی وطنم ! سنك ایچون ، سنك حریت واستقلالك ایچون سوه ، سوه ، سوینه ، سوینه اولدیكمز حالده دیمك اولویوركه ، سنی ینه قورتاره‌میورز .

روزكار دیشارده متصل شدتنی آرتدیریور ...

متاركه نامه‌نك او ، سیتسی و آلاستیقی ماده‌سنه استناداً برمدت صوكرا دشمن اردولرینك « سوق‌الجیش نقطه‌لریدر » بهانه‌سیله وطنمك الك كوزل و الك باكر شهرلرینه هوررا نعره‌لریله كیریشلرینی كوزومك اوكنه كتیرییور . زواللی خلق ، بواستیلا آلتنده‌جیر پینیر ، باغیریشیر ، قاچیشیر وآغلاشیر كورییورم .

مملكتمزده ییللردنبری اجنبی پروپاغانداسیله اخلاقی بوزولمش و بزه قارشی هر فرصتده اهانت وخیانت ایدن یرلی خرستیانلرك شماریقلقلرینی ودشمن اردولرینك اوكنه‌دوشه‌رك ، آرالرینه قاریشه‌رق عقله وتصوره صیغمیه‌جق خباثتلر یاپاجقلرینی ومغصوب وطنمزده بزه « یاشامق حقی » نی بیله ویرمیه‌جكلرینی بو مستقبل وقایعك اڭچندن بولمش كبی قطعیتله تخمین ایدییورم هرحالده ، آوروپا وآوروپا مدنیتی و بین‌الملل احكام وقوانینك بوتون بونلرك مغلوبلره و بزه قارشی برر افسانه اولدیغنی دها برقاچ سنه اول بالقان محاربه‌سنده‌كی مغلوبیتمز اوزرینه آوروپانك بوتون تأمینات وتعهداتنی اونوداراق :

— ویل مغلوبلره !!...   دیه هایقیردیغی كوندنبری بیلیوردم .

رأس العيندن رجعت

دير زوردن رأس العينه وظيفهٔ مخصوص ايله يوميه يوز كيلومترو قطع ايتمك اوزره ايكى كونده كله بيلمش ايدم . ديرزورده بولنان خطوط مواصله ومخابره‌سى منقطع اولان فرات غروپنه عائد امرلرى آلاجق وايرتسى صباح عينى سرعتله عودت ايده‌جكدم .

چول ، باديه ! قورقو و اسرار ايله دولو بر جهانى بر روزكار كبى كچمشدم . يانمده‌كى سواريلر يورويشه تحمل ايده‌ميه‌رك جبل ـ عبدالعزيزده قالمشلردى . يالكزدم . موصلدن چكيلمك اوزره بولنان آلتنجى اردو قرارگاهيله مخابره ايدرك فرات غروپنك صورت حركت و خط رجعتى حقنده‌كى امرلرى آلدم . بر درلو اويوياميوردم . ديرزوره ، اوراده پك مشكل وضعيتده قالان فرات غروپنه عائد يالكز بو عسكرى و رسمى امرلرى دكل رأس العينده آلديغم كچن موندروس متاركه‌نامه‌سنك بر صورتنى ، حربك انجام فجيعى خبرينى‌ده كوتوره‌جكدم . صبرسزلانيوردم صباحى بكله‌يه‌مدم . يوله چيقدم .

زواللى يورغون و بيتاب قيصراغم بو چيلغينجه يورويشدن متحير كبى ... چوق سرت بر روزكار اسييور ، چولك نهايتسز افقلرنده مأيوس بر صباحك مغموم فجرى ياناشيور . . .

چول ! چول ! بو كوزل وحر باديه‌لر ، بو بوش و ازلى صحرا اوزاقده بعضاً بليره‌ن عشيرتلر جيلان كبى آتلر بوتون بونلرك طالع

ومقدراتی بزدن آیرمق ایستەین او اوغورسز وثیقه کوکسمده بر
یلان صوئوقلغیله اویویور ... بر آنده بو بویوك فلاکتك هپسنی
اونودویور ، شخصمه ، شخصیتمه رجوع ایدییوردم :

بن دیرزوری ناصل تخلیه ایدەجکدم . او اثناده دیرزور سیار
ژاندارمه مفرزەسنك قوماندانی ایدم . ملتمك ، حکومتمك قانون
و حاکمیتنی تمثیل ایدن بر ژاندارمه قوماندانی صفتیله :

— اهالی ! سز قالیکز، انکلیزلر کلیور ، بز کیدییورز !

ناصل دیەجکدم . او ، اوزون یول بیتدی . دیرزوره کلدم
عسکر، اهالی اطرافمی آلدی. اندیشەلی نظرلر بی تجسس ایدییوردی.
کتیردیکم امری، خبری، معلوماتی بر آن اول آلمق ایچون استعجال
ایدییورلردی . اوکونی نم ایچون اونوتمق قابل دکلدر .

نسلمك اولاد مستقبلی! بر انسان ایچون دنیاده اك بویوك عذاب
واضطراب نەدر بیلیرمیسکز ؟ استقلال و حاکمیتدن فراغت ووطنی
دشمنه ترك ایتمك بو الم ، بو آجی‌یی بوتون وسعت و شمولیله بن
روحمده حس ایتدم .

بر ، ایکی کون صوکرا اولجه یالکز کچدیکم یوللردن بویوك
قافلەلر حالنده رجعت ایتدك. یانمده یوز قدر دینچ ، کنج ، فداکار
ژاندارمەم واردی . بردرلو یوزلرینه باقامیوردم . صانکه بو رجعتك
خجالتی بکا عائد ایمش کبی صیقیلیور ، مضطرب اولویوردم .

فقط نرەیه کیدییورز ؟ موندروس متارکه نامەسی برهیولا کبی
قارشیمه دیکیلیور :

— سوق‌الجیش نقطەلری اشغال اولندی نرەیه کیدییورسکز ؟

اوكون آطنه‌ده ارمنيلر طرفندن وانلى احمد افندى اسمنده برذات غايت فجيع بر صورتده قتل ايدلمشدى . ومحل وقعه‌ده بر فرانسز شابقه‌سى وبرسونكو بولنمشدى. جنايت شكل وماهيت اعتباريله غايت شنيع وفرانسزلر ايچون غير قابل ستر وتأويل ايدى .

بو اجتماع مرتب اولديغى حالده تورك تساندى ، منحصراً وجدانلرده‌كى حس مشترك بوتون خلقى مدنى بر انتظام ووقار ايله طوپلامشدى . كيتدكجه بويويه‌ن كومه‌لر ودالغه‌لر حالنده اهالى كليور . كليور متصل كليوردى . بو هيبتلى واصيل متينغ آطنه‌يه يكى كلمش اولان فرانسز والى عسكريسى برمونى شاشيرتمشدى . يوكسك ومعظم برتاريخك شرف واصالت شعشعه‌سى آلتلرنده اوقونان بوخلق، بوتون حالى، طورى وسوزلريله مدنى رشدينى كوستريوردى . بومتينغ سفيل برجنايتك مرتكبلرينى تلعيندن زياده بوتون روح ومعناسنك عظمتيله فرانسز اشغالى واستيلاسنى غايت آچيق برطرزده پروتستو ماهيتنده ايدى . فقط دشمنك دومانلى وحريص كوزلرى بوحقيقى كوره‌ميه‌جك قدر رؤيت قابليتندن محرومدى . يارالى بولنديغم اثناده شاهدى اولديغم بومتينغ بكا يكى برامید وحيات ومستثنا برعزم وغيرت تلقيح ايتدى .

بناءً عليه بنم حسى وحقيقى محركم بومتينغ واطنه‌ليلردر ديه‌بيليرم. كوزل سيحان ! سن مسعود و مستريح آقابيليرسك ! صولاديغك طوپراقلرده دنيانك الك اصيل وجوانمرد برملتى ياشيور ... بوقهرمان و فداكار خلق قابل دكل اسارتى و استيلايى قبول ايتمز . يالكز آكلاتمق بوتهلكه‌يى آكلاتمق لازمدى .

ارمنی انتقام آلایی

اطنه‌ده تشکیل ایدیلن ارمنی انتقام آلایی علناً ظلم واعتساف بایراغنی آچمش ایدی . فقط ، بو آلای کیمدن انتقام آلاجق ؟ اردو ترخیص ایدلمش ، اطنه ولایتی قونترول آلتنـه آلنمش ایدی . فرانسزلرجه بو عنوان آلتنـده برآلای تشـکیلنه ناصیل موافقت ایدیلیوردی ؛ بو انتقام آلاینه نه لزوم واردی ؟ فقط اونلرك هدفی یالکز تورك حکومتی تورك حاکمیتی دکلدی ، بالذات تورك حیـاتنه قصد ایدی وبالخاصه اونی یاشاتمامق، اونی بوغمق، اولدیرمك ایدی.

لاکن بیلمم بوقچنجی تجربه ایدی ؟ برقاچ‌دفعه‌لر ودها یك‌یاقین بر ماضیده خیانت وجنایتك جزاسـنه دوچار اولدیغی حالده بو ملتی سوق واداره ایدنلر حالا متنبه اولمامشاردی.

هانکی دشمن مملکتمزده قارشی براستیلا املی بسـله‌مش وبونی احضار ایچون‌ده وجدانه وانسـانیته مخالف غیر طبیعی بر اختلال ، توزکلری حرکته کتیره‌جك برظلم ووحشت یاپمق‌ایسته‌مشسه بوکبی ایشلر ایچون ارمنیلری دائما لیاقتلی برآلت اولارق قوللانمشدر.

فرانسز حربی، فرانسز مدنیتی، فرانسزعرفانی چوجقلغمدنبری بنی اوقدر تسخیر ایتمش ایدی‌که ؛ بدایةً اطنه‌یی فرانسزلرك موقةً قونترول آلتنه آله‌جقلری بنی تدهیش بیله ایتمامشـدی . و هرحالده فرانسزلرك ارمنی‌جانیلرینی، فدائیلرینی.جاسوسلرینی قوللانه‌جقلرینه‌ده

بیلمم نه دنسه احتمال ویرمك ایستهمیوردم . فقط حادثات وحقیقت تخمینمده آلداندیغمی بکا پك آجی برصورتده آكلاتدی.

کیلیکیا فجایعی

فرانسز میرآلایی بره‌مونك والی عسکری صفتیله اطنه‌یه‌مواصلتی فرانسز ـ ارمنی مظالمنه برمبداء تشکیل ایتمشدی وبومظالم بلاانقطاع توالی و تزاید ایدییوردی . ولایتده تورك حاکمیتنی شکل وقوت اعتباریله تمثیل ایدن ژاندارمه‌یی طاغیتمادقجه ، انحلاله اوغراتمادقجه خفیف قطعات ایله مصرفسز صورتده یالکز ارمنی خباثت و خیانتنه استناد ایله کیلیکیا اشغال ایدیله‌مزدی .

واضحاً کوریلیوردی که فرانسزلرجه اورته‌دن قالدیرلمسی لازم‌کلن ژاندارمه ایدی . اونلر ، خلقه الك زیاده تماس ایدن بو قوتك معنوی قدرتنی آکلایورلردی . بو اعتبارله فرانسز و ارمنی سونکولرینك کسکین اوجنی سینه‌مده حس ایدییوردم. فقط؛ نه اولورسه اولسون ممکن اوله‌بیلدیکی قدر صبر ایده‌جك ، ثبات کوستره‌جکدم .

کندیلکمدن مجبور اولمادقجه چیقمق ، رجعت ایتمك ، دیرزور کبی بوراسی‌ده تخلیه ایتمك امکانی یوقدی. بوکا عزم ایتمشدم .

هر یاپیلان تجاوز، هر ارتکاب اولنان فجیعه کین وانتقام حسمی تزیید وتقویه ایدییوردی. بوتون قوتمله صبر وثبات کوستره‌جکدم .

فقط ، بیلمم که نه درجه‌یه قدر صبر ایده‌بیله‌جکدم . وقوعات سریع برصورتده علیهمزه انکشاف ایدیوردی .

بره‌مون ، اطنه ژاندارمه آلایی قوماندانی قائممقام هاشم بکی مقصدینه ایلك حائل عد ایتدیکی ایچون کندیسنه ویردیکی بر چای ضیافتی متعاقب توقیف ایتدیره‌رق ولایتدن چیقارتدی تبعید ایتدی واطنه ژاندارمه آلایی لوپه اسمنده بر فرانسز یوزباشیسنك امرینه ویردی .

اطنه‌ده تحت تداویده بولندیغم اثناده قائممقام هاشم بکله خصوصی ومحرم کوروشمش ایدم . وضعیتك ایلریده آله‌جغی شکله نظراً موقعلریمزی محافظه ایتمکلکمزی و ممکن اوله‌بیلدیکی قدر تورکلری صیانت ، منور وحمیتلی اهالیدن کیزلی بر مدافعه تشکیلاتی اساسلرینی احضار ایتمکی قرارلاشدیرمشدق . هاشم بکك بو صورتله انفکاکی مهم بر ضیاع ایدی .

قوزان و حوالیسی

تاپاروا اسمنده بر فرانسز یوز باشیسنك ٣٣٥ سنه‌سی مارتنك جمعه کونی – متصرف عسکری صفتیله – قوزانه مواصلت ایتدیکی خبر آلندی . اطرافنی هپ ارمنیلر آلمش وکندیسنی فرانسز وارمنی بایراقلرندن یاپیلمش مشئوم بر طاق آلتندن کچیروب متصرفلق مقامنه کوتورمشلر .

تاپاروا ، تورکلره قارشی تهدید آمیز بر نطق ایراد ایتمش و آللنبی اردولری کوچوك بر دعوت و اشارتمزه مهیادر دیمش .

او دقیقه‌دن اعتباراً قوزانك سماسی‌ده سیاه بلوطلر قاپلادی .

بر مدت صوکره قوزان ژاندارمه طابوری قوماندانی بیکباشی عثمان نوری بك مأذوناً طرابلس شامه کیتمش اولدیغندن ژاندارمه طابور قوماندانلغی وکالتنه تعیین اولنان قوزان اخذعسکر شعبه رئیسی [شاملی] هاشم افندیدن شو تلغرافی آلدم :

قارص ژاندارمه قوماندانلغنه

نومرو
٣٣٤٧

قادروکزك نصف اسلام، نصفی ارمنی اوله‌جقدر اوکا کوره اکمال ایدلمسی .

٧ مایس ٣٣٥ — قوزان ژاندارمه طابور قوماندان
وکیلی
هاشم

آرتق ژاندارمه‌ده الدن چیقیور دیمکدی .

ولایت اوزاقلردن کلن کیم ونره‌لی اولدقلری آکلاشیلمایان بر چوق ارمنیلرله دولویوردی . بو، بیاض قالپاقلی، قمه‌لی جفته‌طبانجه‌لی ارمنیلر آقین، آقین قوزان لواسنه‌ده کلمکه باشلادی . بر چوقلری قافقاسیه‌ده چار اردوسنه خدمت ایدن آنترانیك چته‌سنه و آنترشیست جمعیتلرینه منسوب بو سرسریلر اوزون مدت جنایت و شقاوتله

[illegible]

هر کون تورکاردن سلاح آرامق بهانه‌سیله جزای نقدیلر آلینیور، رسمی برعنوان وکسوه آلتنده مدهش برشقاوت یاپیلیوردی .

خاچین قضاسی مرکزینه یاریم ساعت مسافه‌ده اون برریاشلرنده ایکی تورك چوجغی ارمنی فدائیـلرینك بره یاتیروب قوزی کبی بوغازلمقده اولدقلرینی کوردن اشرافدن کوزاده اسماعیل بك نامنده‌کی کنج چوجقلری قورتارمق خصوصنده‌کی رجا ومداخله‌سـنك قوربانی اوله‌رق اوده قولاغی ، برونی کسیلمك وکوزلری اویولمق صورتیله اعدام ایدلمشدی . بوجانیلر هیچ بر صورتله تعقیباته معروض قالمیور بالعکس فرانسزلره برر ارمنی ملی قهرمانی اولویورلردی .

قوزان تحریرات مدیری رضا بك

« محاسبه‌جیسی حمدی بك

خاچینك کرازلی یورت قریه‌سندن جانباز کهیا اوغلی منلا محمد

وعینی کویدن بوران اوغلی

کوریشارك قریه‌سندن مرعش اوغلی

قازیقلی قریه‌سندن عثمان

کبه چنار ژاندارمه قره‌غولی افرادندن حاجی

اقسار قریه‌سندن قره حاجی اوغلی حاجی ابراهیم

کوچوکلر قریه‌سندن طوپال علی و یدی یاشنده‌کی چوجغی

قیزیل اوراندن چرکس

قازیقلی قریه‌سندن مهاجر حسن ایله درت آرقداشی ،

ونك قریه‌سندن طرسوسلی محمود

دوغانلی قریه‌سندن دکانجی قیصریلی شکری

سرقنطیندن یکیجه‌لی محمد و اوغلی و آرقداشی امیر علی

داناجی قریه‌سندن خطیب اوغلی عبدالقادر
عمجه زاده‌سی اسماعیل
صاری چید قریه‌سی مختاری حلاج محمد
سپاهی قریه‌سندن حبیب وحسین وعثمان وفاطمه ودفنه
قوزانلی بربر درویشك زوجه‌سی
محکمه مباشری قوزان اوغلی مصطفی
یره باقانلی صبرلق مصطفی
قوزانلی بربر مصطفی درویش
طبانلی قریه‌سندن سلیمان
قوزانلی متقاعد یوز باشی حاجی محمد افندی
حاجی میرزالی قریه‌سندن ایبش
تجاردن جمال افندی
فکه‌نك بکرحاجیلی قریه‌سندن تراش علی
قوزانلی اسماعیل اوغلی بطال
سیسلی منلا محمد
صره ألفده محمد
هرکله‌جی عمر اوغلی احمد
امت چاوش
قوزانلی کورد علینك درت چوجغی
دکرمنجی اوشاغی قریه‌سندن آزغین ابراهیم
طوشان تپه‌سی قریه‌سندن حسین آغا
طوسلی وحاجیلر قریه‌سندن احمد و مصطفی ایله بش آرقداشی ودها اسملرینی ضبط وقید ایده‌مدیکم برچوق تورکلر کوزلری اویولق و برونلری کسیلمك صورتیله شهید ایدلمشلردر .

قوزان اشغالی اثناسنده طاغلره ویوللره پارچه ، پارچه ایدیلهرك اولدورولمش یوز قرق تورك جسدی بولونمشدر .

ارمنیلرك مظالمی

قوزانده فرانسز متصرف عسکریسی اولان تایاردانك ضابطهٔ خصوصیه‌سی خدمتنی یاپان و [اوخانس چاوش] نامیله شهرت آلان ارمنی ژاندارمه چاوشی ارمنی فدائیلریله برابر تورك کویلرینی درلو ، درلو بهانه وتضییقلرله صویویور وآلدیغی پاره‌لری :

— تورکلر بکا سلاحلرینی آلمامقلغم ایچون رشوت ویردیلر دیه‌رك مکافاتی آرقداشلریله آرالرنده تقسیم ایتدیرییور وینه ظلم وتضییق ونهب وغارت سفرینه چیقیوردی .

بالخاصه خلقی الك زیاده متأثر ایدن تورك قدین وقیزلرینه واقع اولان تسلط وتجاوزدی . بو ، اوقدر شنیع و رزیلانه برطرزده یاپیلیوردی که هیچ برینك حقیله تصویر ایدلمسنه امکان یوقدر .

بودنی ، سفیل وهردرلو قیدلردن ، مسئولیتلردن آزاده قودورمش جاناوارلر کبی اطرافه صالدیران فدائیلر محضا تورکلری دها زیاده تحقیر وتعذیب ایتمك ایچون مسلمان قادینلرینی تهدید وتضییق ایله ونمایشلرله کلیسالرده تنصر ایتدیرییوردی . بوفجایعی حقیله نقل وتصویر ایتمکی وقار وعزت نفس ملیمزه موافق کورمیورم .

ایلك مقاومت حركتی

فكه قضاسنك يره باقان قريه‌سندن حسن نامنده برينك زوجه‌سنك الندن جبراً آلنه‌رق اوقريه‌ده فدائی قوماندانی بولنان اوسب چاوشه تزويج ايدلمسی اوحواليده‌كی مدافعه ومقاومت حركتنك مبدئی اولدی. حسن، شكايتلرينك مسموع اولماديغی كورونجه اوكوزنی صاتاراق تدارك ايتديكی سلاحله اوسبه تجاوز ايتدی. مرمی اوسبه اصابت ايتمه‌مشدی. بو صورتله طاغه چيقان حسن، ظلمديده توركلردن درحال برچته تشكيل ايتدی. ومقابل حركتده ظلمك وتضييقك غايت طبيعی برنتيجه‌سی اوله‌رق كنديني كوستردی.

بن آرتق مجادله‌يی فعلاً باشلامش تلقی ايديوردم.

هر نه اولورسه اولسون آرتق فعاليته كچمك زمانی كلمشدی. بوتون اهالينك كنجلرك، اختيارلرك، قادينلرك وچوجقلرك روحنده يكی بر آتش يانمغه باشلامشدی:

— اوله‌جكسه‌ك بيله ناموس وشرفمزله اوله‌لم!

بو برمجادله فكری وعزمی ايدی كه بونی فعله قلب ايتمك لازمدی. قوزانك حميتلی كنجلرندن: علی شادی بك [قوزان مبعوثی]

حسين افندی [قوزان مبعوث سابقی]

يارم زاده احمد افندی

بيطر مفتشی مظفر بك [آنقره‌ده بيطر مدير عموميلكی امراض

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

« [illegible] »

[illegible] :

[illegible]

علی عثمان اوغلی احمد آغانك نزدینه كوندرمشدم . احمد آغا هردرلو فداكارلغی كوزه آلدیره‌رق قبول ایتدی وجداً حمیتلی بر تورك اولان بو احمد آغا بالآخره قوزان حوالیسنده‌كی خدماتیله بحقٍ قلبنك نجابتنی كوسترمشدر .

یره باقانلی حسنك ترتیب ایتدیكی چته یكرمی كشیلك اولمش وكیتدكجه‌ده قوتلنمكده ایدی .

بو چته قوزان ـ خاچین جاده‌سی اوزرنده یوزات كدیكنده ارمنی ضابطلرندن میساق ایله درت ارمنی فدائیسنی پوصویه دوشوره‌رك قتل ایتدی . فرانسزلر و ارمنیلر بو وقعه قارشیسنده شاشیرمش اولمغله برابر بوتون شاشیرمش ظالملرك یاپدیغی كبی مدهش جنایتلرله موقعلرینی برآز دها دوشوردیلر . چته‌یی اله كچیره‌مدكلرندن محل وقعه‌یه یقین اولان یوزات تورك كوینی كاملاً یاقدیلر . اهالینك بوتون اشیا وحیوانلرینی ضبط ویاغما ایتدكلری كبی كویك مختاری حمزه ایله قارداشی موسای قوزانده حكومت اوكنده وموقوف بولنان آنالرینك ، بابالرینك كوزلری اوكنده بلامحاكمه اعدام ایتدیلر .

بو مظالم تورك مقابل حركاتنی تشویق ایدیوردی و جمعیتمزك مساعیسنی تسهیله وسیله اولویوردی .

جمعیتمز توركلردن هیچ بر اهانت و خیانته معروض قالمیور ، بالعكس جمعیتمزه داخل اولسون اولماسون فعالیتمزی حس ایدنلردن دائما مظهر معاونت اولویوردق . قوزان اهالیسنك‌ك مظلم واك امیدسز كونلرده كوستردیكی حمیت ووطنپرورلكی دائما لسان تقدیر وشكران ایله یاد ایدرم جمعیت مقصدینه موفق اوله‌بیلمك ایچون قوزانده یكانه

[illegible]

مملکتلرینه اعاده ایدیله‌جکدر . خانه ، اراضی و املاکلری درحال کندیلرینه اعاده اولنه‌جقدر. ارمنیلرك املاکنه یاپیلان ضرر وزیانی تقدیر ایتمك ایچون ایجاب ایدن محلی زیارته کیده‌جك اولان ضابطانه تسهیلات عظیمه کوستریله‌جکدر .

٧ — جرم ایقاع ایدن اشخاص توقیف ایدیله‌جکدر . آسایش و استراحت عمومیه‌یی اخلال ایتمسندن شبهه ایدیلن اشخاص توقیف ایدیله‌جکدر .

٨ — مصرقوهٔ سفریه‌سی قونیه‌نك شرقنده‌کی بالعموم شمندوفر خطوطنی قونترول ایده‌جکدر .

٩ — مصر قوهٔ سفریه‌سی بالعموم تلغراف وتلفون مخابراتنی قونترول ایده‌جکدر . هیچ بر تورکجه شفره‌لی تلغراف قبول ایدلمیه‌جکدر .

١٠ — مصرقوهٔ سفریه‌سی ترخیص‌ایدیلن آلتنجی‌اردو افرادینی بدایتده‌هفته‌ده طقوزیوزنفراولمق‌اوزره‌مملکتلرینه اعاده‌ایتدیره‌جکدر.

١١ — تورك حکومتی‌ بزدن فرار ایدن هندلی ویا دیکرافرادی بزه تسلیم ایده‌جکدر .

١٢ — معلوم اولملیدرکه ؛ مصر قوهٔ سفریه‌سی ارزو ایتدیکی محلی اشغال ایده‌بیلیر .

اخطار : سکزنجی ماده‌ده‌کی قونترول کلمه‌سنك معناسی :

مصر قوهٔ سفریه‌سی ایستدیکی طرزده و ایستدیکی زمانده بغداد خطیله کرك عسکری و کرك ملکی نقلیات یاپدیرمغه صلاحیتدار اوله‌جغی کبی هر جنس امتعه‌یی هر زمان نقل ایتمکدن بغداد خطنه

ممانعت ایتمك صلاحیتنی دخی حائز اوله‌جقدر . بو شرطلر ، مصر قوهٔ سفریه‌سنك باش قوماندانلغی طرفندن درسعادتده بولنان تورك حكومتیله بالمقابله یاپیلان شرائطدر .

بونك بلا ایجاب بر مدت صوكرا استانبول حكومتی طرفندن رسماً تبلیغنه لزوم حاصل اولمسی شایان دقتدی . بونی نشره سائق عجبا نه ایدی ؟

عثمانلی حكومتی مأمورلرینك مطاوعتنی تأمینمی ؟

فرانسز ضابطلری

بوتون فرانسز ضابطلری كبی تاپاروا ده كیلیكیاده‌كی فرانسز اداره‌سنك چوروكلكنی و دوامسزلغنی كوریبور ، توركلرك اقوام ابتدائیه كبی جبر ایله ، قورقو ایله ، تهدید ایله اسارته آلنه‌مایه‌جغنی آكلیوردی و بناءً علیه وضعیتی اداره ایتمكده و جر منفعت ایلمكدن باشقه برامل بسله‌میوردی . تاپاروانی الده ایتمك جمعیتمزی یاری‌یاری‌یه موفق ایتمك دیمكدی . الك زیاده قوزانده ارمنیلرك كوزینه بن باتیبوردم . قاچ دفعه‌لر بنی‌ده تبعید ایتدیرمك ایستدیلرسه‌ده موفق اوله‌مامشلردی . تعقیب وتضییقه دوچار ایدلدیكم واستجواب اولندیغم زمانلر :

— بن رواندیزلی‌یم . مملكتم انكلیز اشغالی آلتنده . صلح اولوب وضعیت توضیح ایتمه‌دیكجه رواندیزه كیده‌مم . استانبوله وباشقه بریره

كيدرسه‌م بنی قبول ایتمزلر . بن‌ده سزه برفـالق ایده‌جك دكلم. بن علی‌العاده برخاق كبی بوراده قاله‌جغم .

دیبوردم . رواندیزلی اولمقلغم فرانسزلر نظرنده تورك تابعیتندن چیقمش بولندیغمی ورواندیز اهالیسـنك تورك دكل كورد اولدیغی ذهانی حاصل ایتمكده ایدی. [١]

جمعیتمزك تشـكیلات وفعالیتی ایلریلیوردی . هر كس وضعیتك فجاعتنی كورویور ، آرامزده‌كی تساند كیتدكجه قوتلنیوردی .

بدایتدنبری ملی مقـاومت و مجادله‌یه طرفدار اولوب بالآخره فوق‌العاده فداكارلقلر كوسترن ذواتك اسملرینی كمال حرمتله ذكر ایتمه‌دن كچه‌میه‌جكم.

قوزانده :

صائم بك [٢]

یاریم زاده احمد افندی

سهلك زاده حسن »

قورد اوغلی خلوصی »

مفتی زاده احمد جودت »

یكن زاده احمد وخلیل »

آقچه‌لی زاده كامل »

[١] دشمنلر دائما بو تورك ـ كورد ذهابنده آلدانه‌جقلردر . هیچ بیلمیورلركه تورك ملتی ؛ توركلر وكوردلردن متشكل غیرقابل تفریق برجامعهٔ ملیه‌در .

[٢] بالآخره حركات ملیه اثناسنده شهید اولمشدر . مكتب حقوقدن مأذون حمیتلی وفداكار برگنج ایدی.

علی کهیا زاده حقی آغا و برادرلری یوسف اغا وعکاش [١] افندیلر
حاجی حسن آغا زاده شاکر واحمد افندیلر
فکه‌لی جزمی بك
شریف افندی
قارصده :
مفتی زاده حازم افندی
نوری چاوش
توفیق آغا
معلم راسم افندی
حاجی موسی زاده‌لردن جوشقون توفیق بك وقرداشلری
صونباس آغالرندن محمد بك ، یعقوب افندی ، مرشد افندی ،
داود افندی، منلا مصطفی
محرم بك زاده حاجی ودوردی بکلر
چوقاقلی احمد پاشا
حاجی ایدهم افندی وفائق افندی
محمد فکری افندی
اوده‌رکلی قنبرلی زاده عثمان افندی وبرادی شکری افندی [٢]
جوشقون عثمان بك
خاچینده :

---

[١] بوذات‌ده بالآخره حرکات ملیه اثناسنده شهید اولمشدر .

[٢] بو نجیب یوره‌کلی ذات‌ده حرکات ملیه اثناسنده شهید اولمشدر .

مفتی زاده عزت افندی [١]
آرسلان بك
ودها اسملرینی تخطر ایده‌مدیکم قوزانده اویله حمیتلی و نجیب انسانلرله محاط ایدم که ؛ یوزلرجه سنه‌لر صوکرا کیلیکیاده یاشایه‌جق بونلرك اولاد و احفادی بو قهرمان بابالرینك فداکارلغیله افتخار ایده‌بیلیرلر .

ایلك خلاص شعله‌سی

قوزان متصرفی اولان وجمعیتمزك تشکیلات وفعالیتندن معلومتدار بولونان احسان بك [تکفورطاغی والیسی] بیلمم نره‌دن الده‌کچیرمش بکا ۲۰ تموز ۳۵ تاریخلی ارضرومدن یازلمش « مصطفی کمال » امضالی بر بیاننامه ویردی . بو بیاننامه ایکی آی اول یازلمشدی . بیاننامه‌یی اوقویجه دلی کبی اولدم . سوینجمدن نه یاپه‌جغمی بیلمیوردم .

— اوخ یاربی آرتق قورتولویورز دییه باغیردم .

مصطفی کمال پاشانك طرابلس غرب حربنده درنه‌ده بولندیغم زمان طانیشدم . چولده او ، یوقسزلق ایچنده اونك متین شخصیتی بکا منتظم بر اردودن زیاده امنیتبخش اولمشدی . اون بش سنه‌لك

[١] عزت افندی‌یی برادری حافظ افندی ایله برلکده تاپاروا قوزانه کتیرتەرك حبس ایتدیرمشدی . طقوز آی غیر قابل تصویر اشکنجه‌یه معروض قالدقری حالده تخلیه‌لری ایچون تاپاروانك بالواسطه ایستدیکی پاره‌یی عزت افندی ویرمامك خصوصنده قیرلماز برعناد وثبات کوسترمشدر .

وقايع ايچنده ، بو وقايعك لدنياتنه و كنهنه واقف اولانلرجه بو بيوك هويت هرضابطك قلبنده : استقبالك قهرماني ايدى .

حرب عموميده آنافارطه‌لرده وطنى ، استانبولى ، چناق قلعه‌يى او ، قورتارمش وبرنجى اردو قوماندانى‌اوله‌رق حلبه كلديكى زمانده قلبلريمزده اونك اسمنك تأثيريله صانكه بر ظفر و موفقيت كونشى طوغمشدى . ديمك ، پاشا بزم خبريمز اولمادن آيلردنبرى چاليشيوردى . ٢٠ تموز ٣٥ تاريخلى اولان بوبياننامه ١٨ ايلول سنه ٣٥ تاريخنده بزم اليمزه كچمشدى وشبهه‌سز دها برچوق شيلر اولمشدى .

انتباه جمعيتك سرورينه پايان يوقدى . شيمدى جمعيتمز ايچون ارضروم‌ده ، پاشا ايله ارتباط حاصل ايتمك يكى برغايه اولدى .

بياننامه كيزلى ، كيزلى الدن اله دولاشيوردى بياننامه‌ده پاشا : « آمال مليه‌يه خادم برفرد صفتيله ملتله برلكده چاليشمق اوزره عسكرلكدن استعفا مجبوريتنده قالديغى » بيلديريوردى .

آيلردنبرى هردرلو مواصله و مخابره‌دن محروم اولديغمز ايچون ولايت خارجنده‌كى تشبثات و فعاليتدن خبردار اوله‌ميوردق .

آراصيرا ، استانبولدن كلن بعض غزته‌لرده انسانه اميد ويره‌جك ماهيتده دكلدى « ماندا » وحامى بردولت ترجيح و انتخابيله مشغول اولويورلردى . بونلر دولت حامیه‌نك نه‌ديمك اولديغنى كلوب كيليكياده كورملى ايديلر ! ..

آوروپاليلر ايچنده الك چوق سوديكمز ، انسانيتك ، مدنيتك ، حريتك حاميسى وسرافرازى عدايتديكمز فرانسزلر بويله‌اولورسه ... سنه‌لردنبرى آلساس - لوره‌ن ايچون آغلايان فرانسه ، بوراده

ایکنجی بر آلمانیا کیلیش یکی، یکی آلساس ـ لوره‌نلر ایجاد ایدییوردی. هر حالده آرتق فرانسزلرله وبالخاصه وجدانی قرارمش ارمنیلرله مجادله‌یه باشلامق زمانی کلییوردی.

مصطفی کمال پاشانك بو کوچوك بیاننامه‌سی، بزم ایچون جلدلرله اثردن دها مفصل، دها بلیغ ایدی.

بو، اوزاقلاردن کلن سس؛ برفرمان قیام برمژدهٔ رها ایدی. دیمك تورك ملتی یکی بردور تاریخی آچق ایچون دمیر کورسنی، چلیك قالقانی النه آلمش یکی بر بوز قوردك آرقه‌سندن خلاصه دوغرو یورویوردی.

بیلمم که بو سکز اون کلمه‌ده نه سحر واردی. هر اوقویانك روحنه طلسملی برامید خلاص نفخ ایدییوردی.

هله بنم ایچون مصطفی کمال پاشایی اولدن طانیمش اولمق نهایتسز بر قوت وامید منبعی ایدی. هر حالده ارضروم‌له مخابره ایتمك بوراده‌کی وضعیتمزی، تشکیلاتمزی آکلاتمق توحید حرکت و تأسیس ارتباط ایتمك لازمدی. بو مقصدك حصولی ایچون فکه قضاسی موافق بولدم. فکه‌دن وجواردن ارضروم‌له مخابره ممکندی.

بو مقصدك تأمین حصولی ایچون فکه بلدیه رئیسی جزمی بکله کوروشدم. کندیسنی طانییوردم. حمیتلی برذات ایدی. قوزانده‌کی فعالیتمزدن، انتباه جمعیتنك تشکلندن و مساعیسندن بحث ایتدم.

درحال تشریك مساعی‌یی قبول وهر درلو فداکارلغه آماده اولدیغنی بیان ایتدی. دوه‌لی قائمقامی غاطف بکله [قیصری مبعوث سابقی و الیوم قیر شهر والیسیدر] کیزلی اوله‌رق مخابره‌یه باشلادق :

نهایت بن بالذات دوه‌لی قضاسنه کیده‌رك قوای ملیه تشکیلاتنه مأموراً اورایه کلمش اولان ذوات ایله کوروشمکلکم تقرر ایتدی .
واسطهٔ مخابره اولان جزمی بکدن آلدیغم « مستعجل » اشارتلی برمکتوبده « قوای ملیه تشکیلاتنه مأمور ذواتك بنمله کوروشمك اوزره انتظارده بولوندقلری » بیلدیریلیوردی .
مصطفی کمال پاشانك ارضرومدن سیواسه کلدیکی شایع اولمشدی. عزیزیه و دوه‌لی حوالیسنده قوای ملیه تشکیلاتی علائمی حس ایدلدیکی بر زمانده بن فکه قضاسنه کیتمك ایسته‌مکلکم فرانسزلرك پك زیاده نظر دقتی جلب ایتدی . فقط ، منع ایتمکده موافق بولمدقلرندن فرانسز ملازمی [سوبی] نك بکا رفاقت ایتمسنی تکلیف ایتدیلر . قبول ایتدم.
جمعیتمز اعضاسندن مظفر بکده ترجمان اوله‌رق بزه ترفیق ایدلدی . قوزاندن حرکتمزی تلغرافله جزمی بکه و فکه قائممقامی شرف بکه بیلدیردم . [شرف بکده بوسیاحت اثناسنده جمعیتمزه داخل اولدی] . یولده ملازم [سوبی] ایله کوروشورکن بوتون آمال وتصوراتنه واقف اولمشدم . بو آدمك یکانه املی اون بیك لیرا یاپارسه فرانسه‌یه عودتنده استقبالی تأمین ایده‌بیله‌جکنی تصور ایدییوردی. وبو پاره‌یی آنجق تجارت یاپارق قازانمق املنده اولدیغنی سویلیوردی.
— هیچ مراق ایتمه‌یکز! بن سزه دها فضله‌سنی تأمین ایدرم .
جزمی بك زنکین وتجارتله مشغولدر . وبنم عزیز دوستمدر . هیچ کیمسه‌ده خبردار اولماز برلکده تجارت یاپارسکز ! دیدم ممنون اولدی .

جزمی وشرف بکلر قوزاندن حرکتمزی خبر آلنجه بزه ملاقی

اولمق اوزره «این‌دره سنه» کلمشلر ، اوراده کوروشدك .

جزمی بکله [سوبی] یی طانیشدیردم . وهرایکیسنی‌ده محرمانه کوروشدیردم. هفته‌ده اوچیوزلیرا تأمین ایتمك‌اوزره سوبی جزمی‌بکه بشیوز لیرا ویردی . و [سوبی] آرتق قازانه‌جغی اون بیك لیرانك نشۀ خیالیله بزه دوست اولمشدی . مخیل اون بیك لیرا ، [سوبی] یی تورك طرفداری یاپدی . آرتق بزم فضائلمزی سویلیور ، بالخاصه بزه محبتی آکلاتمش اولمق ایچون ارمنیلرك یالانجیلغندن ، حیله‌کارلغندن بحث‌ایدییوردی. آرتق [سوبی] نك زهرلی دیشلری سوکولمش دیمکدی . این دره‌سندن حرکتله [عائشه‌پیکار] کوینه کلدك ، قلبم بویوك براشتیاقله چارپیوردی .

عائشه‌پیکاردن دوه‌لی‌یه‌بش ساعتدر. قوای ملیه‌هیئتنك دوه‌لیدن فراقتین کوینه کلدکلری خبرینی آلدق. آرامزده ایکی ساعت‌قدر برمسافه واردی.

ایلك ارتباط

آقشام یمکنی متعاقب [سوبی] اوطه‌سنه چکیلنجه همان جزمی بکله برابر یاغمزه برسواری آله‌رق فراقتین قریه‌سنه کیتدك .

قراقتین‌ده دوه‌لی قائممقامی عاطف بك وقوای ملیه تشکیلاتنه مأمور طوفان بك [عسکری قائممقاملرندن عثمان نوری بك] [١]

[١] طوفان بك بالآخره پك چوق فدا کارلقلر یاپمش و طوفان بکك حاچینده‌کی مجروحیتی اوزرینه او حوالی قوای ملیه‌سنك امر وقوماندانسی درعهده ایدرك حاچین عائله‌سنی اورته‌دن قالدیرمش قیمتلی‌قوماندانلریمزدندر.

قنبزلی زاده عثمان وقوزاندن فرانسزلر طرفندن تبعید ایدیلن دعوی وکیلی مصطفی افندیلر بزه منتظر ایدیلر .

ملاقاتمز پك صمیمی اولدی . بوفداکار وعزمکار آرقداشلری او قدر متین و چلیك روحلی کوردم که ..... بن قوزان احوالنی کیلیکیا فجایعنی آکلاتدم ، انتباه جمعیتنك کیزلی فعالیتنی، امیدلرینی ، امللرینی‌سویلدم ، اونلرده کیلیکیا خارجنده‌کی بویوك، معظم تشکیلات و تشبثاته ، سیاست عمومیه‌یه و هیئت تمثیلیه‌نك مقرراتنه دائر بزی تنویر ایتدیلر .

اوکیجه حیاتمك الك مسعود کیجه‌لرندن بری ایدی . بالخاصه طوفان بکاك عسکر اولمسی و عینی منبعدن یتشمش بولنمقلغمز بنی اوکا دها زیاده تقرب ایتدی .

ملاقاتمز تام بر ائتلاف دائره‌سنده نتیجه‌لندی . نه‌لر یاپاجغمزی تشکیلاتك خطوط اساسیه‌سنی ، شکل و طرزینی ومخابره‌مزك صورت اجراسنی قرارلاشدیردق .

قوزانده‌کی انتباه جمعیتی او کیجه‌دن اعتباراً مدافعهٔ حقوق جمعیتی عنوانی اکتساب ایتدی . ساعتلر بر دقیقه قیصه‌لغیله کچمش صباح اولویوردی. کوکلم هیچ عودت ایتمك ایسته‌میوردی . بوراده تنفس ایدیلن هوا قوزانده یوقدی ، اوراده قانقوقان اسارت هواسنه‌مقابل بوراده پاك ، تمیز ، پارلاق بر هوای حریت واردی . قوزان حیاتنه ارتق حساً تحمل ایده‌میه‌جك بر حاله کلمشدم .

فقط ، عودتم ، بودفعه بروظیفه حالنده آیروجه ضرورت کسب ایتمشدی. آیرلدق، فقط بو ملاقاتمز شایع اولور . وقتسز و لزومسز بر تعقیبه معروض قالیرز ملاحظه‌سیله فرانسز ملازمی سوبی ایله

قوای ملیه هیئتنك همان او كون كوروشمسی قرارلاشدیردق .

بو صورتله بزم بو محرم ملاقاتمزده شایع اولسه بیله تأویلی قابل اوله‌جقدی . عائشه پیكاره عودتمزی متعاقب عاطف بكدن سوبی‌یه ملاقات‌طلبنی حاوی بر مكتوب كلدی. مكتوبده فراقتین كوپروسنده كندیسنی بكله‌مكده اولدقلری مندرجدی .

سوبی بدایةً كوروشمك خصوصنده تردد ایتدی . فقط . بزم ماهرانه ادارهٔ لسـان ایله كوروشمسنی تشویق ایتمكلكمز اوزرینه موافقت ایتدی . و كندیسی ایچـون بو ملاقات ، یازاجغی راپورنده موفقیتلی بر فصل تشكیل ایدردی .

بو دفعه‌ده سوبی ایله برابر فراقتین كوپروسنه كیتدك . ترجمان مظفر بك ، مناسب فرصت و وسیله‌لردن استفاده ایده‌رك قوای ملیه‌نك عزمندن و تشـكیلاتك پك وسعتلی اولمسی و بوتون آسیا اقوامنه شامل بولنمسی احتمالندن بحث ایدییور ، بو ، مادیته‌پرست فرانسزك كوزینه عدد و ارقام ییغییوردی .

جزمی بكدن آلنه‌جق اون‌بیك‌لیراده سوبی‌یه آلتوندن بر یولار اولمشدی .

فراقتین كوپروسنده كوروشولدی . طرفین یكدیكرینه تقدیم اولندی . سـوبی بر قلیشه حالنده بولنان وجنرال غورونك بیروته كله‌جكـندن و كیلیكیانك فرانسز طوپراغی عد اولنه‌جغـندن باحث بیاناتنی عاطف بكه تكرار ایتدی .

عاطف بك‌ده : فرانسه‌نك كیلیكیایی فرانسه طوپراغی عد ایتمكه هیچ بر زمان حقی اولمدیغنی و هنوز تورك صلحی اساسلرینك تقرر

ایتمامش بولندیغی وتورك اولدیغی بدیهی وآشكار اولان بر مملكت ایچون فرانسزلرك اصرارده بولنمیه‌جقلرینه امین اولدیغی بیلدیردی . عاطف بك سوبی‌نك بیاناتنی شدت ومتانتله ردایدیوردی . صورت ترتیبندن تماماً غافل اولدیغی بو مرتب صحنه‌ده سوبی اویله سفیل و بچاره کیمسز بر غاصب وضعیتنده ایدی‌که بو متجاوز و شرفسز ضابطی طوقاتلامامق ایچون جبر نفس ایدیوردم .

اساساً ملاقاتك ترتیبندن انتظار اولنان مقصد حاصل اولمشدی . عودت ایتدك و حاچینه متوجهاً یولمزه دوام ایلدك .

مغاره ناحیه‌سنده

اهالیسی عمومیتله تورك اولان مغاره ناحیه‌سنك یوزه قریب کوینك مختار وهیئت اختیاریه‌سی قیارجق قریه‌سنده بزه بر رسم استقبال حاضرلامشلردی . سوبی بومراسمه قارشی اظهار حیرت ایتدی . تورکلرك فرانسزلره قارشی بویله برنمایش ترتیب ایتملری غیرواقع ایدی .

سائق و سببنی آکلامایاراق ممنون اولمشدی . سوبی مستقبلین وهیئت اختیاریه‌لرله کوروشمك ایستدی و بونلره قارشی‌ده معهود قلیشه‌یی تکرار اوقودی و آرتق کندیلرینی فرانسز تبعه‌سی، بویوك ومعظم بردولتك نائل حمایه‌سی اولمش بختیار انسانلر (!) عد ایتملرینی سویلدی. نطقنی مظفر بك ترجمه ایدیوردی .

بنده بو سوزلری تأیید ایده‌جك ماهیتده بعض شیلر سویلمكلكم موافق اولاجغندن بحثله، بوتون هجران واضطرابا تمزی تشریح ایتدم. یاپیلان مظالمی و بوندن قورتولمق ایچون، حاضرلانمق وسلاحلانمق لازم كلدیكنی وبوقارا كونلرك بركون اولوب زائل اوله‌جغنی آچیقدن آچیغه سویلدم. بالطبع سویلدكلریمی سوبی آكلامیوردی.

بعض سیكیرلرینه حاكم اوله‌مایان ومظالمك فجاعتنی دها زیاده حس ایتمش اولان سامعینك آغلاملری سوبی‌نك نظر دقتنی جلب ایتمش اولدیغندن نه سویلدیكمی مظفر بكدن استیضاح ایتدی.

مظفر بك‌ده: عثمانلی حكومتنك نزی فائده‌سز برحربه صوقوب محوایتدیكندن واولادلریمزی وقارداشلریمزك باطل وغیرقابل استحصال بردعوی اوغرنده اولدكارندن بحث ایدییور، آغلایانلرده چوجقلری وقارداشلری حربده شهید اولانلردر» دیدی.

مظفر بك ترجمانلق رولنی جداً پك كوزل ایفا ایدییوردی.

كرك اون بیك لیرانك تأمینه توسط ایتدیكمدن وكركسه علناً كویا خلق فرانسزلره اماله ایچون سوزسویلدیكمدن دولایی سوبینك بكا مربوطیت ومحبتی تزاید ایتدی. بونی، هر حالی، طوری وطرز معامله‌سی كوستریوردی.

اورادن خاچینه كیتدك. خاچینه اون بیك قدر ارمنی طوپلانمشدی. ارمنیلر سوبی‌ی آله‌رق ارمنی مكتبنه كوتوردیلر. بالآخره مظفر بكله بنی‌ده دعوت ایتدیلر. مكتبده ایكیوزدن فضله ارمنی كنجی واردی. سوبی‌نك بیاناتنی دیكله‌مك آرزوسنی كوستردیلر.

سوبی برمعتاد عینی قلیشه‌یی اورادده تكرار ایتدی. كیلیكیانك

فرانسزطوپراغی عدایدیله‌جکندن باحث فقره‌یه‌کلنجه ارمنی کنجلری اللرینی ماصه‌لره اوراوق :

— کیلیکیا ارمنستاندر ! دیدیلر .

سوبی پك متأثر اولدی، مقابله ایتمه‌دی. بن بومنظره قارشیسنده سوبی‌یی بر آوجی، ارمنی کنجلرینی‌ده بوآوجینك آو کوپکلری ماهیتنده کوریوردم. هیچ شبهه‌سزدرکه آو سفره‌سنده کوپکلرك موقعی‌اوله‌مازدی. بوکنجلر آکلامیورلردی‌که، خیانتله، جاسوسلقله دنائتله وباشقه‌لرینك ظلم واستیلاسنه آلت‌اولمقله برملت نه‌قورتوله‌بیلور ونه‌ده یوکسله‌بیلور ...

هرملت آنجق کندی وارلغنه، قابلیتنه، کندی تاریخنه، کندی عزمی و فداکارلغنه باصارق یوکسله‌بیلور . حالبوکه ارمنیلر بین‌الملل جاسوسلغی و غیر وجدانی خدمتلری تحت انحصاره آلمش بروضعیتده ایدیلر . مملکتمزده‌کی ارمنی مسئله‌سی بر ارمنی مسئله‌سی اولمقدن زیاده برآوروپا مسئله‌سیدی .

خاچیندن سوبی ایله برابر ممنونیتله و قوزانده بنی قارشیلایاجق فلاکتدن تماميله بی‌خبر اوله‌رق قوزانه عودت ایتدم .

ناماُمول برحادثه

دها آتمدن اینر اینمز ایکی مسلح ارمنی فدائیسی بکا منتظر بولدم.

— تاپاروانك نزدینه کیده‌جکسز ! دیدیلر .

بو معامله بنم ایچون اوقدر غیر منتظر ایدی که

— نه ایچون ؟ دیدم . سرت وخشین برچهره ایله :

— بیلمیورز دیه جواب ویردیلر .

مقاومت ایتمك معناسزدی . تاپاروانك نزدینه کیتدم . آثار تأثر و هیجان کوسترمییوردم .

تاپاروا بنی پك صوئوق برطرزده قبول ایتدی .

هنوز اوزون بریولدن کلمش اولمقلغم حسبیله برای نزاکت معتاد اولان مصافحه‌یه بیله لزوم کورمه‌دن سوزه باشلادی :

— سزك کمالیست اولدیغکزه واهالی‌ی تحریك وتشویق ایتدیککزه دائر الیمزده مسلمانلر طرفندن ویرلمش وثائق موجوددر .

حقکزده تحقیقات اجرا ایدییورز . تحقیقات نتیجه‌سنه قدر تحت توقیف ونظارتده بولنمکز بزدمونك امری اقتضاسندندر . دیدی وعلاوه ایتدی . حقکزده‌کی توجه مخصوصمزك اثری اوله‌رق سزی توقیفخانه‌یه کوندرمیه‌جکم اویکزدن دیشاری چیقمیه‌جقسکز . سزی اویکزده تحت نظارته آلدیره‌جغم .

برشی سویله‌مه‌دن چیقدم . کندیمی مدافعه‌یه بیله لزوم کورمدم . قوزانه بودفعه نه‌بویوك امللرله کلمشدم .

حقمده شکایتده بولنان تورکلر کیم اولابیلیردی ؟ اوجه انتباه جمعیتی طرفندن مصنع شکایتلر یاپدیرلمشدی . بوندن مقصدده فرانسزلرك بکا قارشی اولان امنیتنی ترصین و تقویه ایدی .

فقط بودفعه‌کی شکایتدن خبرم اولمادیغی کبی کیملرك طرفندن یاپیلدیغنی‌ده تعیین ایده‌مییوردم . هرحالده تورکلرك بنم حقمده شکایتده

بولنملرینه امکان یوقدی . مطلقا بوده برارمنی خدعه و دسیسه‌سی اوله‌جقدی . اساساً فضله تعمیقه‌ده حاجت یوقدی . تشکیلات تعضو ایتدکجه ایرکچ ناصیل اولسه میدانه چیقاجق دکلمی ایدم . فقط بنم ایچون قوزانده یاپیله‌جق دها برچوق ایشلر واردی . اصل جانلی وروحلی فعالیتم بوندن صوکرا باشلایاجقدی .

مدافعهٔ حقوق تشکیلاتنی اکمال ایتمك بودفعه‌کی سیاحتمدن برابر کتیردیکم الڭ مقدس امل ایدی . موقوفیتم بوتون بومقصدلریمه حائل اولیوردی . شاید فرانسزلر وارمنیلر تشکیلاتمزه، بنم فعالیت‌خفیه‌مه وقوای ملیه ایله تأسیس ارتباط ایتدیکمه واقف اولدیلرسه هرحالده قولای قولای قورتوله‌مزدم . بنم ایچون شمدی برچارهٔ خلاص قالیوردی : فرار !.. هرزمانکی کبی نفسمه چوق اعتمادم واردی . ومادامکه اویمده خفیف برصورتده تحت توقیف ونظارتده‌یم . قاچابیلیردم دییه دوشونویوردم . اوکیجه رفیقه‌مله بوتون احتماللری، بووضعیت قارشیسنده نه یاپمقلغمز لازم کله‌جکنی اوزون ، اوزون تدقیق و محاکمه ایتدك، قونوشدق. معروض قالدیغمز حال، استخفافه مساعد دکلدی .

رفیقه‌م، بوتون افعال وحرکات وتشبثاتمده بکا محرم وشریك ایدی . وظیفه اوغرنده آلدیغم یاره‌لری او، اللریله صارمش، بالخاصه دیرزور رجعتنده چوق صقنتیلر چکمش ونهایت قوزانده بزی آتشدن پنچه‌سنه آلان دشمن استیلاسندن چوق متأثر اولمشدی . زواللی قادین ! بن دائما اوکا وسیلهٔ اضطراب اولویوردم .

بو دفعه بر چارهٔ خلاص اوله‌رق بولدیغمز فرار تشبثنه اونك

اشتراکنه امکان یوقدی . شمیدی بش یاشنده بولونان اوغلم «تیمور» دنیایه کلمك اوزره بولونیوردی . او، بوحالیله بنمله برابر کیده‌مزدی . بوراده قالمسی‌ده بوسبوتون فجیع ایدی . موفق اولاییم ، اولامایایم بنم تشبثم هرحالده بوراده قاله‌جق عائله‌ام ایچون محقق برفلاکت دیمکدی . هر طرفدن اوچورومارله محاط بولونیوردق . بوراده قالیرسه‌م : نفی ، تبعید ، حقارت ، حبس ، تضییق واعدام ... بوتون بومشئوم احتماللره بویون اکمك لازمدی . هیچ برشیئه قرار ویره‌میوردق . بعضاً مقدرات انسانی اویله بر تحکم وانحصارینه آلیورکه ؛ انسان ، اوکا عرض تسلیمیت ومطاوعتدن باشقه چاره بوله‌میور .

ایجاب حالك آمر مطلق اولدیغی ایلك دفعه اوله‌رق بوکیجه بوتون شدتیله نفسمده حس ایتدم .

موفقیت احتمالی پك مشکوك اولان بر تشبث دها واردی‌که ، اوده : معذرتنه بناءً رفیقه‌می همان والده‌سنك نزدینه کوندرمك

— عجبا مساعده ایدرلرمی ؟

هر حالده ایلك یاپیله‌جق ایش بو ایدی . رفیقه‌م بو مساعده‌یی مادام تابارداندن استحصال ایده‌بیله‌جکنی امید ایدییوردی . تاباردانك مادامنه کیده‌جك کندیسنه مساعده ایدلمسی خصوصنده مادامك لطف دلالتنی رجا ایده‌جك . و ناچیز بر هدیه اوله‌رق زینتی اولان کردنداناغی‌ده مادامه ویره‌جکدی . فرانسزلر ، هدیه وپاره‌یه پك دوشکوندی .

حتی ارمنیلرك وجدانه بر انسانیته مخالف مظالمنه مسامحه ایدلمسی خصوصنده ارمنی الیله فرانسز جیبنه آقان تورك نقود مغصوبه‌سی

مهم بر رول اوینیوردی. ازمیلر ، اونلرك بوتون بوضعیف نقطه‌لرینی بیلدكلری ایچوندی كه موقت ودوامسز اولسه بیله موفق اولویوردی.

زوجه‌مك بو تصورینی بن‌ده موافق بولدم . عینی زمانده پك زیاده متأثر ولدیغمی‌ده كتم ایده‌م زوجه‌مه بر تحفهٔ ازدواج اوله‌رق ویردیكم و مادی قیمتدن زیاده نجه معنوی وبی كران بر اهمیتی اولان بر هدیه‌نك فدیهٔ نجات اوله‌رق بر فرانسز مادامنك بوینه آصیلمسی عزت نفسمه پك آغیر كلیوردی ، فقط ؛ وقت پك دار ، باشقه بر شیٔ تأمین و تداركی ایچون مع‌التأسف پاره‌مز یوقدی ایرتسی صباح، بنم توقیفمدن خبردار اولان وپك زیاده تلاشه دوشه‌ن متصرف احسان بكله [تكفور طاغی والیسی] علی شادی بك [مبعوث] نزدیمه كلدیلر . وضعیت و تعقیبی ایجاب ایدن خط حركت حقنده مذاكره‌ده بولوندق . رفیقه‌می درحال قوزاندن چیقارمق ووالده‌سی نزدینه كوندرمك خصوصنده‌كی قرارمی وبومقصدك حصولی ضمننده زوجه‌مك مادام تاپاروایه كیده‌رك بر خاطرهٔ مخصوصه اولمق اوزره كردانلغی ویره‌جكنی سویلدم .

اونلرده بوترتیب و تدبیری موافق بولدیلر . زوجه‌م كیدر بن یالكز قالیرسه‌م بنم ایچون هرشیئی یاپه‌بیلمك قابلدی .

بنی الك زیاده ئوزه‌ن شی‌ده سبب موقوفیتمك هیچ بر كیمسه طرفندن معلوم اولمامسیدی. احسان بك‌ده اسباب موقوفیتمی بیلمیوردی. زوجه‌م ؛ اوكون صورت مخصوصه‌ده مادام تاپاروایی زیارت ایتدی. مادام، بدایةً بوقیمتلی سووه‌نیری قبول ایتمامك ایسته‌مش ، زوجه‌مك ابرام واصراری اوزرینه نهایت قبول ایتمش ... وزوجه‌م معذرتندن

[illegible]

[illegible]

[illegible]

اجنبیه مأموری ـ بر ذات علیهمده‌کی ترتیباتی بکا کیزلیجه اخبار وافشا ایتمك صورتیله ابراز انسانیت ایلدی. کندیسنك کوکدره‌لیان ویاپاس بغیشه و پولیس قومیسری خاچیك طرفندن تحلیفی اجرا ایدیله‌رك ارمنی قومیته‌سنه ادخال و بر قتلمه‌مأمور ایدلدیکنی وبرچوق مکافات وعدلرنده بولندیغنی وبوایشی اجرا ایده‌مدیکی وافشا ایتدیکی تقدیرده ئولومله تهدید ایدلدیکنی وهرحالده کندی طرفندن اجرا ایدلیه‌جك اولان بوتشبثك بر باشقه‌سی طرفندن اجراسی احتماله قارشی نه‌یاپوب یاپوب قوزاندن صاووشمقلغمی بیلدیریوردی. اساساً فرانسزوارمنیلر تورك‌اولمیانلره‌قارشی دها مسامحه‌کار ایدیلر. کندی کندینه‌بن آرناوود ایم، عربم، چرکسم، کوردایم دیه‌نلری ومسلمان عناصری تورك جامعیتی خارجنده عد ایدیورلردی. تورکلره قارشی آلدقلری جبهه‌ده اونلری‌ده کندی طرفلرینه جلب ایتمك وتورکك امحاسندن صوکره برر، برر اونلری‌ده تپه‌له‌مك کیزلی املریدی. تك‌تولك بوقبیل بعضی صافدللرك ارمنیلره تشریك مساعی ایتدیکنی کورمشدم. حسین بدرالدینك آرناوود اولمسی اخباراتنه بنی ایناندیردی.

— عجبا تاپاروا بوندن خبردار دکلمی ایدی؟

سربستی موقوفیتمله بو ترتیباتك علاقه‌دار اولمسی ایجاب ایدیوردی. فقط، بو سوء قصد ترتیباتی بکا بیلدیرن وارمنیلرك ـ کندیسنی آرناوود کوستره‌رك وایچریلرینه کیره‌رك ـ نیات وتشبثاتندن خبردار اولمق صورتیله مسلمانلری قورتارمق آرزوسنی پرورده ایتدیکنی آکلادیغم بوکنجی تهلکه‌یه دوشورمه‌مك ایچون بو تشبثدن خبردار اولمامش کبی کورونمکی موافق بولدم.

مومی الیهك بالآخره یازدیغی مکتوب مندرجاتی شایان دقت اولدیغندن و ارمنیلرك حالت روحیه‌لرینی کوسترمکده بولندیغندن بعض اقسامنی عیناً درج ایدیورم :

[ذات عالیکزك ارمنی و فرانسزلر علیهنده تحریکات وتشویقاتده بولندیغکزی وقوای ملیه‌یه جاسوسلق یاپدیغکزی واول وآخر فلاکتك منشائی اولدیغکزی خاچیندە قومیته رئیسلری فرانسزجه ، ارمنیجه ، تورکجه تلغرافلرله قوزان قومیته‌سنه وفرانسز قوماندانه یازیورلردی. قوزانه کلدیککز زمان ارمنی چته رئیسی اوسب مزادوریان وقومیسر حاچیك ذات عالیکزیده شهید اتمك ایستیورلری . پاپاس یغیشه تلغرافخانه‌یه کلدرك تاپاروادن ماتك وردیکی قرارك اسعافنی طلب ایتدی . ترجمان آریسك خانه‌سنده کوك دره‌لیان ، یغیشه ئون تجمع ایدیورلردی . بر قاچ دفعه‌لر تلغرافجی نیزامق ایله اورایه کیتدم . کندیمی ارناود و عیسی بولاتین چته‌سی منسوبیندن اولدیغمی وتورك اولمدیغمی آکلاتدم ، بو سببله اعتماد قزانمش ایدم آریسك خانه‌سنده ارمنی قومیته‌سی طرفندن تحلیف اولندم .

خاچیك وکوکدره‌لیان دیدیلرکه علی صائبك مطلقا بر اسلام طرفندن اولدورلمسی لازمدر . بونك اوزرینه نظرلر شخصمه توجه ایتدی .

جواباً دیدمکه ؛ بن عیسی بولاتین چته‌سندن اولدیغمه قناعتکز وار ایسه بنم هیچ بر شیدن قورقمدیغمی تقدیر ایتمایسکز . انسان اولدورمك قولایدر . فقط بوتون تشکیلات آکلاشلمش اولور . بکا بر مدت مساعده ایدیکز علی صائب بکك بویله بر فکری وارسه

اسلاملردن ایی کوروشدکلرندن آکلادیغم اویله بر اهالی حس ایدیلیرسه ایچکی ایله ویا دیکر بر صورتله زهرلنمسی ممکندر. شمدیلك بو ایش وجداناً تأخر ایتمیلدر دیدم . خاچیك روولورینی کوستردی بو سرك فاش ایدلمامسنی سویلدی.]

ذاتاً هر زمان فوق العاده احتیاطکار بولونیوردم. قولای، قولای ئونه‌مکی کوزه آلمشدم . بواخبارات بنم ایچون وسیلهٔ ایقاظ اولدی . کردانلغنی ویردیکمز کونك آقشامی تاپاروا بنی نزدینه چاغیرتدی. کیتدم . کندیسنی خلاف مأمول ملتفت بولدم . بوالتفاتك وبو تبسمك آرقه‌سنده زوجه‌مك کردانلغنك پاریلتیسی واضحاً کوریلیوردی . تاپاروا ، سبب موقوفیتمی ، حقمده یاپیلمقده اولان تحقیقاتی ایضاح ایتدی : فکه‌دن ملازم سوبی ایله برلکده حاچینه کیدرکن مغاره ناحیه‌سنده تورکلرك بزه کوستردیکی استقبالی وبنم اوراده ایراد ایتدیکم نطقی خاچین ارمنیلری خبر آلمش ، همان فدائی سوروری مغاره‌یه کیدرك اهالی‌یه کیم بیلیر نه کبی بر ظلم و تضییق یاپمش اوله‌جقلرکه هیئت اختیاریه‌لردن ، بنم کندیلرینه ، سلاح تدارك ایتملرینی وسلاحلاندرق امرده مهیا اولملرینی وبقینده قوای ملیه‌نك کله‌جکنی وهب بردن قیام ایتملرینی سویلدیکمه دائر مضبطه‌لر یاپدیرلمش ، مضبطه‌لرك مندرجاتی تلغرافله آطنه‌یه بیلدیرمشلر و بوندن دولایی قوزانه کلیرکلمز تحت توقیفه آلنمقلغمه دائر بر موندن امر کلمش ایمش... معهذا سوبی بنم لهمده بولنمش... مراق ایتمامکلکم لازم کلیورمش ، کندیسی‌ده بنم لهمده بر مونه یازمش ایمش . بلکه دوغرو اوله بیلیر. فقط بو آدملردن او قدر نفرت ایتمش ایدم‌که ؛ اوزون اوزادی‌یه

[١]

[١]

چوق الم چکدم و همان هیچ بر أنی کون کورمدم دییه‌بیلیرم . بویله اولمغله برابر قوزانی او قدر سودم که اونك تخلیص مجادله‌سنه اشتراك ایده‌مه‌مك بنم ایچون بر عقدهٔ معنویه‌در . فقط قوزانده چکدیکم اضطرابك آتشی اولماسه‌یدی ، بلکه اورفه‌ده بوقدر آتشلی و حرارتلی چالیشه‌مزدم . قوزان بنم ایچون برفداکارلق مکتبی اولدی . صوکرادن نه یاپدمسه نه خدمت ایتدمسه اونی هپ قوزانده اسارتك قانلی یومروغی آلتنده تعلیم ایتدم .

نوری چاوش ، بنی اویله صاپا یوللردن قارصه کوتوردی که یولده پوصویه دکل بر تك ارمنی‌یه بیله راست کلمه‌دم .

جیحانده قائممقام ابراهیم بکله کوروشـدم . کندیسنك قوای ملیه ایله تأسیس ارتباطی پك فائده‌لی اوله‌جقدی . اساساً فراقتین ده طوفان بکله کوروشدیکم کیجه بو مسئله‌ده موضوع بحث اولمشدی . ابراهیم بکه آچیقجه وضعیتی آکلاتدم درحال موافقت ایتـدی . حرکات ملیه‌یه تمـاماً طرافدار اولدیغنی و اشتراکه حاضر و مهیـا بولندیغنی بیلدیردی .

کیفیتی جزمی بك واسطه‌سیله دوه‌لی‌یه بیلدیردم .

ابراهیم بك ، بالاخره جیحانده پك بویوك مساعی ابرازایتدی . آلمان قطعاتنك چکیلیرکن آق دکز ساحلنده ترك ایتمش اولدقلری ایکی اوبوس طوپی بوله‌رق بونلری مجـادلات متعاقبه‌ده استعمال صورتیله پك اهمیتلی و مؤثر خدمتلر ایفا ایلدی .

اطنه‌ده والی جلال بکی‌ده زیارت ایتدم . قوزان تشکیلاتنه و او حوالی قوای ملیه تشـکیلاتنه مأموراً دوه‌لی‌یه کلمش اولان طوغان

وطوفان بكلرك تشبثاتنه دائر لازم كلن معلوماتى ويردم . و آطنه‌دن حركتله ۲۹ كانون اول ۳٥ تاريخنده اورفه‌يه مواصلت ايلدم .

برنجى قسمك صوكى

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [٨]

[illegible]

[illegible] [١]

[illegible] [٨] [illegible] [١] [illegible]

[illegible]

اوف عصرلردنبری هپ بونامه آیاقلانان تعصب واستیلااردولریله چارپیشیورز .

بو منظره کافی ایدی . شمدی :

— اورفه‌یی قورتارمق ایچون نه یاپملی ؟ دیوردم .

اورفه‌نك حقیقی فکرلرینی ، صمیمی تحسساتنی آکلامق لازمدی .

بونك ایچون اورفه‌ده تودیع اسرار ایده‌بیله‌جك کیمسه‌لری و اسکیدن طانیدقلریمی کورمکه قرار ویردم .

اول اومرده وضعیتی یوکسکدن کوره بیلن بر قاچ ذات ایله کوروشمك ایجاب ایدیوردی . او اثناده اورفه‌ده بولنان مالیه مفتشی فائق بك [دیوان محاسبات رئیسی ثانیسی] وجزا رئیسی اسماعیل حقی بك [مالیه وکالتی امور حقوقیه مدیر معاونی] صلح حاکمی فوزی بك [عینتاب استیناف مدعی عمومیسی] کورشدم .

هیچ بر قید و احترازه حاجت کورمه‌دن فکریمی سویلدم بورادهلی بر تشکیلات یاپمغه و بر قواء حاضرلامغه مأمور اولدیغمی ایضاح ایدرك صورت حرکتم حقنده بنی تنویر ایتملرینی رجا ایتدم .

هر اوچی ده جداً افتخاره شایان اوله‌جق بر صمیمیت و حمیتله مراجعتمی حسن تلقی ایتدیلر . وضعیتی بوتون تفرعاتیله تدقیق ایتدك .

سلفم ، بیکباشی علی رضا بکك بر تشکیلات یاپمق ایستدیکنی فقط فرانسزلره اخبار ایدیلرك حدود خارجنه چیقمغه مجبور قالدیغنی اورفه‌ده واسع و شموللی بر تشکیلات اجراسی مشکل اولدیغنی آکلادم .

تجربه ایدلمش بر شیٔ تکرار تجربه‌یه قالقیشمق وقت غائب ایتمك دیمکدی بناءً علیه مقصده دها سریع و کسدیرمه یورومك دها موافق ایدی . ذاتاً هر کس وضعیتی کورویوردی .

بالخاصه اورفه خالق کبی الاهك و طبیعتك بویوك تجلیاتنه مظهر اولمش حسلی ، فکرلی . حمیتلی فداکار انسانلره اعتماد ایدلمزمی ؟ کندی کندیمه قراریمی ویرمش کبی ایدم. اورفه‌ده بولنان سیوه‌رکلی علی افندی‌یی‌ده [اورفه مبعوثی] زیارت ایتدم . مقصد و املمی اوکاده سویلدم . کندیسی استانبوله کیدیوردی . [استانبولده‌کی مجلس مبعوثان اعضاسندن ایدی] بنی متصرف علی رضا بك ایله محرمانه کوروشدوردی . علی رضا بك قیمتلی ، حمیتلی بر ذات ایدی .

ایلك ملاقاتمزده ائتلاف ایتدکیکا هر درلو معاونتده بولنه‌جغنی وعد ایتدی. وینه علی افندینك کندیسندن استفاده ایدیله بیله‌جکی حقنده‌کی تأميناتی اوزرینه باوللی عشیرتی رئیسی سعید بکله‌ده تأسیس مخابره ایتدم. دیکر عشائر رؤساسیله‌ده مخابره‌یه باشلادم بوتدقیقاتمدن حاصل اولان نتیجه : معیتمده بولنان ژاندارمه ایله آکسزین برقیام احداث ایتمك وعشائری‌ده برلکنده سوروکلمك ایدی. فقط؛ بونك ایچون‌ده هرشیئی اولدن ریاضی بر قطعیتله حساب ایتمك لازم کلیوردی. تشبثاتمی نتیجه‌سی مشکوك تصادفلره براقامازدم . موفقیت احتمالی یوزده طقسان طقوز بر قطعیتله تثبیت ایتمدکجه ایشه باشلامق وخیم نتایج تولید ایده بیلیردی .

ملتمك لزومسز آقاجق بر داملە قانی بنم ایچون جهاندن دها

قیستلیدر. فقط؛ بویوك مقصد و مفکوره‌مزك موفقیتی ایچون آقسی لازم کلن وکسب ضرورت ایدن بر چوق قن‌ده تماماً حاللدر. بوکا بناءً، ایشه باشلامازدن‌اول بر هیئت مشاوره وجوده کتیرمك مجبوری ایدی. بو خصوصده هیچ دوچار مشکلات اولمادم.

اورفه‌ده‌کی ظانیدقلرمك آراسندن بو هیئت مشاوره‌ٔی تشکیل ایده بیلیردم. ایلك دفعه فکریمی بیکباشیلقدن متقاعد احسان بکه آچدم. کیلیکیاده یاپیلان مظالمی آکلاتدم. بو تمیز عسکر روحی بوتون صفوت وصمیمیتله بکا قوللرینی اوزاتدی. بر برمزی متقابلاً تحلیف ایتدك. عینی مراسمله اورفه اخذ عسکر شعبه‌سی رئیسی بیکباشی الیاس، ملکیه قائممقاملرندن شوکت، بیطر مفتشی عادل ژاندارمه ملازمی خصوصی بکلر دائرۀ صمیمیتمزو محرمیتمزه داخل اولدیلر.

تشکیلاتك توسیعی موافق کورمدیکمز ایچون اورفه اهالیسندن یالکز بلدیه رئیسی حجی مصطفی، باروتجی حاجی امام وبدرآغاده خلیل آغانی تحلیف ایدرك هیئتمزه آلدق.

عشائر رؤساسنه یازدیغم مکتوبلره جواب کلمکه باشلیوردی. غزه عشیرتی رئیسی حاجب بك عشیرتك امرمه مهیا اولدیغنی بیلدیریوردی. وضعیتی ٤ کانون ثانی ٣٣٦ تاریخلی مفصل بر شفره ایله مصطفی کمال پاشایه بیلدیردم. اورفه تلغرافخانه‌سی فرانسزلرك قونترولی آلتنده بولندیغندن شفره‌لی تلغرافنامه چکیله‌مدیکندن هیئت تمثیلیه ایله اولان مخابره‌مزه سیوه‌رك ژاندارمه قوماندانی بیکباشی عزیز بك توسط ایدیوردی. معهذا اورفه تلغراف مدیری عارف بك‌ده منتظماً دینله‌بیله‌جك بر حالده هیئت تمثیلیه‌نك باشلیجه اوامر و تبلیغات واجراآتندن معلومات آله‌رق بزی خبردار ایدیوردی.

هیئت مشاورەنك تشكلی و عشائر رؤساسنك مظاهرتنك تأمینی
اوزرینه اجراآته باشلامق زمانی كلمشدی .

اورفەدە ٥٦٠ موجودلی بر فرانسز مختلط مفرزەسی واردی .
اورفەدە ، قیامك وقوعی عقیبنده عنزه عشیرتی شمندوفر خطی
درحال قطع ایدەجك اورفه ، سروج ، عرب پیكار استاسیونلری
آراسندەكی تلغراف خطلرینی بوزاجاق و فرانسز مفرزەسی اورفەدە
مواصلەسی منقطع برحالده قالەجقدی .

بو ترتیباتك اتخاذینی متعاقب قیام كونی ١٥ كانون كانون ثانی
٣٣٦ اولەرق قرارلاشدیردق . كیفیتی مصطفی كمال پاشایه بیلدیردم :

مصطفی كمال پاشا حضرتلرینه

شفره

٤ كانون ثانی ٣٦ تاریخلی شفرەلی تلغرافنامەیه ذیلدر :
بیكباشیلقدن متقاعد احسان ، شعبه رئیسی الیاس ، ملكیه قائممقاملرندن
شوكت ، بیطر مفتشی عادل وملازم خلوصی بكلر و اشراف مملكتدن مناسبلری
بعدالتحلیف كانون ثانینك اون بشنجی پنجشنبه كونی ملی قیام اجراسنك تحت
قراره آلندیغنی عرض ایدرم .

٧ كانون ثانی ٣٣٦

علی صائب

قیامی ، اورفەدە بدایةً ژاندارمه احداث ایدەجك و اورفەدە
بولنان آلتیوز روس تفنكیله بر بچق میلیون روس جبخانەسی ١٥
كانون ثانی ٣٦ صباحی تخلیه ایدیلەجك اولان محبوسینه و الی سلاح
طوتان كنجلره ویریلەجك و بو قیامی بالذات بن اداره ایدەجكدم .

کوردعشائری رؤساسنه شو بیاننامه‌یی یازدم. وصورت‌حرکتلرینی مبین آیروجه‌ده برر تعلیماتنامه کوندردم :

بیاننامه

فرانسزلر طرفندن اشغال ایدلمش اولان اطنه‌ولایتنده یاپیلان ظلم وفجایعدن سزلرك بی‌خبر اولدیغکزی کورییورم. آطنه‌یه فرانسز آیاغی باصدیغی کوندن اعتباراً دین ، ناموس ، شرف و حیثیته تجاوز باشلادی [کیلیکیاده برمونك وجوده کتیرمش اولدیغی فرانسز ارمنی تشکیلاتی و بوتشکیلاتك یاپمقده اولدیغی مظالمی برتفصیل حکایه ایتدکدنصوکرا] بورادده عینی مظالم باشلامق اوزره بولونیور . فرانسز قوماندانی موظف ژاندارمه‌لرك ترخیصیله کوکللی افراد قید ایتدیره‌جکنی سویلدی . بوندن مقصدده حاضرلادقلری اوچیوز ارمنی‌یی ژاندارمه قید ایتدیرمکدر . اطنه وقوزانده قولاغی کسیلن وکوزلری اویولان مسلمانلری کوزلرمله کوردم . بو فلاکتزده منطقه‌دن باغرم ، جکرم یانیق اوله‌رق بورایه کلدیکم وبورادده عینی فجایعك باشلامق اوزره بولندیغنه واقف اولدیغم ایچون سزی ایقاظ ایتمکی وجدانمه مرتب بروظیفه عد ایدییورم .

فرانسز قوماندانی ، بوراده تعقیب ایده‌جکلری سیاستی بلا پروا آچیقجه سویلیور . « کورد افراد عشائرینی پاره ایله الده ایدرك رؤسانی اللرندن آلوب برر وسیله وبهانه ایله کندیلرینی جزائر ویا تونسه نقل ایده‌جکز . بوصورتله کورد وارمنی افرادندن فرانسز ضابطلرینك قومانداسنده قطعات عسکریه وجوده کتیروب واونلرك

حسیات دینیه‌سندن ، پاره ایله بزه مربوط علما واسطه‌سیله استفاده ایدوب یواش یواش دیار بکر ، سیواس ، خرپوط ، ارضروم ، وان ، بتلیس ولایتلرینی اشغال ایده‌جکز . مقصدیمز کوجه‌لکه نهایت ویره‌رك عالم انسانیته خدمتدر . بونك ایچون ایشه کوردلری تورکلردن آییرمق صورتیله باشلایه‌جغز » دییور .

أی رؤسای عشائر! بیلیرسکزکه بوندن قرقسنه اولده روسلر ولایات شرقیه‌یی ارمنستان یاپمق ایستیورلردی . اگر بابالریمزك عزم وایمانی اولماسه‌یدی بوکون محو اولمشدق . دنیاده اسلامیتی محافظه ایدن حر و مستقل انجق تورکلر و کوردلردر . و بوکون اسلامیت و وطن تهلکه‌ده‌در . سزکه ، بوتون بر خرستیانلق عالمنه قارشی قدسی مدافعه ایدن صلاح‌الدین ایوبی حضرتلرینك احفادیسکز : اسلامیت و وطن سزدن امداد بکلییور . دشمن استیلاسنه اوغرایان مملکتلردن قانلی دومانلر چیقیور ، ایکی کوندنبری مرعشده قانلی مصادمه‌لر اولویور . عینتاب قیامه حاضرلانمش بولونیور عنزه‌لرده بورایه کله‌جکدر . حاجم بك نره‌ده ایسه کندیسنه خبر کوندریکز . و اراکزده بر اختلاف وارسه وقت آخره تعلق ایدوب ال اله ویره‌رك کتلهٔ واحده حالنده فرانسزلرك و اورفه‌نك قارشیسنده کوروڭمکزی رجا ایدرم . اورفه سزی بکلییور . کوندردیکم محرم تعلیماته حرفیاً رعایت ایدلمسی موجب سلامتمز اوله‌جقدر . اك نامدار و اك خاندان بر عشیرت رئیسی اولدیغکزی دنیایه قارشی اثبات ایده‌جك زمان ، بو زماندر ...

٧ کانون اول ٣٦ — علی صائب

٧ — [illegible]

٨ — [illegible]

[illegible] — [illegible]

٥ — [illegible]

٣ — [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

١ — [illegible]

٩ — فرانسز قوای اشغالیه قوماندانلری اولتیماتومی ردایتدکلری صورتده :

ا — عنزه عشیرتی رئیسی حاجم بك — قرارکاهی سلطان تپه — قوتنت برقسمیله تل ابیضده بولنان فرانسز قوای اشغالیه‌سنی اورادن طرد وشمندوفر خطنك فرات ایله سیفتك آراسنی تخریب و تلغراف خطنی قطع ایده‌جکدر .

ب — سروج عشائری، حاجم بك عشائری ایله برلشه‌رك سروج وعرب پیکارنده‌کی فرانسز قوتلرینی طرد و سروجك محال سائره ایله مخابره‌سنی قطع ایده‌جکدر .

ج — دوکرلی، باوللی و مرکز لوایه مربوط عشائر سائره وقصبه‌ده‌کی قوای ملیه و ژاندارمه اورفه‌ده‌کی فرانسز قوتلرینی طرده و اورفه ایله محال سائره آراسنده‌کی تلغراف خطلرینی قطعه‌مأموردر.

١٠ — قوای اشغالیه طرفندن واقع اوله‌جق کوچوك بر تجاوز بیوك بر شدتله دفع ایدیله‌جك وبو خصوصده ویریلن یکرمی درت ساعتلك مهلت كأن لم یكن عد ایدیله‌جکدر .

١١ — قریه‌لرك هیچ برینه هیچ بر سبب و بهانه ایله تجاوز و یاغما کارلقده بولونیلمایه‌جق و بوکبی معامله‌دن بحق اجتناب اولونه‌جقدر .

٧ کانون ثانی ٣٣٦

تعلیماتنامه‌یه مربوط عشائر رؤساسی طرفندن فرانسز قوماندانلرینه ویریله‌جك اولان اولتیماتومك صورتی :

.... فرانسز اشغال قوماندانلغنه

كرك ويلسـون پرنسيپلرينه وكرك‌سه موندروس متاركه‌نامه‌سى حكمنه مغاير اولەرق بلا سبب وبلا ايجاب مملكتمزى اشغالكزى، ملت كمال‌شدتله رد وپروتستو ايدر وقيصه‌برمدت ظرفنده بولنديغكنز محلى تخليه ايتمديككنز صـورتده جبراً و حرباً چيقارلمكزه توسـل ايديله‌جكندن بوصورتله آقاجق قانلرك مسئوليتى تماميله سزه عائددر.

......

بوتون ترتيبات و تداركاتمى اكمال ايتمش ايدم . بيـاننامه‌لرى سواريلرله اطرافه طاغيتدم . ٩ كانون ثانى ٣٦ تاريخنده مصطفى كمال پاشادن شو تلغرافنامه كلدى .

اورفه مدافعهٔ حقوق هيئتنه

كليس قصـبه‌سنده فرانسز اشغال قطعه‌سى قوماندانڭ اهالئ اسلاميه‌يه خطاباً نشر ايلديكى بروجه آتى بياننامه « سيواسده‌متشكل آناطولى قادينـلرى مدافعهٔ وطن جمعيتى » طرفندن ائتلاف ممثللرى نزدنده پروتستو ايدلمشدر . بوعصرده وجدان بشرك قبول ايتميه‌جكى بوتدابيرظالمانه‌يى باجمله‌هيئت‌مركزيه‌لرك پروتستو ايتمسى توصيه اولنور.

٨ كانون ثانى ٣٦

هيئت تمثيليه نامنه

مصطفى كمال

[illegible]

او صرەدە مرعش وعینتابدە ملی حرکتی ادارە ایدن قلنج علی بکدن شو تلغرافی آلدم :

علی صائب بك افندی‌یە

دولدول‌طاغلرندە سیاحت ایدن قوزان‌اوغلی طوفان بك طرفندن ذات عالیلرینە تقدیم‌ایدیلن قلنج‌علی بن ایم . اورفەاحوالنەوتشکیلاتك نە درجەیە قدر ایلریلەمش وهیئتك کیملردن‌مرکب اولدیغنە ودشمن قوتلرینەدائر ویرەجککز معلوماتە صبرسزلقلە انتظاردەیز. مخابراتمزك عینتاب هیئت تمثیلیەسی واسطەسیلە تمادیسی رجاسیلە عرض تعظیمات ایلرم افندم .

$\frac{11}{12}$ کانون ثانی ۳۳٦

امرالله زادە

قلنج علی

اورفە تشکیلاتنە و ١٥ کانون ثانی۳٦ تاریخندە قرارلاشدیریلان اورفە ملی قیامنە دائر کرك قلنج علی بکە و کرکسە عینتاب و جوار هیئتلرە معلومات ویردم . اورفە قیامنك موفقیتلە نتیجە پذیر اولمسی ایچون بوحرکاتە ملای وعنزە عشیرتلرینك هرحالدە اشتراك ایتدیرلمسی آرزو ایدیلیوردی .

بونلرك اشتراکی تحت‌تأمینە آلنمادقجە ایشـە باشـلامق موافق احتیاط دکل ایدی . یوم معین تقرب ایدیور فقط عنزە عشیرتندن برخبر آلامایوردم . بوء بر ایکی کونی پك بویوك برهیجان وخلجانلە

كچيردم . مللى عشيرتى رئيسى محمود بكدن بكلەديكم جواب كلدى بو جواب عيناً شودر :

اورفەدە على صائب بك افندى قارداشمزە

٩ كانون ثانى ٣٦ تاريخلى بياننامەكزى كمال حرمتلە آلدق . مندرجاتى سراپا مطالعە اولندقدە اورادەحصولە كتيرديككز حسيات دينيە ووطنيەيە الك بويوك تشكراتمزى عرض ايدرز. آمال‌ومقاصديكز حكومتمزك استقلال وحاكميتى تأمينە وبوكونە قدر تعقيب ايتديكمز غايە ونفس‌الامرە موافق اولديغى ايچون بوتون معناسيلە بو بابدەكى عزم و قراريكزى تقديس ايدرز . ذاتاً وطنك بكلەديكى اميددە بودر . بز ، ياشامق و ادامۀ حيات ايتمك ايچون دين و وطنمزە عائد وظيفەدە تردد ايدرسەك بوندن حصولە كلەجك احوالدن دولايى مؤخراً تاريخ اسلامدە ابدى بر لكە براقەجغمز طبيعيدر .

بورالرينى تأمل‌ايدرك ايجاب ايدنلرى ارشاد وتنوير بيورديغكزدە بياننامەكز وكسب قطعيت‌ايدن قراريكز على‌بردليلدر. تصوراتكزه قراريكز وبوبابدەكى عزم و جديتكز موافق كورولمشدر . اساساً اورفەدە هركسك بكلەديكى خدمتدە بوندن باشقە بر شى دكلدر . كيفيتى قونغرەيە يازديغكزدە معلومات حاصل اولدى . بو حركتى تجيل ايدەجكلرينە اميدم بركمالدر .

معاونتكزە قوشمق وسزە جدى مظاهرتدە بولنمق اوزە ايجاب ايدنلرە يازدق . حاضرلانيورز . وجريان احوالى مربوط بولنديغمز

ساعت درتده اورفه‌ده بولنان فرانسز میرآلایی [نورمان]ك شرفنه ویریله‌جك چای ضیافتنه دعوت ایدییوردی .

بودعوتك سببنی آكلایامادم . مع‌مافیه متصرف علی رضا بكی‌ده دعوت ایتدكارینی بالآخره اوكرندیكمدن بونك‌اهمیتسز برتشریفات ایجابی اولدیغنه حكم‌ایتدم . فرانسز میرآلایی [نورمان] ایرتسی كونی دیار بكره كیره‌جكدی .

كندیسنی اورفه‌دن ، دیار بكره كوتورمك اوزره ، دیاربكردن سواری ملازمی خلیل افندی قوماندا‌سنده اون‌بش كشیلك برسواری مفرزه‌سی كوندرلمشدی . بعدازوال ساعت درتده متصرفله برابر فرانسز قوماندانك اقامتكاهنه كیتدك . اوراده نورمانله برابر همان عموم فرانسز ضابطانی حاضردی . ضیافتده ظاهری بر صوغوقلق حكمفرما ایدی . چایلریمزی ایچر ایچمز متصرفله برابر عودت ایتمك اوزره وداع ایدركن نورمان برآز خصوصی كوروشمك وسیله‌سیله بنم قالمقلغمی رجا ایتدی .

متصرف كیتدی ، بن قالدم . بویوك بر صالونده بولونیوردق . نورمان فرانسز ضابطلرندن آیریله‌رق بنمله ، متصل اوطه‌یه كچدی . آیاقده ایدك . نورمان :

— عشائر رؤساسیله مخابره ومناسبتده بولونیورمیسكز؟ دیدی .

بوسؤاله نه‌دن ایجاب ایدییوردی . درحال اطنه ژاندارمه قوماندانی قائمقام هاشم بكی خاطرلادم . بوذات ، بردمون طرفندن ویریلن برچای ضیافتی متعاقب توقیف ایدیله‌رك بیروته كوتورولمش واوراده حبس ایدلمشدی . فرانسزلر چای ضیافتی بر « طوزاق » اوله‌رق

بویله خیالر وتصورلرله کندیمی کیجه‌نك قرا کلغنه تودیع ایتمش یورورکن قارشی افقلر خفیف بیاضلانمغه باشلادی .

صباح اولیوردی . [١] قره کوپری‌یه وارەق . [٢] بو یدی کیلومترولق مسافه‌یی یاغموزك وچاموزك چوقلغندن بش ساعتده قطع ایده‌بیلمش ایدك . قره کوپریده توقف ایتمه‌رك کچدك . بلا انقطاع یورویشه دوام ایله آقشامی باولی عشیرتنك کویلرندن اولان [یدی قویو] قریه‌سنده سعید بکی بزه منتظر بولدق . بن وضعیتی واورفه‌دن انفکاکمزك اسبابنی ایضاح ایتدم . آقشام اوستی فرانسز میرآلایی نورمان ، محافظ تورك سواریلریله برلکده عینی کویه و بزم بولندیغمز أوه مسافر اولدیلر . بزم اوکیجه اورفه‌یی ترك ایتدیکمزدن خبردار اولمیه‌رق دیاربکره کیتمك اوزره اوصباح اورفه‌دن حرکت ایتمشدی . بزم ، بالخاصه بنم او آقشام عینی کویده وحتی عینی أوده اولدیغمزی قطعیاً بیلمیورلردی . سعید بك ، یکدیکرینه شدتله مخاصم اولان مسافرلرینی ماهرانه اداره ایدییوردی .

نورمان یانمزده‌کی اوطه‌ده او کونکی یورغونلغنك تأثیریله هورول ، هورول اویورکن ، بز ، سعید بك و آرقداشلرله برلکده یانده‌کی اوطه‌ده خط حرکتمزی قرارلاشدیرییوردق .

سیاحتمزك خطوط اساسیه‌سنی تثبیت ایتدك .

سیوه‌رك و دیاربکره کیده‌جك ترتیباتی بالذات عشائر نزدنده

---

[١] بالآخره آکلاشیلدیغنه نظراً بن قره کوپری‌یه مواصلت ایتدیکم صباح اوغلم تیمور دنیایه کلمش .

[٢] قره کوپری مؤخراً قرارکاهمز اولمشدی .

بونلر فرانسز میرالایی نورمان و محافظلری ایدی . عودت ایدیورلردی . تلاقی غیر قابل اجتناب بر وضعیت اکتساب ایتدی.

نورمان بزی کورونجه حیرتلر ایچنده قالدی . و حیرتی کتم ایده‌مدی . متقابلاً دوردق . عسکریمزك محافظه‌سی آلتنده بولنان بو فرانسزه بر شیٔ یاپاجق دکلدك . فقط بر قاچ سوز سویلك ، وطنمزه تجاوز ایدن وارمنی خیانت وخباثتیله بزه یاپمادقلرینی براقمایان بو آدمله هیچ اولمزسه بر سرزنشده بولنمق لازمدی .

یانده ینه محافظه‌سنه ویریلن ملازم خلیل افندی قوماندا‌سنده‌کی سواری مفرزه‌سی ورفاقتنده‌ده ترجمانلغی یاپان متقاعد بیکباشی کریدلی الهامی واردی . الهامی‌یه توجیه خطاب ایتدم :

— میرآلایه‌سویله‌یکز کاشکی بز فرانسزلری کورمیه ایدك یالکز ایشتمکله اکتفا ایده‌ایدك. اونلری بویله غاصب بر وضعیتده مملکتمزدن جبراً و حرباً چیقارمق مجبوریتنی طویدوغمز ایچون پك متأسفز فرانسزلره سیاسةً دکل قلباً ، وجداناً وملتمزك ارزوی حقیقیسیله اعلان مخاصمه ایتمش بولونیورز . دیدم .

الهامی سویلدکلریمی عیناً میرآلایه ترجمه ایتدی . میرآلای آجی بر تبسم ایله جواب ویردی .

— بش سنه‌در حربدن حالا اوصانمادیلرمی ؟ بن شخصاً حرب علیهداری‌ایم . و بنم کبی فرانسه‌ده پك چوق حرب علیهدارلری واردر . انشاالله حرب ایتمکلکمزه لزوم قالماز . دیدی .

— کیلیکیا و تورك شهرلری تخلیه ایدلمدکجه تورك و فرانسز قاننك متقابلاً آقمسی ضروریدر . بو وضعیت دوام ایتدکجه اللی سنه بورالرده ینه اولادلریمز چارپیشه‌جقدر . دیدم .

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

قاطر یوکنی آلوب یورومامك ایچون عناده باشلانجه، عادل بك :

— بز بو قاطرله وبزی براقوب کیدن بو سواریلرله‌می اورفه‌یی فتح ایده‌جکز ! دییوردی . لطیفه ایدوب کولوشیوردق .

٦ شباط ٣٦ آقشامی سعیدبکك کوینه یاقلاشدیغمز زمان، کویی بر اردوکاه حالنده کوردك .

اتخاذ اولنان ترتیبات موجبنجه قوای ملیه مجتمع و امره مهیا برحالده بولونیوردی . امر وقوماندانی درعهده ایتدم . ٧ شباط ٣٦ صباحی اورفه‌یه حرکت امرینی ویردم . بو امر، بویوك بر نشئه وشطارتله قارشیلاندی. بو آنده چکدیکم بوتون زحمت ومشقتلری، اضطرابلری اونوتدم . هیچ بر یورغونلغم قالمامشدی .

سواریلر آت اویناتیور، مزراقلر پارلایور، بویوك بر دوکون آلایی حالنده اورفه‌یه طوغری ایلریلیوردق . بوتون چهره‌لرده امید کونشی طوغمش، هرکس کولیور اوینایوردی .

بو حرکت، بو قیام او قدر حسی وملی ایدی که... عشیرتلر آرالرنده‌کی کین وعداوت خصوصیه‌یی اونوتمش برر قارداش کبی یان یانه یورویورلردی . حکومتی وپادشاهی طرفندن ترك ایدلمش و دشمنه تسلیم اولونمش برملت بوحرکتله کندی وارلغنی کوستریوردی .

دون چولده تك برآرقداشمله یالکز ایدم بوکون بنی و اونلری هیئتلی برکتله حالنده بورایه طوپلایان و ایلری دوغرو یوروتن کیم ایدی ؟...

— وطنك امری، ملتك عزم وقراری ایدی .

صرف عسکر اولمقلغم حسبیله بورادهٔ، بوقوتك امر وقوماندانسنی

درعهده ایتمك بكا درین ونهایتسز بر ذوق وجدانی ویرییوردی .

یورویش قولنك ایلریســندن براق بر ستون كبی ملی بر نغمه یوكسه‌لییور :

اورفالی‌یام بن ئوزوم
قولاق وه‌ر دیكله سوزوم
جمله‌مز سكا قربان
اول باشدا بن ئوزوم .

دیكر برسس بر آز اوته‌دن دها متهز وهیجانلی دالغالانییور :

اورفالی‌یام باغلی‌یام
یوره‌كمدن داغلی‌یام
كیمه دوكم دردیمی ؟
یار ألیله باغلی‌یام

بو اورفه اغزی « خویرات » لر عشائرك :

— لو لو لو لو لو .نقرات حربجویانه‌سیله آلقیشلانیوردی .

$\frac{٧}{٨}$ شباط ٣٣٦ كیجه‌سی قره كوپری قریه‌سنده كچیردك .

قره كوپری‌یه اورفه‌دن چیقدیغمز او یاغمورلی وچامورلی كیجه‌ده صباحه قارشی كلمشدك ، اوراده سحرك ایلك آیدینلغنی كورمشدك .

اوزمان یایا ایدك و هر طرفمز چامور اچنده ایدی .

یكرمی ایكی كون صوكره قره كوپری‌یه عودتمزی او كیجه ایله قیاس ایدییوردم . او ظلمت نوره او عجز قدرته ، او رجعت بو تجـاوزه انقلاب ایتمشـدی ، بو مهم تحولاته رغماً دور اندیشـلكم زیاده‌لشمشدی . او ، دقیقه‌ده اولدیغی كبی بو كره‌ده اللهك وتاریخك

حضورنده تکرار اعتراف ایدرم که ، قان دوکولمسنه محل ویرمیه‌رك وخلقك ازیتسنه امکان براقمیه‌رق تدبیرله ، سیاستله ، کیاستله اورفه‌نك تخلیصی یکانه املمدی . اك بویوك اندیشه‌م برقاریشیقلغه محل قالمامسی ایدی . اورفه اوزاقدن و یقیندن احاطه ایدلمش بولونییوردی .

قره کوپری صیرتلرندن اورفه کورونییوردی . اورفه‌یه قارشی منتظم دینیله‌بیله‌جك تعرض ترتیباتی آلدم . معیتمك قسماً تعلیم و تربیهٔ عسکریه‌دن محروم بولندیغی نظردقته آله‌رق جمله‌سنی مناسب مقدارده جزؤتاملره آییردم . آنجق بوصورتله ضبط و ربطی و انتظام حرکاتی تأمین ایتدم . اورفه‌ده قارشیمزده قوتلی بر صورتده مجهز و مسلح و معلم افراددن مرکب بر فرانسز قوتی واردی . بوقوتی استخفاف جائز دکلدی بوقوتك اوزمان کرك کیفیت و کرك کمیت اعتباریله بزه فائقیتی درکار ایدی ای، مقتدر، جرأتکار بر قوماندان آلنده بو فرانسز قوتی مهم ایشلر یاپا بیلیردی . خیالاته قاپیلمیه‌رق، بوتون معکوس احتماللری نظردقته آله‌رق حرکت ایتمك ایجاب ایدییوردی .

هر کسك کوزی اورفه‌ده :

— نیچون یورومیورز ؟ نه‌دن تعرض ایتمیورز ؟ دییه بربرلرینه صوروبورلردی . قره کوپری صیرتلرندن اورفه‌ده‌کی فرانسز قوماندانه شو اولتیماتومی یازدم :

اورفه‌ده فرانسز قوهٔ اشغالیه‌سی قوماندانلغنه

عصرلردنبری حر و حاکم یاشامش بر ملت استیلا و اسارتی قبول ایده‌مز . ویلسون پره‌نسیپلرینه و متارکه‌نامه احکامنه مخالف اوله‌رق

[illegible]

[illegible] [*]

[illegible]

[illegible]

[*] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

معلومات آليوردم. اهالينك شوق وسرورينه پايان يوقش ، فرانسزلرده موضعى ترتيبات آليورلرمش .

بن ، فرانسز قوماندانىنك قصبه‌يه قاپانوب قالمه‌جغنى و هر حالده ديشارى چيقاراق سربستىٔ حركتنى محافظه ايده‌جكنى ظن وتخمين ايديوردم. موضعى مدافعه ترتيباتى آلملرى فرانسزلرك قوهٔ معنويه‌سنك دوشوك اولديغنه دلالت ايديوردى .

فرانسز متصرف عسكريسى ساژو كوندرديكمز اولتيماتومه جواب ويرر، ويرمز درحال متصرفى و اشرافى طوپلاتمش بزى و عشائرى كيرى چويرتمك خصوصنده توسطلرينى رجا ايتمش . [١]

[١] ٤١٢ نجى فرانسز آلايى ضابطاندن اولوب بالآخره حربده مقتول اولان بر ذاتك اوزرنده بولونه‌رق بكا ويريلن غايت كوزل و مكمل يازلمش بر مخطره دفترندن ـ كه پك مهم وثائقى احتوا ايدن بو دفترك اورفه حركاتنه متعلق اقسامنى اوچنجى قسمده كندى نوطلرمله قارشيلاشديره‌رق عيناً نشر ايده‌جكم ـ بوكونه عائد وقايعى بحث ايتديكم دفتردن نقل و درج ايديورم . بو ضابطك اسمنى مع التأسف تحقيق و تثبيت قابل اوله‌مادى . مخطره دفترينك اوستنده : « دوبيلار طرفندن ييل باشى هديه‌سى اوله‌رق تقديم ايدلديكنه » دائر بر فقره وارسه‌ده بو دوبيلارك مخطره دفترينى هديه ايدنمى يوقسه يازانمى اولديغى مبهمدر :

[٧ شباط ١٩٢٠ اوكلديه دوغرى چته‌لر اورفه‌يى احاطه ايدن طاغلر اوزرنده كورونمكه باشلادى . درحال مدافعه ترتيباتى وحرب وضعيتى آلدق. اورفه‌ده فرانسز متصرف عسكريسنه، ايلك دفعه اوله‌رق چته‌لر طرفندن بر بر اولتيماتوم ويريلدى . بو اولتيماتومده اورفه‌يى يكرمى درت ساعت ظرفنده تخليه ايتمديكمز صورتده هر طرفدن هجوم ايده‌جكلرينى بيلديريورلردى . شهرك تخليه‌سى طلبنى درحال رد ايتدك. غروبه ياقين «لوا اركان حربى» طرفندن كوندريلن بر ساعى بزه ارزاق تأمين ايدن تل ابيض استاسيونه هجوم

مقتول دوشن فرانسز ضابطنك اوزرنده بولنان مخطره دفترينك
ايلك صحيفه‌سنك فطوغرافيسيدر

Carnet de route depuis mon débarquement en Cilicie (Turquie d'Asie)

Le 25 Juin 1919. Débarquement à Mersine (Cilicie). Produisons une bonne impression sur les habitants qui nous regardent comme des rois et construisent des arcs de triomphe sur le passage du drapeau et des troupes

Le 28 Juin : Embarquement en Chemin de fer à destination d'Adana

Le 29 Juin : Arrivés à Adana, où nous sommes encore mieux reçus qu'à Mersine. Les Habitants nous distribuent des boissons rafraîchissantes qui d'ailleurs nous font beaucoup de bien, car la chaleur est accablante, ensuite l'on nous donnent des cigarettes à profusion. Comme à Mersine nous défilons musique et drapeau en tête, nous passons encore sous des arcs de triomphe et en signe de bienvenue l'on jette des fleurs sur notre passage je dirai même du maïs et des petits pois. Une petite remarque en passant (l'on ne voit pas beaucoup de jolies femmes sans doute que la bonne renommée du soldat français nous avoit déjà devancer, malgré cela tout se passe très bien et sans aucun incidents.

412 REGIMENT D'INFANTERIE
30 COMPAGNIE

Souvenir de mon

Doublart de la 3e Cie

du 412e R.I pour mes

Étrennes du premier Janvier

1920

A Ourfa (Mésopotamie)

Turquie d'Asie.

412e REGIMENT D'INFANTERIE

30 Compagnie

442 REGIMENT D'INFANTERIE

30 COMPAGNIE

مع هذا قره کوپری‌یه کلیشم اورفه‌ده اویله بر سوینج وشادمانی
حاصل ایتمش که هر درلو تهلکه وممانعته رغماً ارکك ، قادین، چولوق،
چوجوق قره کوپری‌یه کلیبور هر درلو فداکارلغه مهیا و آماده اولدقلرینی
سویلیورلردی اورفه اهالیسنك کوسترد کلری بو تظاهرات جداً
افتخاره سزا ایدی. قره کوپری، بیوك بر بایرام یری حالنی آلدی.
کلنلردن بر قسمی عودت ایتمیور ، بزه التحاق ایدییوردی . غیر قابل
تصویر بر نشئه وسرور حکمفرما ایدی. شرقیلر، غزللر سویلیورلردی.
بوتون بو غزللرك وشرقیلرك مدلولی اولان « یار » هر کسك قلبنده
اورفه و اورفه‌نك خلاصی ایدی .

ایدلدیکنی بیلدیریوردی . ارمنیلر تکرار حیاتلرینك محافظه‌سی ایچون بزه
مراجعتده بولوندیلر. کیمدن ونه‌دن قورقویورلردی ؟ دنیاده ارمنیلر قدر
قورقاق بر ملت یوقدر. بووضعیته دوشمکلکمزده اونلرك خطالری یوزندندی.
اورفه‌ده‌کی فرانسز عسکرلری نظرنده هیچ بر قیمتلری قالمادی وضعیتمزك
غایت تهلکه‌لی اولمسنه رغماً قوهٔ معنویه‌سی اولکی کبیدر . کوندوزك بقیه‌سنی
وکیجه‌یی بلاحادثه کچیردك] بوفرانسز ضابطی بو مخطره‌یی یازمغه ۲۵ حزیران
۱۹۱۹ تاریخندن اعتباراً باشلامش مخطره‌نك باشنده :
[واپوردن آسیاده تورکیه‌نك کیلیکیا قطعه‌سنه چیقدیغمدن اعتباراً سیاحت
مخطره‌مدر] دیبه مشروحات وار . مخطره علیهزده شدید بعض تعبیراتی
احتوا ایتمکله برابر واقفانه وادیبانه یازلمشدر . فرانسه‌یه فرانسز اردوسنه ،
عائله‌سنه دوستلرینه عائد قسملری جداً پك شایان دقتدر . بعض ملاحظاتی
وارکه انسان اوقودقجه عادتا حیرت ایدییور . مأموراً آطنه‌یه کیدوب عودتنی
حکایه ایدرکن ۱۱ کانون اول ۱۹۱۹ نجی کونه خاطره‌سنه شویله باشلایور :
[بزه بر مزار اولاجق اولان اورفه‌یه کیتمك اوزره ترنه بیندك]
فی‌الحقیقه اورفه بو ضابطه مزار اولدی . ایلریده بو مخطره‌نك قسم اعظمنی
درج ایده‌جکم ایچون بوراده فضله تفصیلات اعطاسنی لزومسز کوریورم .

کیجه صباحلره قدر کیمسه اویومادی .

٨ شباط ٣٦ صباحی متصرف علی رضا بك اورفه مفتیسی حسن افندی ، مفتئ سابق شیخ مسلم افندی بلدیه رئیسی حاجی مصطفی افندی و دیگر اشرافدن مرکب بر هیئت قره کوپری یه کلدیلر . بو هیئتی فرانسز متصرف عسکریسی بزی کیری چویرتمك و طاغتمق اوزره کوندرتمش. حالبوکه کرك متصرف علی بك و کرکسه نصایح وارشاداتیله قوای ملیه یه خدماتی سبق ایدن محترم مفتی حسن افندی بالخاصه بلدیه رئیسی حاجی مصطفی افندی ورفقاسی کاملاً آمال وحرکاتمزك مروجی ایدیلر . کلن بوهیئت ایله عشائره قوماندا ایدن رؤسا هپ برلکده برشورای حرب و اختلال حالنده طوپلاندق .

آرامزده هیچ برفکر اختلافی یوقدی .

او صرده ده یالکز مفتی سابق شیخ مسلم افندی بکا بعض سؤاللر صوردی :

— قوماندان نامق کیمدر ؟

— بن ایم !

— قوتکز کافیمیدر ؟

— قوتمز لزومندن فضله‌در !

— طوپلریکز وارمیدر ؟

— یولده‌در یقینده کله‌جکدر !

— افرادیکزك اعاشه‌سی ایچون پاره کز وذخیره کز موجودمیدر ؟

— مواد اعاشه و پاره‌مز فضله‌سیله موجوددر !

بوجوابلرم اوزرینه شیخ مسلم افندی :

— اندیشه‌م زائل اولدی . دیدی :

حالبوکه بالطبع حقیقت بوسویلدیکم کبی دکلدی .

باوللی عشیرتی رئیسی سعید بکله سیوه‌رك عشائرینه قوماندا ایدن محمد امین و محمد رمضان و محمد ثاقب افندیلرك کندی آدملرینك اعاشه‌سی ایچون کتیرمش اولدقلری ذخیره ایله آنجق او آقشامکی عمومی اعاشه تأمین ایدیله بیله‌جکدی پاره‌مزده یوقدی .

فی‌الحقیقه بویله اختلاللر و قیاملرده هر شی مستحضر و منتظم اولماز وهر ایش یولنده کیتمز فقط بوکا بر چاره بولمق لازمدی . هرحالده اعاشه‌مزك اشغال منطقه‌سندن تأمیندن باشقه یاپیله‌جق عملی بر چاره یوقدی .

صوکرا ایشك یاغما کارلغه دوکولمسی احتمالی واردی. بوده بزم بالنفس تفسخ و انهزامز دیمکدی .

وضعیتمزی حقیله احاطه ایتدیکی آکلاشیلان وبالآخره کوستردیکی فداکارلقلریله بحقٍ تمایز ایدن بلدیه رئیسی حاجی مصطفی افندی محرم اوله‌رق اعاشه‌لرك اورفه‌دن تأمین ایدیله‌جکنی و بو خصوصده مراق ایتمامکلکمزی سویلدی .

بزم ایچون بوندن بویوك بر مژده اوله‌مازدی. آرتق قراریمزی ویردك . ذاتاً فرانسزلرده بر تجاوز اماره‌سی کوروییوردی . تجاوز ایتسه‌لرده اورفه آرتق بزم دیمکدی . اورفه‌نك قلبنی کوکسمده چارپان قلب کبی حس ایدییورده. هیئت ممنوناً ومعززاً عودت ایتدی.

ارمنی مرخصه‌سی یازدیغم مکتوبه شو جوابی ویردی؛ عیناً :

اورفه متصرفلغی واسطه‌سیله قوای ملیه قوماندانلغی جانب عالیسنه

شرقوروود ٧ شباط ٣٦ تاریخلی قرار قطعی‌یی متضمن بیاننامهٔ عالیلرینه ممنونیتله نائل اولدق . جماعت عاجزانه‌مزك امل و آرزوسی اولان مآل عالیسندن درجهٔ نهایه‌ده مسرور و متشکر قالدق . جان ، مال ، عرض وناموس عاجزانه‌مزك طرف دولتلرندن محافظه بیوریله‌جغنه قطعیاً امین ومطمئنز . بو وسیله ایله یکدل ویکزبان اوله‌رق عرض تشکر ایدر ودعا خوانکز اولدیغمزك افاده‌سیله کسب شرف ایلرز . اولبابده وهر حالده فرمان

٨ شباط ٣٦ — اورفه ارمنی جماعتی مرخصه وکیلی

پاپاس

آرتین

٩/١٠ شباط ٣٦ آقشام‌اولیور . اورفه‌یه‌سیاه‌یورغانه بورونیوردی بو کیجه اورفه ایچون تاریخی بر کیجه ایدی . عشائر رؤساسنی طوپلادم کیجه یاریسندن بر ساعت اول مختلف استقامتلردن اورفه‌یه کیریله‌جکدی : فرانسزلر طرفندن تجاوز اولنمادقچه و مقاومت کوسترلمدکچه طرفمزدن تجاوز اولنمامسی تنسیب ایدلمشدی .

حرکت حاضرلغی بویوك بر سرعت وسکون ایله اکمال ایدلدی . کیجه‌نك قراکلغی ایچنده آتلیلر اورفه‌یه طوغرو چلیك بر نهر کبی آقمغه باشلادی . منظره‌ده درین و رؤیایی بر سکون ومهابت واردی . صانکه هر بر آیاقلانمش یورویور کبیدی .

حران و بك قپولرندن ایكی قولدن اورفه‌یه كیرلدی .
اورفه خارجاً ییقیق بر سور ایچنده‌در . قره قویون دره‌سی شهری ایكی‌یه آییرر . شمدی فرانسزلرك قرارگاهیله آرامزده بودره واردی .
بنده بادللی عشیرتیله برابر بك قپوسندن اورفه‌یه كیردم . فرانسزلر هیچ بر حركت كوسترمیورلردی .
اورفه‌دن چیقدیغم‌او ، یاغمورلی‌وچامورلی كیجه‌ایله كیردیكم‌بو كیجه آراسنده‌كی حیاتم صانكه بر رؤیا ایدی .
كچدیكمز سوقاقلرده ساكن برجوشش قایناییوردی . ژاندارمه‌لر ، پولیسلر بلدیه چاوشلری هرصنف خلق بویوك بر حرارت و محبتله بو ملی قوتلری قارشیلامق ویرلشدیرمك ایچون اوغراشییور ، قسم قسم أولر ، خانلر وجامعلر احضار ایدیلیوردی .
صباحه قدر سوقاقلرك و أولرك ایجاب ایدن مدافعه ترتیباتیله اشتغال ایتدم . شهرك یاریسی تحت اشغالیمزه كچمشدی .
فرانسزلر خسته‌خانه وجوارنده ارمنیلرده كندی محله‌لرینه تحصن ایتمشلردی . اورفه‌یی بلاحادثه اشغالیمزی هیئت تمثیلیه‌یه ملحق قضالره و مدافعهٔ حقوق هیئتلرینه تلغرافله بیلدیردم . كیجه‌یی اویقوسز كچیرمشدك .
صباح اولدی . ٩ شباط ٣٣٦ .
بلدیه دائره‌سنه بوتون مأمورین و اشراف مملكت طوپلاندی . ملی اختلالك بالفعل باشلامش اولدیغی اورفه وجواری ادارهٔ عمومیه‌سی اختلالك نهایتنه قدر درعهده ایتدیكمی و عدلیه‌نك بو وضعیت دوام

ایتدیکی مدتجه ایفای وظیفه ایتمسنه لزوم اولمدیغی مع هذا مأمورلرك اسکیسی کبی وظیفه‌لرینه مربوطیتلرینك باقی اولدیغی تبلیغ ایتدم وبلدیه هیئتنه‌ده مدافعهٔ حقوق هیئتی نامیله ایفای وظیفه ایتملرینی رجا ایلدم و آیریجه بلدیه‌هیئتندن برقومیسیون تشکیلیله قوای‌ملیه افرادینك اعاشه‌لرینی تأمین ایتملرینی و بوکا مقتضی مبلغك‌ده صاحب ثروت اولانلردن مناسب و معین مقدارده آلنمسنی ودرحال بر اعانه‌دفترینك تنظیمنی بیلدیردم . ایکی بیك آلتون لیرالق بر دفتر تنظیم اولندی .

هیچ بر جبر وشدته لزوم کورولمه‌رك . اورفه‌نك حمیتلی اهالیسی دفتر محتویاتنی بلدیه هیئتندن تفریق اولنان قومیسیونه بر ساعت ایچنده ممنونیتله تسویه ایتدی . بش ذات امور اداره‌یه و بش ذات‌ده امور حسابیه و اعاشه‌یه مأموردی . ارتق ملی اختلال اداره‌سی بالفعل ادارهٔ اموره باشلامش دیمکدی .

هر طرفدن اورفه‌یه تبریك تلغرافلری یاغیوردی : عیناً

اورفده قوای ملیه قوماندانی ناموه بکه

اورفه قصبه‌سنك بلا وقوعات اشغال و ادارهٔ حکومته وضع ید ایدیله‌رك دشمنك خسته‌خانه‌یه چکیلدیکنی مبشر تلغرافنامه‌لرینه اطلاع حاصل اولدی . عالم اسلامك بالخاصه بش سنه‌دنبری کچیردیکی او دار فلاکتی اجنبی اشغالنك تعقیب ایدیشی قلبکاه امتده الیم ودرین جریحه‌لر آچمش ایکن محضا جناب حقك لطف مخصوص صمدانیسی اثری اوله‌رق افکار ملتده ظهوره کلن غلیان ملینك بر بارقهٔ ظفری اولان اشبو موفقت قهرمانانه‌لری او جریحه‌لره بر دوای عاجل کبی

تلقی ایدلمش و عموم افراد ملته تازه امیدلر بخش ایتمش اولدیغندن بالجمله سکنهٔ مملکتك ترجمان افکاری اوله‌رق جمعیتمز ، موفقیت وظفرورانه‌لرینی عظیم مسرتلرله آلقیشلار و تمادیسنی جناب باریدن انتظار ایله ملتك سلامتنه دعالر ایلر محترم قارداش .

بیره‌جك مدافعهٔ حقوق هیئتی نامنه

تیمور [١]

!اورفه‌ده قوای ملیه قوماندانی نامق بکه

مملکتمزك سنه‌لردنبری اوغرادیغی فلاکتك عزم‌ملی قارشیسنده نهایته ایرمسی حب‌وطنله چارپان بوتون قلبلرك انشراحی موجب اولمش وعظیم موفقیتله نتیجه‌لنه‌ن شو تشبثات وظفرورانه‌لری بادیٔ شکران بولنمش اولمغله عن صمیم‌القلب عرض تبریکات ایله تمادیٔ موفقیتکزی تمنی ایدرم افندم .

بیره‌جك قائمقامی

منیر [*]

بو اثناده بلااستثنا اورفه‌اهالیسنك کوستردیکی بیوك ویوکسك حس ملی وحس حمیت قابل افاده وتصویر دکلدر . خارجدن کلنلره قارشی فقیر، زنکین بوتون خلق واریني، یوغنی فدا ایچون بربرلرینه

[١] تیمور بك برنجی بیوك ملت مجلسنده اورفه مبعوثی اولان افندیدر. بو ذات مجادلهٔ ملیه‌ده پك چوق چالیشدی . فقط مظفر صلحمزی کورمك میسر اولمادن وفات ایتدی . جناب حق ، غریق رحمت ایلسون :

[*] ارضروم مبعوثی منیر بکدر .

رقابت ایدییور قادین چولوق چوجوق هر کس ، نه صورتله احتزاز
واکرامده بولونه‌جغنی شاشیرمش ، ایبکلی ، صرمه ایشله‌ملی ، آطلاسلی
کلین یاتاقلرینی قوای ملیه افرادینك آلتنه سه‌ریور صباح آقشام
قاوورمه‌لی پلاولر پیشیریورلردی . بالخاصه اورفه کنج احتیاط ضابطلری
کنج روحلرنده‌کی مفکوره‌نك وطن و استقلال عشقنك و آتشنك
نهایتسز شوقیله بر طرفدن مدافعه ترتیباتی آلمغه قوشویور ، دیکر
طرفدن چناق قلعه حربنده بولنمش قهرمان اورفه‌لیلردن بر چناق
قلعه بلوکی تشکیل ایدییورلردی .

بو منظره اوقدر علوی ایدی که ، اورفه‌لیلرك قابلیت حیاتیه‌سنی
آکلامق ایچون بو کونلری کورمك کافی ایدی . بوتون بو چالیشقان
وغیرتلی فداکار انسانلرك اسملریله کاملاً بو اثریمی تزیین ایتمك واونلره
حضورملتده تشکر ایتمك ایستردم . اوهیجانلی زمانلرده برچوقلرینك
اسملرینی قید وضبط ایده‌مدم . او ، محویتپرور قهرمانلره بیان اعتذار
ایده‌رم .

۹ شباط ۳۳٦ صباحی اورفه‌ده مدافعهٔ حقوق ، اداره و اعاشه
هیئتلرنجه انتخاب اولونان ذوات بونلردی :

۱ — رئیس : حاجی کامل زاده حاجی مصطفی افندی
۲ — باروتجی حاجی امام افندی
۳ — حاجی رشید کامل زاده حاجی مصطفی افندی
٤ — حاجی بکر بك زاده شیخ مسلم بك
٥ — کوللی زاده عثمان افندی
٦ — « حاجی ابرهیم افندی

٧ — بدرآغازاده خلیل آغا

٨ — بیکباشی‌زاده خلیل افندی

٩ — منلا زاده محمود افندی

١٠ — حاجی اسعد افندی

١١ — حاجی سعید آغا زاده علی آغا

١٢ — شیخو رمضان آغا

١٣ — محمود آغا زاده مصطفی آغا

١٤ — عربی زاده رشید افندی

١٥ — شهاب زاده حاجی مصطفی حقی افندی

١٦ — امام نبو افندی

١٧ — علی‌شاللی آغا

١٨ — مستنطق اورفه‌لی نورالدین بك

عشائر قوماندانلری‌ده ذوات آتیه ایدیلر :

سیوه‌رك عشائر قوماندانلری

١ — محمد امین افندی

٢ — محمد رمضان آغا

٣ — محمد ثاقب افندی

٤ — بادللی عشیرتی رئیسی سعید بك

٥ — دوکرلی « « بکر «

٦ — شیخانلی « « حاجی عمر افندی

٧ — بازیکی « « بکرعاروس آغا

٨ — ایزولی « « بوزان بك

٩ شباط ٣٣٦ صباحی ساعت طقوزده بن بالذات حبسخانه‌نك تخلیه‌سی واهالینك تسلیحی ایله مشغول اولدم . حبسخانه‌نك تخلیه‌سی اثناسنده حبسلر استعجال و هیجان کوستردکلرندن وحبسخانه‌دن چیقار، چیقماز سوقاقلرده اوته‌یه، بری‌یه قوشوشدقلرندن حبسخانه‌نك بناسنك اوستنده بولونان وحبسلرك تخلیه‌سندن خبردار اولمیه‌رق فرار ایتدکلرینی ظن ایدن ژاندارمه نوبتجی نفرینك اخبار مقصدیله بر ال سلاح آتمسی اوزرینه تحصنکاه وسپرلرنده برحرکته منتظر بولونان فرانسزلر طرفندن شهر اوزرینه شدید برآتش آچیلدی .

بو ایلك مصادمه‌من اولدی .

فرانسز ضابطی مخطره‌سنده بو وقعه‌یی تماماً مخالف حقیقت اوله‌رق قید ایتمش :

[٩ شباط ١٩٢٠ ساعت طقوزه‌قدر سکونت حکمفرما ایدی . ساعت طقوزی بردقیقه کچه‌رك شهرك مرکزندن ومناره‌لردن اوزریمه سریع برتفنك آتشی آچیلدی . آتش ایدنلر شهرك سکنهٔ اصلیه‌سی اولان تورکلر وژاندارمه‌لردی .

آقشامه قدر بلافاصله آتش تعاطی اولندی . کیجه آتش براز کسب سکونت ایتدی . اون ایکنجی آلایدن برنفر مقتول واوچ نفر مجروح اولدی. مجروحلرك بری سپاهی وایکیسی تیرابور ایدیلر. یاره‌لری خفیفدر] بوکوندن اعتباراً وقایع یومیه‌یی بوطرزده تلخیص ودرج ایده‌جکم :

١ — اورفه‌ده‌کی فرانسز قوتیله وقوعبولاجاق مصادمات

ب — حادثات ، مخابرات واستخبارات سائره

ج — فرانسز ضابطنك مخطره سنده‌کی او گونه عائد خاطره‌سی.

ایکنجی قسمك صوکی

قسم ۳

ایلك آتشه :

۹ شباط ۳۳۶

آ ـــ محبوسلری فرار ایدییور ظنیله اخبار ایچون هوایه بر ال سلاح آتان حبسخانه‌نك اوستنده‌کی ژاندارمه نفری فرانسزلرك فعلاً اعلان مخاصمه ایتمسنه سبیت ویردی . ذاتاً هر ایکی طرفك وضعیتی غایت کرکینلشمشدی . فرانسزلر بر تعرضه اوغرادقلری ذهابیله شهر اوزرینه شدتله آتش آچدیلر . هیچ بر معین هدف اولمدیغی حالده بر چوق تفنك بومباسی‌ده آتدیلر .

شهرده کیجه کیرلدیکی وارمنی محله‌سیله فرانسز قرارکاه ومؤسساتنه قارشی یالکز مدافعه ترتیباتی آلنمقله اکتفا اولندیغی جهتله فرانسزلرك بو شدتلی و هدفسز و عمومی آتشنه قارشی متفرق بر طرزده مدافعه اولندی . غیر مؤثر برطرزده آتش تعاطیسی آقشامه قدر دوام ایتدی .

ب ـــ اورفه‌ده امریقا میسیونرلرینك تأسیس ایتمش اولدقلری امریقا ایتامخانه‌سی مدیره‌سی میس هولمس قوای ملیه حرکاتنك اوکنه کچیلمسی ایچون متصرفه بر تذکره یازدی .

میس هولمس مسلك و وظیفه اعتباریله متعصب برقدیندی. وضعیتی احاطه‌دن عاجز ایدی. بزی غیر مدنی وعاصی تلقی ایدییوروحقمزده پك متجاوزانه بر لسان قوللانیوردی. او کیجه، مس کنه باشنده هیئت تمثیلیه ایله کورشدم. وضعیتی ایضاح و فرانسزلرك بالخاصه مرعش وقیعه‌نه دائر معلومات ایستدم.

۱۰ شباط ۳۳۶

آ — بلا مقاومت اورفه‌یه کیریشمز وفرانسزلره پك زیاده تقرب ایتمش بولنمقلغمز بالنتیجه سیر محاربانی وجوده کتیردی. فرانسزلرك سلاح و جبخانه‌لرینك تفوقی و فضله‌لیغی آراضینك وضعیتی طرفمزدن بر هجوم اجراسنه مساعد اولمامقله برابر دها مساعد محللرك اله کچیرلمسی لزوم و مجبوریتیله صباحلین، شدید بر آتشی متعاقب بعض نقطه‌لرده خطی بر آز ایلریلتدم. فرانسزلر فائق بر آتشله مقابله ایتدیلر... بو صره‌ده سیوه‌رك عشائرینك بر قسمنه قوماندا ایدن محمد ثاقب افندی آغیر صورتده یارالاندی. بو فداکار و جسور کنجك یارالانمسی سیوه‌رك عشائری و خلقی اوزرنده فنا بر تأثیر اجرا ایتدی. بویله قیمتلی بر آرقداشدن محرومیت بم ایچونده مهم بر ضیاع ایدی. آتش دوام ایتمکله برابر بالخاصه تحکیماته عطف اهمیت ایدییوردم.

قصبه داخلنده، ارمنی محله‌سنه قارشی آلنان مدافعه ترتیباتنه قصبه اهالیسندن متشکل مفرزه‌لری مأمور ایتمشدم.

ژاندارمه‌نك بر قسمیله عشائره قصبه خارجنده سپرلر قازدیرمق صورتیله فرانسز مواضعنه قارشی احاطه ترتیباتی آلدیردم. سلاحلریمز مختلف چاپلرده ایدی قیمت حربیه‌لری مطلوب درجه‌ده اولمادیغی کبی جبخانه‌مزده کافی مقدارده دکلدی. غایت اداره‌لی و احتیاطلی حرکت ایتمك ایجاب ایدییوردی.

ب — عینی زمانده داخلی اداره تشکیلاتی تنظیم و ملحقات مدافعهٔ حقوق هیئتلریله متضاً مخابره تأسیسی مقتضی اولدیغندن بونکله‌ده مشغول اولدم.

بوتون شعبات اداره‌یه تماماً مدافعهٔ حقوقجه وضع ید اولوندی. اورفه وحوالیسی ملی بر اداره‌یه انتقال ایتمشدی. متصرف کیفیتی فرانسز قوماندانه بیلدیردی.

فرانسز ضابطلرك بوکونه دائر مخطره‌سنده، وضعیتی عیناً بو طرزده تصویر ایدییور:

ج — [١٠ شباط ١٩٢٠ : صباح غایت ایرکن شدتلی بر آتش آچیلدی. دها فائق بر طرزده مقابله ایتدك. قبل‌الزوال ساعت طقوزده متصرفك مکتوبی حامل بر هیئت کلدی. متصرف مکتوبنده آرتق شهره، ژاندارمه و اهالی‌یه حاکم اولمدیغنی بیلدیرییوردی. بوکون بدبخت ٤١٢ نجی پیاده آلایی افرادندن اوچ نفر یارالاندی. بری آغیرجه‌در. آقشامه قدر آتش فاصله‌لی صورتده دوام ایتدی. تورکلر باشلیجه یوللریمزی آکلامش اولدقلرندن طولی کبی یاغان مرمیلر طرفندن سلاملامقسزین خارجده کزمك امکانی منسلب اولدی]

١١ شباط ٣٣٦

فرانسزلر موضعلرینه دها زیاده مربوط بر وضعیت آلیورلر... بر قلعه‌یه قاپانان ویا بر موضعه باغلانان قوای عسکریه‌نك انجامی محقق تسلیمیت واسارتدر.

الده فائق بر قوت وار ایكن فرانسز قوماندانڭ بر حركتده بولنمامسی بنی متحیر ایدیور؛ بو، شبهه‌سز فكر احاطه‌دن وقابلیت تشبثیه‌دن محرومیته دلالت ایدر.

خارجه و اردولرینك اقسام سائره‌سیله مخابره ومواصله‌لری كسیلمش بولوندیغی حالده فرانسز قوماندانڭ اورفه‌جوارنده‌كی برقاچ اوده قاپانارق اورفه‌یی تخلیه ایتمك ایسته‌مامسی سببنی آكلایامیورم. احتمال برقوۀ امدادیه بكلیورلر.. فقط عینتاب، مرعش، كلیكیا و بوتون او حوالی‌یی ملی اختلال آتشی صارمش وخلق، چولوق، چوجوق، قادین، اركك هر طرفدن سلاحه صارلمش ایكن وضعیتی تقدیر ایدمیه‌رك دار بر عسكری ملاحظه ایله اورفه‌یی تخلیه ایتمك ایسته‌مه‌مه‌لرنده‌كی منطق غیر قابل ایضاحدر. اورفه‌ده بولنان فرانسز قوتی عسكری و سیاسی فرانسز متصرفڭ وظیفه‌سنی و قونترولنی مؤثر برطرزده یاپه‌بیلمسی ایچون عسكری اولمقدن زیاده سیاسی بر اشغال قوتی ماهیتنده ایكن وفرانسز متصرف سیاسی وعسكریسنك فرانسز عسكرلری كبی برقاچ اوده قاپانمق صورتیله بو وظیفه‌سی ختام بولدیغی جهتله اساساً آرتق اورفه‌ده فرانسز عسكرینك حكمت وجودی قالمامشدی... وعینی زمانده كیتدكجه بزم قوتمز آرتیور. عشائر

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ۱۱

[illegible]

[illegible] ۱۱

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

بدایة سز نه بویله بر هجوم یاپه‌جغکزی اخطار و نه‌ده بنی محافظه ایده‌جککزی کلوب سویلدیکز .

آمریقاحکومتی سزی، آمریقالیلرك برخدمه‌سنی قتل ایتدیککز وبومؤسسه اوزرینه آتش ایتدیککزدن‌دولایی استجواب ایده‌جکدر.

ماری قارولین هولمس

میس هولمس ، عادتا بر دیپلومات کبی بیان مطالعه ایدییور . وطن ، ملت ، عائله ، اوجاق حسلری یالکز کندنده موجود عالی حسیاتدن عبارت صانان و قارشیسنده‌کنی هیچ بر بشری حسله کندی‌طوپراغنی مدافعه ایده‌جك رشدوقابلیتده کوره‌میان بو متعصبه قادینه آمریقالی دیه بیلمك ایچون چوق دوشونمك لازمدی . آمریقالیلرك استقلال مجادلاتی بو اوغورده دوکدکاری قانلری ، عصرلرك قانلی چارپیشمالرینی وبوتون بونلرك غایه‌سی حق‌حیات وحق استقلال اولدیغنی تقدیر ایده‌میان وبزی اذعانسز بر سورو تلقی ایدن بو قادین شبهه‌سزکه معذوردی .

او، دینی واسکی فکرلرك بر اسیره‌سی وبو اسارت فکریه‌نك بر خدمتکاری ایدی. و او، آنجق بوفکرلرله یاشایور، کچینیور، ییور، ایچیوردی .

انسانیته خدمت ایتدیکنی ادعا ایدن بر مؤسسه‌نك مدیره‌سی ایچون دشمن ودوست تفریق ایتمامك و بو وضعیتده تماماً بیطرف قالمق لازمکلیرکن مادام، صراحةً فرانسزلرله برابر قارشیمزده جبهه آلیوردی . کاملاً تبعه‌مزدن اولان مؤسسه‌سنك بوتون مرتباتیله

فرانسزلرك متفق اولديغى سويليوردى ، وطنلرينى دشمن تجاوزندن قورتارمق ايچون آياقلانان خلق، ياكلش يوله كيدن و اغفال اولنان بر خلق ديه تصوير ايتمكه چالشمسى و بنى آللنبى‌نك اردولريله آمريقا حكومتيله تهديده قالقشمسى كولونج اولديغى قدر حزينيدى .

عصرلردنبرى دين نامنه دوكولن قانلر ، و بالخاصه مملكتمزده ميسيونر تحريكاتيله وجوده كلن فجيع صحنه‌لردن دولايى محكمهٔ انسانيت حضورنده استجواب ايدلمسى لازم كلنلر كنديلرى ايدى .

او كون هيئت تمثيليه ايله ماكنه باشنده وقوع بولان مخابره نتيجه‌سى ؛ مرعشده‌كى فرانسزلرك قواى مليه قارشيسنده مغلوباً شهرى ترك ايلدكلرى تبشير اولوندى .

د ـــ فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[١٢ شباط ١٩٢٠ عاصيلر [تعبير شايان دقتدر] كونش طوغاركن سپرلرمزه سريع بر آتش آچديلر.. دونكى تهديدلرينه نظراً بوكون هجوم ايتملرى احتمالى واردى اوكا نظراً ترتيبات آلندى . بر نفر و اوچده اينكمز اورولدى .

هوا پك صوئوق . اكثريتله عاصيلرك آتشى يايمه آداملره توجه ايديليوردى . باشقه مهم بر وقعه اولمادى]

١٣ شباط ٣٣٦

آ ـــ فرانسز موضعلرى ينه خفيف بر اشغال آتشى آلتنه آلندى .

ب ـــ مرعشك طرفمزدن استردادى خبرى اوزرينه فرانسزلره

[illegible]

٢ — كرك متعدد دفعه‌لر متصرفه و كركسه بكا يازديغكز
١١ شباط سنه ٣٦ تاريخلى مكتوبكزده فرانسزلرك اورفه‌يى تخليه
ايده‌جكلرينى و فرانسز قوتلرينك ظن و تخمينكز كبى آز اولميوب
هر وجهله مدافعه‌يه مقتدر اولدقلرينى بيلديرمكده‌سكز .
٣ — حالبوكه فرانسز قوهٔ عسكريه‌سنك مقدارى قطعياً وتماماً
معلوممز اولديغى كبى‌در . قواى مليه‌نك درمه چاتمه وسلاح استعمالندن
بهره بولندقلرينه دائر ورد زبان ايديندككز فكرده يا كلشدر .
افراديمزك درت سنه‌در مختلف جبهه‌لرده چارپيشمش وهر درلو مهارت
حربيه اكتساب ايتمش بالخاصه شجاعت و جسارتلريله كنديلرينى
دنيايه طانتمش اولدقلرينى ايضاحه لزوم كورميورم .
٤ — مقصديمز قان دوكولمه‌سنه محل براقميه‌رق اورفه‌نك تخليه‌سنى
تأمين اولديغندن حركات قطعيهٔ حربيه‌يه باشلاميه‌رق مصلحانه برطرزده
بو مقصدى استحصال ايچون چاليشمقده‌يز . بو بابده يالكز سلاح
و جبه‌خانه‌لرينى تسليم ايتمك صورتيله فرانسز قوتلرينى آرزو ايتدكلرى
محله قدر سالماً ايصال ايتمكى تعهد ايدرك فرانسز قومندانلغنه واقع
اولان تسليم تكليفلرينه جواب رد آلمقده‌يز . و بو صورتله آرتق حقوق
و حاكميت مليه‌مزك تأمينى ايچون حركات مؤثره‌يه مجبوريت حاصل
اوله‌جغنى عرض ايدرم .
٥ — ارمنى ملت مجلسى رؤساسنه بوكون يازديغم تذكرهٔ مخصوصه
ايله‌ده تبليغ و اخطار ايتديكم وجهله شيمدى‌يه قدر وضنداشلريمز
اولمق اعتباريله محافظهٔ حياتلرى طرفمدن تأمين ايدلمشكن مع التأسف
بونك خلافنه اوله‌رق دون باصمه‌خانه جوارنده ساعتجى ميخونك

خانه‌سندن استعمال سلاحه جرأت ایتملری وصایای خالصانه‌مزك
حسن تلقی ایدلمدیکنی واضحاً آکلاتمقده‌در . هر نه قدر دونکی تجاوز
قارشی مقابله ایدلمه‌مش ایسه‌ده بعدما ارمنی محله‌سندن تك بر قورشون
آتیلدیغی صورتده شدتله مقابله ایدیله‌جکنی وایجابنده میترالیوز وطوپ
دخی قوللانیله‌جغنی اخطاره لزوم کورویورم .

٦ — عالم انسانیت ومدنیتده یوکسك بر موقعی اولدیغی آثار
شهوده‌سیله معلوم اولان آمریقا جمهوریت فخیمه‌سنك اورفه‌ده اداره کز
آلتنده بولونان ایتامخانه‌سنك محافظه‌سی ایچون جاب ایتدیککز فرانسز
مفرزه‌سنه مقابل بر ژاندارمه مفرزه‌سنك طرفمزدن امر محافظه‌ی
درعهده وتأمین ایتمسنی دها موافق کورمکده‌یم .

یا بو خصوصك قبولی ویاخود قصبه داخلنده تدارك ایدیله‌جك
امین بر محله بوتون ایتامیکزله نقل بیورلمسنی رجا ایده‌رم .

هر ایکی تکلیفمه موافقت بیورلمدیغی تقدیرده مؤسسه‌نك مناسب
بر محلنه هلال احمر بایراغی چکیلمسنی کمال احترامله بیان ایده‌رم افندم .

١٣ شباط ٣٣٦ قوای ملیه قوماندانی

نامق

ارمنیلرده بومکتوبی یازدم :

ارمنی ملتی مجلسنه :

پك اعلا بیلیورسیکز که اورفه‌یه کلن قوای ملیه ، فرانسز اشغالی
آلتنده بولونان اورفه مرکزیله ملحقاتنی فرانسزلردن تخلیصی ایچون
کلمشدر . ارمنی وطنداشلریمزك حیات وحقوقنی محافظه ایده‌جکمزی

ين وفرانسزلرله تشريك مساعى اولنمامسنى بووطنه وتوركلره مربوط
كنزى مكرراً توصيه و رجا ايتدم . و فرانسزلردده بيهوده قان
كولمسنه محل براقمادن شهرى تخليه يه موافقت ايتدكلرى صورتده
ديلرينى آرزو ايتدكلرى محله قدر سالماً ايصال ايده جكمى تعهد
ه رك بيلديردم .
فرانسزلر كوستردیكمز بو آثار انسانيت و مدنيتى تقدير ايده مديلر.
رى تخليه ايده ميه جكلرينى بيلديرديلر . وسائط جبريه استعماله
ريت حاصل اولديغى و انجابنده فرانسز مواضعنك بومباردمان
له جكنى بيانه لزوم كوردم . شبهه يوق كه بو حركتدن تولد
جك مسئوليت فرانسزلره عائد وراجعدر . مرعشده وقوعبولان
كات مليه نتيجه سى فرانسزلر مغلوب اوله رق شهرى تخليه يه مجبور
قلرى و اوراده كى ارمنيلر فرانسزلرله تشريك مساعى ايتدكلرى
ه بالآخره قواى مليه يه التجا و دخالت ايتملرى اوزرينه حقلرنده
انسانيت ابراز اولنمشدر . بونى بياندن مقصدم ، بوكونه قدر
اولان تأمينات و نصايحه طرفكزدن عطف اهميت ايدلمامسى
ارمنى محله سنده بصمه خانه جوارنده ساعتجى ميخونك خانه سندن
استعمال ايدلمش اولمسيدر . بو حركت بر دها تكرر ايتديكى
فرانسزلره قارشى استعماله مجبور اولديغمز حركات شديده يى
لره قارشى ده اجرا ايده جكمى بيان واخطار ايده رم. بوتذكره مك
ولى متعاقب كليسانك مناسب بر محله بر تورك سنجاغى چكامسى
و قطعياً توصيه ايده رم . خلافنده حركتدن تولد ايده جك
ليت كاملاً ملتكزه و ملتنك بويوكلرينه عائد اوله جغى صورت

[illegible]

صورت

وضعیت غایت أییدر . دشمنلر مقهوراً شهری ترك ایله فرار اتمشلردر. فرار ایدن دشمن تعقیب ایدلمکده‌در. شهر داخلنده بعض نقاطده تحصن ایدن دشمن قوتلری تسلیم آلتمغه باشلامشده. مرعش ه عینتاب یولنه فوق‌العاده اهتمام ایدلمسی و یوللردن بر تك دخی اولسه فرانسز و ارمنی کچیرتیلمامسی اسبابنك استکمالی رجا ایدرم .

قلیج علی

بیره‌جك مدافعهٔ حقوق هیئتندن‌ده شو راپوری آلدم .

قوای ملیه قوماندانی ناموه بکه

وضعیت عمومیه‌مزی ناطق راپور بروجه زیر عرض اولنور:

۱ــ آقچه قویون استاسیونندن طرابلسه قدر اولان شمندوفر خطی هیئت مرکزیه‌لره مربوط تزیب شعبه‌سی افرادینك همتیله تخریب ایدلمش ودمیرلر اوزاق یرلره کوموملشدر. عینی زمانده ساجور کوپریسی ترده‌نك مرورینه غیر مساعد وتعمیری اوزون زمانه‌متوقف بر طرزده آتیلمشدر. باراق ورشی عشائری ساجوردن اعتباراً نقطه اقامه‌سی صورتیله تعمیرینه میدان ویرلمامکده‌در . بناءً علیه فرانسزلرك ترەله قوت سوقنه شیمدیلك امکانی یوقدر.

۲ــ طرابلس تعرضی یارینندن اعتباراً قطعی برشکلده باشلایه‌جقدر دون یوز و بو کونده یوزکه جمعاً ایکی یوز کشی تزیبدن حرکت ایتدیلر . منطقه‌سی داخلنده بولنان باراق عشیرتی بو حرکته اشتراك

ایده‌جکدر . عینی زمانده عینتابه تابع نزیب جوارنده بولنان کویلر فوج ، فوج بو قوته التحاق ایتمکده‌در .

٣ — بیره‌جکده ایکی کوندن بری مصادمه دوام ایتمکده‌در . یاریندن اعتباراً احاطه خطی دارلاشدیریله‌جق بوتون دشمنك یالکز بر محله تحصنی تحت تأمینه آلینه‌جقدر .

٤ — جبخانه خصوصنده بویوك مشکلاته معروض قالیورز . کلیتلی مقدارده جبخانه کرك بوراده و کرکسه نزیبده ادخار ایدلمش ایسه‌ده خرج ایدلمك اوزره‌در . اسلحه‌مز میانده عثمانلی و روس تفنکلری‌ده موجود اولمسنه نظراً آلمان جبخانه‌سیله مبادله ایدلمك اوزره بزه عثمانلی وروس جبخانه‌سی یتشدیریله‌جك اولورسه بوتون آرقداشلریمزی سزه ابدیاً مدیون شکران براقه‌جقسکز . یتشدیرلمامسی حرکاتك تعطیلی اندیشه‌سنی تولید ایتمکده‌در . عینی زمانده آنی بر تعرضله دشمنك متحصن اولدیغی موقعی ضبط ایتمك ممکن ایسه‌ده فضله تلفات و برمکدن صوك درجه اجتناب ایدلمکده‌در . برجبل طوپی بوراده‌کی ایشی برساعتده حل ایدر . برطوپك تأمین جاپی ایچون مرکزیمز برچوق تشبثاته کیریشمشدر . ازجمله حلبدن جاپی امکانی تحری اولندیغی کبی رمضان طوپلرندن استفاده جهتی‌ده دوشونیلمکده ایسه‌ده بونك بیله اله کچیرلمسی امکانسزدر . سزجه بوجهتك تأمینی ممکن ایسه لطف ایدیکز .

٥ — دشمنك نهردن کچمك صورتیله اورایه قوت سوقی ممکن دکلدر . چونکه بزم منطقه‌مز داخلنده انجق ایکی محلده واسطهٔ مروریه واردرکه کاملاً عشائر النده‌در .

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ایدییورسکز . دیمك که ارمنی محله‌سنه هجوم ایده‌جکسکز . کرك متصرف‌وکرکسه سزه‌یازدیغم مکتوبلرده شیمدی‌یه‌قدر هیچ ارمنیلردن بحث‌ایتدمی ؟ اونلرك بیطرف قالوب قالمیه‌جغنی دوشونمك نه وظیفه‌م دکلدر . نه ویا هر هانکی بر آمریقالینك وظیفه‌سی شو ویا بو بهانه ایله ارمنیلری اولدورمك خصوصنده‌کی فکریکزی پروتستو ایتمکدر . اکر نویورق، بوستون وواشینغتونده بولسه ایدیکز اوراده خرستیان ویهودیلرك اعاظمنك اشتراك ایتدکاری بویوك اجتماعلرده بیکلرجه یوز بیکلرجه ارمنینك قتل وتبعید ایدلمسندن دولایی تورکیانی اداره ایدن اشخاصك نه‌قدر شدید برصورتده تقبیح ایدلدیکنی ایشیده‌جکدیکز . طبیعی بو سوزلرك تکرار سزه قارشی سویلنمسنی ایسته‌مزسکز .

بن آمریقاده پك آز اولان او زمره‌دن‌ایم‌که آمریقانی تورکیایه قارشی اعلان حرب ایتمکدن منع ایتمکه چالیشدق . بن دائما تورکیانك بردوستی‌ایم وبعضلرینك ایناندیغی کبی تورکیاده ایی آدم بولنمدیغی فکرینی رد ایدرم .

آمریقانك بر چوق طرفلرنده بر چوق اجتماعلرنده نطقلر ایراد ایدرك تورکیاده‌کی سودکلریمی و نجیب دوستلریمی دائما مدح و ثنا ایتدم . آرتق سلاحلریکزلك ، بو قدر چوق دفعه‌لر هرشیئی غائب ایتمش اولان اهالی‌یه قارشی چورئسنه مساعده ایتمامیلیسکز بوتون قوتمله بو خصوصی پروتستو ایتدم . بویله بر پلان اجرا ایتمامکزی بویوك آمریقا نامنه طلب ایدرم بوشیئی یاپمه‌یکز .

ماری قارولین هولمس

مکتوب جدیتدن اوقدرعاری که، وضعیتك فجاعتی اولماسه کوزل بر مزاح نمونه‌سی اوله‌بیلیردی . ارمنیلری اولدورمك ایستیان و بونك ایچون بهانه آرایان کیم ؟ ونه ایچون ؟ فرض ایده‌لم که برقسم تورکلر، حال حربده دشمنله تشریك مساعی ایدییور ، جاسوسلق ایدرك دشمنی مملکته صوقیور ، سلاحیله عصیان و قیام بایراغنی آچییور ، وطنداشلرینی ئولدورویور ... بونلره قارشی نه یاپیلیر ؟... الله کوسترمسون موفق اولدقلری صورتده بوتون وطنداشلرینی برتك قالمایجه‌یه قدر اولدورمك و محو ایتمك ایستیان بو یولده بیانامه‌لر یازان کیمسه‌لره قارشی بویون اکوب دورماق و :

— بیوریکز ، کسیکز ، پارچالاییکز ، اسیر ایدیکز نه یاپارسه‌کز یاپیکز ! دیمکمی لازم کلەجك بو دنائت و خیانتی تورك ، ارمنی کیم یاپارسه یاپسون ، وطنه و حیاتنه قصد ایدیلن طرفك مدافعه‌ده بولنماسنه و مقابل تدبیرلر آلماسنه و مقابل حرکاته کچماسنه ناصل امکان تصور اولنور ؟

بونی برآز ازعان و عقل صاحبی کیمسه ناصل دوشونه‌بیلیر ؟

ارمنیلری قتل ایدنلر تورکلر دکل اونلری کندی سیاسی ، دینی و اقتصادی منفعتلری ایچون اغفال ایدن ، تحریك ایدن و اللرینه آتش و بومبا ویره‌رك اختلاله ، حربه و اولومه سوروکله‌ینلردر . بو عربدەده تورکلر مغلوب اولمیور کندیلرینی مدافعه ایدییورلرسه قباحتمی ایدییورلر . بونی دنیاده آکلامایان کیمسه قالمادیغی حالده و میس هومسك کوزلرینك اوکنده ارمنیلر کاملاً سلاحلانمش و فرانسزلرله برلکده اورفه‌یه آتش یاغدیررکن و اکر اللرنده قوت

بوزواللی قادین ! حقیقته برآز نفوذ ایده‌بیلسه کوره‌جکدی که بوتون بو جنایتلرك فاعللری کندیلریدر . آمریقاده متینغلرده ایراد ایدلمش نطقلردن بحث ایتمکه، او قدر اوزاغه کیتمکه نه‌حاجت. بوکون ارمنیلره :

— سز تورکلرله برابر بو وطنك اولادلریسیکز !.. اونلرك مقدراتنه مشترکسکز ! دیمك کافیدر .

فقط بونی سویله‌یجه اوجی بیلمم‌نره‌لرده‌اولان اللرنده‌کی آلتوندن اعانه اولوغی درحال قورور و آرامزده وطنداشلق مناسباتی تأسس ایدر و آرتق ماری قارولین هولمسه‌ده ایش قالماز .

ارمنیلرده ارمنی جماعتی نامنه یازدقلری اوزون بر مکتوبده :

« بیطرفلقلرینی تماميله محافظه ایده‌جکلرینی وکندی طرفلرندن قوای ملیه‌یه اصلا آتش ایدلمدیکنی وبوندن بویله‌ده فرانسزلرله آرامزده وقوعبولاجاق حربه له وعلیهده اصلا مداخله ایتمیه‌جکلرینی وهرنه‌قدر بمله کوروشملك اوزره برقاچ کشی کوندرمك آرزوسنده ایسه‌لرده عائله‌لری طرفندن براقیلمادقلرینی » بیان ایتمکده ایدیلر .

بوکون بلدیه‌ده وقوعبولان اجتماع نتیجه‌سی بروجه‌زیر پروتستو تنظیم وکشیده ایدلدی :

استانبولده مقام صدارته، انکلتره، آمریقا وایتالیا
ممثل سیاسیلکلرینه

اورفه سنجاغی اکثریت قاهره‌سی و آثار مدنیه وعمرانه‌سیله بر

تورك يوردى ايكن احتراص امللرينك ايجاد ايتديكى وسائل ايله موقةً اشغال ايدلمش ايدى .

حقوق حكمرانى يه رعايت ايدن ايلك انكليز قوۀ اشغاليه سنى استخلاف ايدن و برقره غول دكيشديرمك ماهيتنده بولونديغى اعلان ايديلن فرانسز اشغالى تدريجاً استيلائى بر شكل آلمغه باشلادى . اشغال قوماندانلرى عالم مدنيتك قبول ايتديكى انسانى دستورلره رغماً فكر استيلالرينى تأمين ايچون لوانك هر طرفنده پروپاغاندا ياپيورلر . وسكز يوزسنه اولده اورفه فرانسزلرك اولديغنى نشر ايديورلردى . دوائر حكومته قونترول مأمورى قويمق ، قانونك توقيف ايتديكى جانيلرى تخليه ايتمك قانون خلافنده ايستدكلرينى توقيف ايله مك صورتيله حقوق حاكميته مداخله ايتدكارى كبى روحمزله مربوط بولونديغمز بايراغمزى صوك كونلرده دوائر رسميه دن اينديره رك مقدس وطنمزى فرانسز مستملكه سى حالنه قويمشلردر .

فرانسه نك شو نابجا معامله سى ، توركيه يى بو جدالك ابدى مغلوبلرندن برى عد ايلدكلرينى آكديريوردى . بوكا آرتق تحملى قالمايان ملت سلاح بدست اوله رق اشغال قوماندانلرندن انسانى و مدنى بر لسان ايله طوپراقلريمزك تخليه سنى طلب ايتمش ايسه ده قوۀ اشغاليه دن آتش ايله مقابله كورمشدر . بو دقيقه ده شهرمز آتش آلتنده در . كندى ايشيله مشغول عمله يه و چوجوقلره آتش ايتمكدن چكينمامكده در .

بو كونكى عصر مدنيتك تاريخنه خونين صفحه لرك چيمامسى مطلوب ايسه بو حقسزلقلره قارشى صوك فردينك قانى دوكمكه عزم ايدن ملت ، مملكتمزده هر هانكى بر اشغالك رفعيله فرانسز فجايعنه

بر نهایت ویرلمسنك دول ائتلافیه مجلس عالیسنه عرض بویورولمسی رجا ایلرز .

١٤ شباط ٣٦

شیخ زاده	اشرافدن	حاجی کامل زاده	مفتی سابق
احمد	حاجی اسعد	حاجی مصطفی	شیخ افندی
	بلدیه رئیسی	مفتئ بلده	
	حاجی مصطفی	حسن	

ح — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[١٤ شباط ١٩٢٠ سلاحلریمز واشیامزله برابر تسلیم اولمقلغمز حقنده تهدیدآمیز تکلیفه‌تکرار جواب‌رد ویردیکمزدن بوکون طوپ آتشنه معروض قالدق .

فقط غایت غریبدرکه دوشه‌ن مرمیلر پاطلامیوردی .

آقشام بش بچقده عاصیلر هجوم اماره‌لری کوستردیلرسه‌ده موفق اوله‌مدیلر . بوکیجه هجوم ایده‌جکلرینی ظن ایدیورز . کوردلرك لو ، لو باغیردقلری ایشیدیلیور . برنفر خفیف صورتده یارالاندی .]

١٥ شباط ٣٣٦

آ — بر فرانسز قوتنك اورفه‌یه طوغرو حرکت ایتدیکنی — اصلسز اولمغله — فعلاً تکذیب ایتمك اوزره کوچوك بر کشف تعرضی یاپیلمسنی موافق کوردم . برقاچ طوپ مرمیسی انداخت ایتدیردم . مقصدم ، فرانسزلری براز هیجانه دوشوره‌رك تکرار بر تسلیم تکلیفنده بولنمقدی . فاصله‌لی صورتده آقشامه قدر فرانسز مواضعنی آتش آلتنه آلدیردم . بوکونده فرانسزلر شهره قارشی

میترالیوز آتشی آچدیلر . بن مصادماتی شهر خارجنه نقل ایتمکه اوغراشدقجه فرانسزلر بالعکس شهره آتش ایدییورلردی . بوصورتله شهر سکنه‌سندن تلفات وقوعه کلییوردی .

ب — فرانسزلرله آرامزده انکل اوله‌رق آمریقا خسته‌خانه و ایتامخانه‌سندن ماعدا برده دوقتور فیشه‌رك اداره‌سنده بر بلچیقا خسته‌خانه‌سی واردی که بوفیشه‌ر وضعیت‌تبدل ایتدکجه ملیتی، تابعیتی دکیشدیرییوردی .

خسته‌خانه‌نك بولندیغی موقع فرانسز تحصنکاهنه و موضعلرینه یقین اولدیغندن مشکل بروضعیت حاصل اولویوردی .

دوقتور فیشه‌ره ، خسته‌خانه‌نك فرانسز موضعلری جوارنده بولنمسندن دولایی باشقه برمحله ، بالخاصه احضار ایتدیره‌جکم دیون عمومیه بناسنه نقلی لزومنی یازدم .

ج — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[۱۵ شباط ۱۹۲۰ عاصیلر ، صباحاین بر بر آرقه‌سنه درت طوپ آتارق بزی اویاندیردیلر . مرمیلر موضعلریمزه اصابت ایتمدی . عینی زمانده جبهه‌لریمزك مختلف نقطه‌لرندن تعرض ایتدیلرسه‌ده شدتله پوسکورتدك .

ایلری قره‌غول نوبتجیلریمز اوزاقلردن برقوتك اورفه‌یه طوغرو کلمکده اولدیغی کوردکلرینی اخبار ایتدیلر . بوسواریلرك فرانسزمی یوقسه تورکمی اولدقلری آکلاشیله‌مدیسه‌ده هرحالده بکله‌دیکمز قوهٔ امدادیه اولمسی محتملدی . بالخاصه بو سواریلره قارشی تورکلرده بر سواری چیقاردیلر . وکیجه شهرك اون بش کیلومترو قدر اوزاغندن

ایکی قرمزی تنویر فشنکی آتیلدی . بزده اوچ قرمزی و بر بیاض فشنکله جواب ویردك . باشقه بر اشارت کوره‌مدکسه‌ده کیجه اهالینك شهری تخلیه ایتدکلری آکلاشیلیوردی . بکله‌دیکمز قوهٔ امدادیه‌نك وصولندن اول قاچیشیورلر] .

١٦ شباط ٣٣٦

آ — فاصله‌لی تفنك آتشی تعاطی ایدلدی .

ت — فرانسزلرك اورفه‌ده تحت محاصره‌یه آلندیغنی دویان عشائر اورفه‌یه کلمکه باشلادی . بو تهاجم و ازدحام هم اورفه‌ده‌کی اعاشه‌مز ایچون مشکل و همده فرانسزلرك عاقبتی نقطهٔ نظرندن وخیم ایدی . بالخاصه کوجبه عرب عشیرتلرینك ضبط و ربطلری بنی دوشوندوریبوردی .

تکرار فرانسز قوماندانه شو مکتوبی یازدم :

فرانسز قوتلری قوماندانلغنه

قاچ کوندر حرکات قطعیه‌یه باشلامامقلغمزك اسبابی محضا تاریخی دوستمز اولان فرانسزلرك اورفه‌ده‌کی قوتلرینك امحا ایدلمامسی ملاحظه‌سندن متولددر . اورفه‌یی تخلیه ایتمامك خصوصنده اصراریکز آقین ، آقین عشائرك بورایه کلمسنی و عاقبتك وخیم بر شکل آلمسنی انتاج ایدییور . بیهوده قان دوکمه‌یکز ، آرزو ایتدیککز نقطه‌یه وحتی حلبه قدر سزی سالماً سوق ایتمکی تعهد ایده‌رز . آلدیغم مکتوبلریکزده

١٦ شباط - ١٩٢٠ ده اورفه‌ده‌کی فرانسز قوتلری قوماندانینک کوندردیکی
فرانسزجه مکتوبک فطوغرافیسیدر .

Ourfa le 16 février 1920

Le chef de bataillon Hauger
Commandant d'armes à Monsieur
Namik commandant des forces nationales
Ourfa

Comme je vous l'ai déjà écrit le
11 février, je n'évacuerai Ourfa que
sur l'ordre du commandement français

[signature]

بو خصوصده‌کی مسئولیتك بکا راجع اولدیغندن بحث ایدییورسیکز . حالبوکه بن ، حقوق مشروعهٔ ملیه‌سنی استحصال ایچون قیام ایتمش و بو اوغورده هردرلو فداکارلغی وئولومی کوزینه آلمش و هیچ بر مسئولیتدن قورقمایان برملتك ، برخلقك سزه قارشی حسیاتی‌ساده‌جه ابلاغ ایدییورم . حاصل اولان قیام وغلیانك عمومیلشمه‌سنه و هرطرفه سرایت ایتمسنه میدان ویرمه‌دن تکلیفاتمزك قبولنی رجا ایده‌رم افندم .

١٦ شباط ٣٦ ـــ قوای ملیه قوماندانی

نامق

درحال جوابنی آلدم . [فرانسزجه مکتوبك ترجمه‌سیدر .]

اورفه‌ده
حرب قوماندانلغی طرفندن
١٦ شبط ١٩٢٠

اورفه‌ده قوای ملیه قوماندانی نامق بکه

نومرو
٦٣

سزه ١٤ شباط ١٩٢٠ ده عرض ایتدیکم کبی اورفه‌یی آنجق فرانسزقوماندانلرینك ویره‌جکی امر اوزرینه تخلیه ایده‌بیلیرم . باشقه صورتله تخلیه ایده‌مم .

هوزه

دوقتور فیشه‌ر بکا و متصرفه برمکتوب کوندرمشدی . خسته خانه‌نك نقلنه موافقت ایدییوردی . کندیسنه بوجوابی یازدم .

محترم دوقتور فیشر جنابلرینه :

مکتوبکزی آلدم . متصرف بکه یازدیغکز مکتوبیده کوردم . بولندیغکز موقع دشمن مواضعی آراسنده بولندیغندن هیئتکزله دیون عمومیه بناسنه نقلکزی رجا ایتمش‌ایدم. بکا اوکون جواب ویرمدیکز جوابکزی ایرتسی‌کونی آلدم . سزه آرزو بویوردیغکز قدر مهلت ویره‌بیلیردم . شیمدی ینه سزه رجا ایدییورم . خسته خانه‌کزی اورادن نقل ایدیکز و قاچ ساعت مدت ایسترسه‌کز اونیده ویرمکه حاضرم . خسته خانه‌یه و سزه حرمتمز واردر .

متصرف بکی ارتق سزکله مخابره ایتمکدن منع ایتدم . شاید بر آرزوکز وار ایسه بکا یازیکز ، مع‌الاحترام ایفا ایدرم .

۱۶ شباط ۳۶ — قوای ملیه قوماندانی

ناموه

جوابی : [اصلی اولان فرانسزجه‌دن ترجمه ایدلمشدر]

اورفه قوای ملیه قوماندانلغنه

اورفه
۱۶ شباط ۱۹۲۰

بوکونکی مکتوبکزی آلدم . خسته‌خانه‌یی بوتون خسته‌لریمز ، یاتاقلریمز ، آلاتمز و ارزاقمزله آنجق ایکی کون ظرفنده تخلیه ایده‌بیله‌جکمزی جواباً عرض ایدرم . یالکز بز خسته‌خانه‌ده بولندیغمز

مدتجه جنوره مقرراتنك نظر دقته آلنه‌رق خسته‌خانه‌مزه انداخت ایدلمه‌مسنی سزدن رجا ایدرم .

خسته‌خانه سرطبیبی

فیشر

متعاقباً ده شو مکتوبی کوندردی : [اصلی اولان فرانسزجه‌دن ترجمه ایدلمشدر]

اورفه قوای ملیه قومانداننه

اورفه
١٦ شبط ١٩٢٠

بوصباح سزه خسته‌خانه‌نك لااقل ایکی کون ظرفنده تخلیه‌ایدیله‌بیله‌جکنی یازمشدم . بوکا ، سزك دیون عمومیه بناسنی اشغال ایتمك خصوصنده‌کی تکلیفکزی قبول ایده‌میه‌جکمی‌ده علاوه‌یه مجبورم ؛ برفرانسز تعرضی احتمالنه مبنی تهلکه‌سز بر یرآرامقدن وازکچمم . بن خسته‌لریمزی شهرك مرکزینه یاخود ارمنی محله‌سنه یرلشدیرمکی ایسترم . خسته‌لریمزك نقلی ولزوملی ایشلریمز ایچون بزه شهردن انسان و حیوان کوندرلمسی لازمدر . فقط فرانسزلر اسلاملری یانلرینه آلماق ایستملری احتماله بناءً بونلرك خرستیانلردن اولمسی لازمدر. بو شرطلری قبول ایدوب ایتمدیککزی و تخلیه ایچون نه‌قدر مهلت ویره‌جککزك لطفاً بزه بیلدیرلمسنی رجا ایده‌رم .

خسته‌خانه سرطبیبی

فیشر

ح — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[١٦ شباط ١٩٢٠ بو كون نسبةً سكونتله كچدی . عاصیلر آرتق طوپ آتشی ایتمیورلر ، بوحال جبخانه‌لرینك نقصان اولدیغنه واحتیاطلی حركت ایتمكه مجبور بولندقلرینه دلالت ایدیيور . الكزیاده تورك ژاندارمه‌لرینك آتشندن متأثر اولویورز. كله‌جك قوهٔ امدادیه‌یی بو كون بیهوده یره بكله‌دك . كوزلریمز هپ اوزاقلرده]

١٧ شباط ٣٣٦

آ — بوصباح كولافلی تپه‌سی اوزرنده‌كی فرانسز موضعلرینه برهجوم یاپدیردم . هجوم موفقیتله نتیجه‌لندی . فرانسزلر درت مقتول براقدیلر . دردی مجروح اولمق اوزره اون آلتی نفر اسیر ایتدك . برنفریمز شهید وایكی نفرده بومبادن مجروح اولدی .

فرانسز سپرلرنده براوتوماتیك تفنك اوچ پیاده تفنكی اوچیوز بومبا ودرت صندق جبخانه اغتنام اولندی .

مجروح فرانسز نفرلری برای تداوی قوای ملیه خسته‌خانه‌سنه یاتیرلدی .

ب — فرانسز قوماندانـنك دون ویرمش اولدیغی جواب رده بوكوچوك تعرضله مقابله ایتدم .

ح — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[١٧ شباط ٩٢٠ قوهٔ امدادیه‌دن بو كونده برخبر یوق . افرادك معنویاتی بوزولویور . بوصباح ایكییوزقدر تورك ژاندارمه‌سی ایلری موضعلریمزه موفقیتسز بر هجوم یاپدیلر . موضع اوتوز نفر

طرفندن مدافعه ایدیلیوردی . ساعتلرجه مدافعه‌دن صوکره تورکلر موضعی اشغال ایتدیلر و اوراده قالدیلر . ایلریله‌مدیلر . مدافعلردن اون نفر رجعت ایده بیلدی . دیکرلری اسیر میدرلر ، مقتولمیدرلر ، آکلاشیله‌مدی تورکلرکده مهم ضایعات ویردکلری محققدر. بوراده‌ده آنان اصول تعبیه‌سنه تصادف ایدییورز . تورکلر بر بری آرقه‌سنده متعدد هجوم قوللریله صیق صیره اوله‌رق تعرض ایدییورلر. کوندوزك متباقیسی و کیجه راحت کچدی . شایان دقتدرکه بوکونده طوپ آتیلمادی]

١٨ شباط ٣٣٦

آ ـــ بوکون سکونت تامه ایله کچدی .

ب ـــ دوقتور فیشه‌رك مکتوبنه جواب ویردم :

دوقتور فیشر جنابلرینه

مکتوبکزی آلدم . ارمنی محله‌سنه نقلکزی موافق کورمیورم. زیرا ارمنی محله‌سنك تلفطور موقعنده بر فرانسز مفرزه‌سی بولوندیغی ایچون قوای ملیه ایله تلفطور آراسنده وقوعبولاجق محاربه نتیجه‌سنده او محله‌نك‌ده منطقهٔ حرب اولمسی محتملدر. اسلام اهالینك سزه حرمتی اولمسنه مبنی آرزوایدرسه‌کز اسلام ویاخود سریانی محله‌سنده بر موقعه نقلکزی مناسب کوریورم . بورالره نقله موافقت بویوردیغی تقدیرده یالکز برکون ظرفنده نقل ایدنك وظرفینجه آتش ایدلمامك اوزره فرانسزلره معلومات ویرمکزی یارین علی‌الصباح نقل ایدلك

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ایسترلرسه حیاتلرینك مصونیتی ایچون طلب ایده‌جكلری محافظه و معاونت درحال اسعاف اولونمیلدر .

٣ — حال ظنده بولنان آمریقالیلرك دوچار خوف و تلاش اولدقلری آكلاشیلدیغندن كندیلرینی تسكین ایدیكز . و قوای ملیه‌نك تحت حمایه‌سنده بولوندوریكز .

٤ — اورفه‌ده جنرال آللنبی ایله قوای ملیه‌یی تهدید ایدن ایتامخانه مدیره‌سی آمریقالی میس هونسه دخی محبت ملیه‌مزك ابلاغی ایله اجرای نصایح ایدلمسی موافق اولور .

٥ — عینتابك جنوبنده فرانسز و ارمنیلر طرفندن قتل ایدلدیكی اولجه بیلدیرلمش اولان پری و جونسون نامنده‌كی ایكی آمریقالینك صورت قتللری حقنده‌كی تعقیبات جریه‌نك تعمیقی و وثائق معتبره‌نك جمعیله طرفمزه ارسالنی رجا ایدرم .

٢١ شباط ٣٣٦

هیئت تمثیلیه نامنه

مصطفی كمال

٦ — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[٢١ شباط ١٩٢٠ بر آزقاریشیق بر كون . تفنك آتشی فاصله‌لرله خفیفله‌دی ، شدتلندی . بر ضابط و اوچ نفریمز یارالاندی . ضایعاتمز حس ایدلمكه باشلایور . زواللی عسكر كیجه ، كوندوز نوبت بكله‌مكده و هیچ استراحت ایتمامكده‌در . صوئوق پك زیاده . یاقابیله‌جك نه بولورسه‌ق سوكوب ، قوپاروب یاقیورز .]

٢٢ شباط ٣٣٦

آ ـــ $\frac{٢١}{٢٢}$ كيجه‌سی بوجاق وايزولی عشيرتندن افراز اولنان برقوتده ارمنی محله‌سی ايله فرانسزمواضعی آراسنده ومركزی بروضعيتده بولنان بديع الزمان قره‌غولی اشغال ايده‌رك ارمنيلرله فرانسزلر آراسنده‌كی مواصله‌يی قطع ايلدی . يالكز برمجروحمز واردر .

ب ـــ اورفه مدافعهٔ حقوق هيئتنه بوتلغرافنامه كلدی :

اورفه مدافعهٔ حقوق هيئتنه

آنقره‌دن
٢٢ شباط ٣٦

آوروپاجه شرائط صلحيه‌نك لهمزده تعديل اولنمقده حق حيات و استقلالمز تصديق ايدلمك اوزره بولنديغنه دائر هرطرفدن تبريك وتشكر تلغرافلری آلنمقده اولمسی وملتمزك عزم وثباتی قوای مليه‌نك مقاومت و فداكارلغی آمال مليه‌يه مطابق بر صلحه نائليتمزی اميد ايتديرمكده‌در . تشكيلات مليه ، ملتمزك سينهٔ اتحاد و وفاقنده پايدار اولدقجه موجوديت مليه‌مزك بوتون جهان مدنيتجه مظهر تصديق وحريت اوله‌جغنه شبهه يوقدر . بناءً عليه ؛ هيئت تمثيليه خلاصمزك تحققی وملتمزك حق حيات واستقلالنك بالفعل وتماماً تأمين ايديله‌جكی كونه قدر مملكتك مقدراتنك مدافعه‌سی اوغرنده تأييد وتوثيق اولنان وحدتك دها قوی برايمان محبتله اثبات واظهار ايدلمسنی تعميماً تبليغ ايله بيان تشكر ايلر .

آناطولی وروم ايلی مدافعهٔ حقوق جمعيتی نامنه

مصطفی كمال

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٨١ [illegible]

[illegible]

[illegible] ١٨٠ [illegible]

[illegible]

كوروئميور. ايلرى قره‌قوللرده‌كى چفته‌نوبتجيلر غايت اوزاقدن وچول طرفدن طوپ سسلرى ايشيتدكلرينى خبرويرديلر. ذاتاً برقاچ كوندر طوپ سسنه مشابه اوزاقدن كورولتولر ايشيدلمكده‌در .

توركلرك برقاچ دفعه قوللاندقلرى تك برطوپك‌ده برقاچ كوندر صوصمسى‌شايان دقتدر. ارزاقمزده توكنمكه‌باشلييور. اوتوزاو كوزدن سـكز دانه‌سى قالدى . سبزه‌مز يوق . شرابك چوقدنبرى رنكنى اونوتدق . افرادده توتون وار ايسه‌ده سيغاره‌كاغدى بولمق غيرقابل.

دائما كله‌جك قوهٔ امداديه‌يى بكلييورز . بزده (سورانا [*]) يه بكزه‌دك] .

٢٤ شباط ٣٣٦

آ ــ ينه سكونت دوام ايتدى .

ب ــ فرانسز قوماندانه بردها تسليم اولمسى تكليفنده بولندم.

اورفده فرانسز قوماندانلغنه

قاچ كوندنبرى بيهوده قان دوكمكده اولديغكزى بلكه سزده

[*] سورانا فرانسزلرجه بر اصطلاح مخصوصدر . باربيللى‌نامنده برى زوجه‌سنى ئولدورمكه قرار ويرمش قادين‌ده كاوب كنديسنى قورتارمسى ايچون برادرينه خبر كوندرمش و برادرينك امدادينه كاوب كلمديكنى آكلامق ايچون يوكسكجه بر يره همشيره‌سنى چيقارمش ؛ هيجانله قادين متمادياً :

ــ كليورمى ؟. ديه صورييورمش .

ــ سورانا [هيچ بركمسه كورمييورم] ديمسى بو اصلاحك تسميه‌سنه سبب اولمشدر .

۲٤شباط - ۱۹۲۰ ده اورفه‌ده‌كى فرانسز قوتلرى قوماندانينك كوندرديكى
فرانسزجه مكتوبك فطوغرافيسيدر.

Le chef de bataillon Hauger commandant d'armes à Monsieur Namik, commandant les forces nationalistes

Ourfa.

Je ne puis que vous inviter à vous reporter à mes lettres des 14 et 16 février 1920. J'occupe Ourfa en exécution des ordres du commandement français: C'est à lui qu'il faut vous adresser pour nous faire donner l'ordre d'évacuer la ville. Je ne puis le faire sans l'ordre de mes chefs.

[illegible signature]

تقدیر ایتدیکز. قوای ملیه، تورکیانك تاریخی دوستی اولان فرانسه حکومت مفخمه‌سنك مسافرةً مملکتمزده بولنان ضابطان وافرادینك دها فضله تلفاته معروض قالمسنی آرزو ایتمیور.

دون کیجه عنزه عشائری طوپ وتفنکلریله بورایه کلدیلر. سزك عنزه‌لر طرفندن هجومه معروض قالمکزی قطعیاً موافق کورمیورم. عنزه‌لرك حرکاته مباشرتندن مقدم سزه ینه تسلیم اولمکز تکلیفنی یاپمق ایسترم.

تسلیم اولورسه کز حقکزده هردرلو آثار احترام اجرا ایدیله‌جکنه و آرزو ایتدیککز محله قدر سالماً ایصال اولنه‌جغکزه سوز ویریورم. مرعشده‌کی فرانسز قوتلری مرعش قصبه‌سنی تخریب وجوار کویلری احراق ایتدکاری حالده ینه قوای ملیه قارشیسنده مقاومت ایده‌میه‌رك شهری ترکه مجبور قالدیلر. آرتق بو تکلیفمك صوك و انسانی بر تکلیف اولدیغنی مع الاحترام بیان ایدرم.

قوای ملیه قوماندانی

نامق

ینه‌درحال جواب ویردی: [اصلی اولان فرانسزجه‌دن ترجمه ایدلمشدر]

قوای ملیه قوماندانی نامق بکه

نومرو	اورفه حرب قوماندانلغی
٩٤	٢٤ شباط ١٩٢٠

سزه ١٤ شباط ١٩٢٠ و ١٦ شباط ١٩٢٠ تاریخلی مکتوبلریمی تخطر ایتدیرمکدن باشقه برشی یاپامام. بن اورفه‌یی فرانسز قوماندانلنك

هرزمان وباخاصه شو پك نازك كونلرده شكايت محقه‌يى موجب احواله قطعياً ميدان ويرمامسى ايچون هرصورتله صرف مساعى ومقدرت اولنمسى همت وطنپرورانه‌لرندن منتظردر .]

بز يالكز دشمنله‌دكل عينى زمانده مملكتمزده‌كى مسكين و كهنه ذهنيتله‌ده مجادله مجبوريتنده بولونيوردق . آرامزده ، بويله عطالت، مسكنت وباشقه‌لرينه توديع مقدرات ايتمك صورتيله بردولتك ، بر ملتك ياشايه‌بيله‌جكنه ، نائل استقلال اوله‌بيله‌جكنه قانع اولانلرك بولنمسى نه‌قدر اليمدى .

فى‌الحقيقه اوروپاده لهمزه برجريان باش كوسترمشسه ، اوبلاقيد وشرط دشمنه عرض تسليميت ايتمكدن دكل بلكه اسارته ، استيلايه حاكميتمزك تقييدينه قارشى مملكتمزده ير ، ير وقوعبولان عصيانلرك و اختلاللرك مقاومتلرك كوستردیكى بر (اثرحيات) نتيجه‌سى ايدى . فقط بونى ، استانبولده‌كى كهنه و جبين اداره تقديردن عاجزدى . دائما يابانجى قانى قاريشه ، قويشه هويت مليه‌سنى غائب ايتمش وسراى وماتى ، وطنى سرايدن ، سرايك محفوظيتندن عبارت تلقى ايدن رياكار ومغشوش برزمره ايله آره‌مزده‌كى آچيقلق دشمنله آرامزده‌كى مسافه‌دن هرحالده قيصه دكلدى .

مقدراتى منسوب اولديغى ملتك مقدراتندن آيران زمره‌دن او جامعيتدن چيقمش ديمكدى .... حقوقى محفوظ قالسون قالماسون آرتق خلافتك و سلطنتك ، ملتك مقدراتيله برعلاقه‌سى قالمامشدى . بوذهنيت و نقطهٔ نظر فرقنى غايت آچيق و بارز برطرزده كوسترمش اولمق ايچون عينى حادثه‌يه دائر سيواس هيئت مركزيه‌سندن اورفه مدافعهٔ حقوق هيئتنه كلن تلغرافنامه‌يى عيناً درج ايديورم .

اورفه هیئت مرکزیه‌سنه

١ ـــ ایتالیا آژانسی‌ترا کیا و غربی آناطولی حقنده‌کی و ه‌نیزه‌لوسك مدعیاتنك کلیاً رد ایدلدیکنی بیلدیرییور .

٢ ـــ صدر اعظم پاشا شمدی مجلس ملی‌یه کله‌رك لوندره قونفرانسنجه ازمیرده داخل اولدیغی حالده اشغال ایدیلن تورکلرله مسکون مناطقك تخلیه‌سی تقرر ایلدیکنی تبلیغ ایتمشدر .

توالی ایده‌کلمکده اولان بو کوزل خبرلر قارشیسنده عزم و ارادهٔ ملینك هردرلو خالدن وقایه‌سنه چالیشمق مقدس بورجمز اولمق اقتضا ایدر . اللهك وارلغنه و مظاهرتنه اعتقاد وحق مدافعه‌یه عزم ایدن برملت هروقت یاشار و حقنی طانیدیر . ملتك وحدت وتساندی علمبداری اولانلر بوتبشیراتی آلمقله ملتك خلاص وسعادتی علیهنده بولندقلرندن دولایی عذاب وجدانی طویه‌رق ندامت ایده‌جکلردر .

ملی عزم و اراده هنوز ثمرهٔ مساعیسنی اقتطافه باشلادی . ایشته مدافعهٔ ملیه تشکیلاتنك غایه‌لری و بونك فوقنده‌کی سعادت وطن ، استقلال وسلامت ملیه‌در .

وظیفه‌مزك قدسیتی غایه‌لرینك استحصالیله تحقق ایده‌جکدر . ایلك غایه‌مزك تظاهری حظوظیله عرض تبشیرات ایدر . صارصیلماز برعزم ایله وظیفهٔ ملیه‌مزه کرمیت ویرلمسنی استرحام ایلرز .

١٨ شباط ٣٣٦ سیواس هیئت مرکزیه‌سی

د ـــ فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[٢٥ شباط ١٩٢٠ اپچه سکونتلی بر کون . بز عنزه‌لیلرك بر

ومنی بکلرکن بو سکون حیرتمزی موجب اولویور . هر کونکی
ی آتش تعاطی ایدلدی کیجه، عاصیلر ایلری قره‌غول موضعلریمزدن
ینی ضبط ایتمکه تشبث ایتدیلرسه‌ده طالعمزدن اوپانیق بولندق .
رك دنیلن بوفنا قوش برقاچ توکت براقه‌رق قاچمغه مجبور اولدی .
شدتلی مقاومتمزدن آکلیورلردی که : ظن ایتدکلری کبی دکلز

٢٦ شباط ٣٣٦

آ — مهم بر حادثه اولدی .

ب — کوستردیکمز نزاکت و تسهیلاته رغماً آمریقا ایتامخانه‌سی
یره‌سی ایله اسویچره‌لی دوقتور فیشه‌ر علیهمزده مشکلات ایقاع
کدن وتجاوزات لسانیه‌ده بولنمقدن فارغ اولمیورلردی . کندیلرینه
ستریلان نزاکت بر اثر جبانت عد اولنویوردی فی‌الحقیقه بر قسم
روپالیلر شمدی‌یه قدر علیهمزده یازلمش یازیلر ، یاپیلان پروپاغاندالر
ندن بزی و علی‌العموم شرقلیلری وحتی بعضاً هرملت کندیسندن
انه ملتی سزای حرمت کورمیور .

حقدن زیاده دمیره و قوته استناد ایتمك نه غفلتدر . امثالیله
دركه دمیر و قوت حق وعدالتله یوروسه موفق اولور .
یوقسه کور برعناد و متعصب بر عظمتله سوق و اداره ایدیلرسه
ن نتیجه‌سی موفقیتسزلکدر .

میس هونس ، ینه متصرفه بر مکتوب یازمش . بزدن بر چوق
یتلر درمیان ایدییوردی . کندیسنه شو مکتوبی یازدم :

آمريقا مؤسسهٔ خيريه سى رئيسى ميس هولمه

١ — متصرف بكه اولان صوڭ مكتوبكزى كوردم . متأ
اولدم آمريقا دولتى تبعه سى بزم يعنى حال غلیانده بولنان ملتمزك بلـ
سوديكمز دوستلريمزدر . سزى بوخصوصده برعزيز دوست ومسا
طانيرم . على الخصوص بسله يوب بويوتديككز ياورولر بزم وطنداشـ
واولادلريمزدر . بونلره اولان خدمتكز بزى ده كنديلرى قدر ممنو
ايديور . يالكز شوصرده فرانسزلرك وضعيتى بزى اونلر حقنـ
معاملهٔ شديده يه مجبور ايتدى .

٢ — آرزوكزداخلنده ويك ايى برصورتده سزى وحمايه كز
بولنان يتيملرى امين بر محل اولنق اوزره سرياى محله سنه دعو
ايديورم . بورايه كلير وبورانك حالى يقيندن كوروسه كز ز
ايدرم كه سزده حركتمزى ووطنداشلريمزه قارشى معامله مزى تصو
ايدرسكز . وسزه عائد ارزاق ولوازمه شايد شوصرده نقدموجودي
يوقسه بالآخره اثمانى مؤسسه جه تسويه ايدلمك اوزره مبايعه وتدا
اولنه جقدر .

٣ — تكليف عاجزانه مه موافقتكز اوزرينه درحال تسهيا
ومعاونت لازمه ايفا ايديله جكدر .

٤ — بوتون موجوديتمله سزه و حمايه كزده بولنانلره حر
ايده جكمى اونوتمامكزى رجا ايدرم .   ٢٦ شباط ٣٣٦

قواى مليه قوماند
نامى

میس‌س، شوجوانی یازدی: [انکلیزجه‌دن عیناً ترجمه ایدلمشدر]

قوای ملیه قوماندانلغنه

آمریقا ایتامخانه‌سی
٢٦ شباط ١٩٢٠

مکتوبکزی آلدم . جواباً بیان ایدرم‌که آمریقا بنالرندن باشقه
یچ بر یرده اقامت ایتمك ایسته‌مم . بو بنالر آمریقالی قومیته‌یه عائد
لوب اونلری ترك ایتمکی رد ایدرم. اکر یازدیغکز وجهله یتیملر
زك ایچون سوکیلی وطنداشلر ایسه بونلرك تأمین استراحتی ایچون
قدر مهم تشکیلات وترتیباته احتیاج اولدیغنی تقدیر ایتمکز لازم
ر . بناءً علیه بوتشکیلات بو بنالرده موجود ایکن سریانی محله‌سنه
ل ایتمك امکانسزدر. و سریانی محله‌سنده اون أو بیله یوقدرکه بزی
ستیعاب ایده‌بیلسون . بن سریانی محله‌سنی بیلیرم . واشینغتونده‌کی
ریقا حکومتی نامنه اوورفه‌ده‌کی بوتون آمریقالیلرك حیاتی و اموال
املا کنك تمامها محافظه‌سنی تکرار شدیداً طلب ایدرم. اکر بونی
. ایده‌جك اولورسه‌کز نتیجه‌سنك نه قدر وخیم اوله‌جغنی
رشونمکزی‌ده اخطار ایلرم .   ماری قارولین هومز

هامش :

تکلیفکز اوزرینه و صلیب احمر بایراغنه رعایت ایده‌جککز
قنده‌کی تعهدیکزه بناءً بزم بنالر اوزرینه بایراق چکلدی . بوبایراق
مل بنم شمدی خسته اوله‌رق یاتمقده اولدیغم اوطه اوزرنده‌در و بر
چ کون اول تام بواوطه‌یه اوچ آل آتش ایتدیکز .

میس ، فرانسز موضعلری یانده و ایکی آتش آراسنده ودائما مصادماته فعلاً اشتراك ایدن برفرانسز مفرزه‌سنك حمایه‌سنده بولنمقده اصرار ایدییور وبنابه برقاچ مرمی اصابت ایتمش اولدیغندن دولایی‌ده شکایت ایلیور. حالبوکه شهرایچنه مساح برچوق آدم طولمش اولدیغندن و شبهه‌سز بونلرك آراسنده چاپولجیلق ایده‌بیله‌جك و قواعد مدنیه و انسانیه‌یی تقدیر و احاطه ایده‌میه‌جك کیمسه‌لرك بولنمسی مستبعد اولمدیغندن وضعیتمك نه‌درجه نازك اولدیغی تقدیر ایدنك لازم کلیرکن میس ، یانده‌کی ارمنیلرك تأثیرات و تسویلاتنه قاپیله‌رق متمادیاً عناد کوستریبوردی .

الك منتظم حربلرده بیله اصول واشکاله مع التأسف الك مدنی دولتلر دخی رعایت ایده‌مامکده‌ایکن براختلالدن باشقه برشیء اولمیان بووضعیت قارشیسنده میسك بزدن الك طبیعی زمانلرده بیله طلب ایدلمیه‌جك بر معامله ایسته‌مسی شایان دقتدر .

فقط ، میسك بوتون بومناسبتسز وضعیتلرینه و طلبلرینه قارشی سکینتمی و صوئوق قانلیلغمی دائما محافظه ایتدم . عجبا بو وضعیت قارشیسنده بر آوروپالی ویاخود بر آمریقالی ضابط اولسه‌یدی ناصل حرکت ایدردی . بونی وجدان عمومینك تقدیرینه حواله ایدییورم.

عنزه عشیرتی رئیسی حاجم بك، آلتیوز موجودلی عشیرتنك مسلح آتلیلریله اورفه‌یه کلدی . بوقوت جرابلس ایله سیفتك وعرب پیکاری آراسنده‌کی شمندوفر خطی تخریب ایتمشدی . جرابلس ایله آقچه قویونلی آراسنده‌کی ساژور کوپریسی تماماً تخریب ایدلمشدی .

ح — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

٦ ـــ يكى عشائرك كلمسى .

٧ ـــ صوسزلقله بزى بوكالتمق .

بزى دفع ايتمك ايچون [عيناً ترجمه ايدلمشدر.] دها كيم بيلير نه لر ياپاجقلر .

بزم الك بويوك بدبختلغمز خارجله اختلاطمزك كسيلمه سيدر . و بكله ديكمز خيالى امداد قوتنك كلمسيدر . اكمك و ات تعيينى قيصالتيلا قيصالتيلا شيمدى افراد خفيف تعيين آليور. زواللى نفرلرك چكدكلرى زحمته نسبتله غير كافيدر . قوهٔ معنويه دوشكون اولوب شكايتلر ايشيدلمكده در . كوزل هوالر عودت ايتدى . اياقلرى طونا كلرك عددى آزالدى] .

٢٧ شباط ٣٣٦

آ ـ بوكون سكونتلى كچدى .

ب ـ كرك فرانسز اسيرلرندن آلنان معلومات وكركسه تحقيقات ومشاهداته نظراً ارمنيلرك فرانسزلره هرصورتله مظاهرت ومعاونت ايتدكلرى آكلاشيلديغندن ارمنى محله سى تجريد ايدلمكله برابر محله يه خارجدن ييه جك ادخالى ده منع اولندى. ارمنيلر تكفيم وجهله كليسايه تورك بايراغى آصمادقلرى كبى ائتلافه ده يناشماديلر . « بز مسلح بيطرفلغمزى محافظه ايده جكز ديديلر . كاشكى يالكز مسلح بيطرفلغى محافظه ايتسه لردى ! فرصت دوشدكجه كوچوك قطعه لر ومنفرد اشخاص اوزرينه آتش ايتمكدن فارغ اولميورلردى .

ج ـ فرانسز ضابطنك مخطره سندن :

[illegible] ١٨٥٠ [illegible] ٧٨]

[illegible] —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] —

[illegible] ٧٨

[illegible]

[illegible] ١٨٥٠ [illegible] ٨٨]

طوغمه‌دن اول تورکلر بزی یاتاقلریمزدن فیرلارجه‌سنه قالدیران طوپ سسلریله اویاندیردیلر. بزم ایلری قره‌غول موضعلریمزدن برینه هجوم ایتدیلر. موضع آلتی فرانسز و آلتی جزایرلی طرفندن مدافعه ایدلدی. اکثریت تورکلرده اوْلمقله برابر کری‌یه چکلمکه مجبور اولدیلر. یاراليلر مستثنا اولمق اوزره میدان حربده قرق قدر مقتول قالدی. بزم ضایعاتمز بر مقتول ودرت یاراليدن عبارت ایدی. هجوم درت ساعت دوام ایتمش ایدی. طالعمزدن کوچوك موضع ایی مدافعه اولندی. یوقسه قیملدانمغه بیله وقت قالمادن فاقه دوشه‌جك ایدك. حربك شدتی آزالدیغی اثناده باشمزك اوستنده بر موطور کورولتوسی ایشیدلمکه باشلای.

بونك بزه خبر کتیره‌ن بر فرانسز طیاره‌سی اولدیغی اوکره‌نیر اوکرنمز حس ایتدیکمز مسرتی آرتق تصور ایدیکز! طیاره سماده بزی آرایور و دائره‌لر چیزیوردی. اشارتلر ویردك طیاره‌جیلر بو اشارتلری کوره‌رك بزه دوغرو توجه ایتدیلر. وبر قاچ کاغد آته‌رق طیاره کلدیکی استقامته دوغری کیتدی. تورکلر طیاره‌نك وصولنده قاچشمغه باشلامش ایکن یاواش، یاواش یرلرینه کلدیلر. و طیاره‌یی دونرکن سریع تفنك آتشیله تشییع ایتدیلر. بونکله برابر بر ثمره حاصل ایدلمدی. طیاره‌نك ورودی بزده نهایتسز بر سرور حاصل ایتمش ایدی. هرکس حتی قوماندانلر بیله صازان‌بالغی کبی صیچرایور ومسرت صدالریله اظهار شادمانی ایدیوردی.

بونی‌ده علاوه ایتمکه لزوم کورورم که بر آز اول قوهٔ معنویه‌مز نه قدر دوشکون ایسه شمدی او نسبتده یوکسلدی.

آرتق بزی قورتامق تشبثنده بولوندقلرندن امین ایدك. فی‌الواقع بزدن اون كون ثبات ایتمكلكمزی ایسته‌مشلردی . بوكون محاصره ایدلدیكمزك یكرمی برنجی كونیدر . هر حالده قوهٔ امدادیه پك اوزاقلرده اولمامق لازم كلییوردی . اونی بكله‌مكدن باشقه یاپاجق بر ایشیمز یوقدی .

كیجه طیاره‌نك توركلره بزم آرامزه آتدیغی كوردیكمز كاغدلری تحری ایچون افراد چیقاردق]

۲۹ شباط ۳۳٦

آ — بوكون سكونتله كچدی .

ب — دون‌قره‌لوك موقعنه‌واقع اولان‌تعرض اثناسنده‌قره‌لوكده فرانسز افرادینك بیاض بایراق‌آچمسی اوزرینه‌آتش‌ایتمیه‌رك‌كندیلرینی تسلیم آلمغه كیدن افرادیمزه آمریقا ایتامخانه‌سنده‌كی افرادك آتش ایتمش اولمسندن دولایی فرانسز قومنداننه ، اسوبچره‌لی دوقتور فیشه‌ره ومیس هونسه شو مكتوبلری یازدم و بر هیئت وداعتیله كوندردم .

فرانسز قوای اشغالیه قوماندانی موسیو هوجر جنابلرینه

١ — دون قره‌لوك موقعنه واقع اولان هجوم اوزرینه اوراده بولنان فرانسز افرادی بیاض مندیل آچمق صورتیله تسلیم اوله‌جقلری اثناده صلیب احمر بایراغی كشیده ایتمش اولان آمریقا بناسنده‌كی فرانسزعسكرلری كندیلرینه آتش ایتمدیكمز حالده افرادیمز اوزرینه

[illegible]

میس هولمس مستثنا اولمق اوزره صره‌سیله شو جوابلری آلدم :
فرانسز قوماندانانه یا بنم مکتوبم یاکلش ترجمه‌ایدلمش یاخودقوماندان
بالالتزام یاکلش آکلامق ایسته‌مش اوله‌جق که وقعه‌یی تحریف‌ایدییور:

[فرانسزجه اصلندن عیناً ترجمه ایدلمشدر]

قوای ملیه قوماندانلغنه

نومرو 97

اورفه‌حرب قوماندانلغی‌طرفندن
۲۹ شباط ۱۹۲۰

افندم

بیاض بایراق کشیده ایدن بر قوته قارشی بر فرانسز قوتنك انداخت ایتدیکی حقنده‌کی اشعاریکز اوزرینه تحقیقات یاپدیره‌جغم . بونی بیلمیورم وبوکونه قدر فرانسزلر بویله بر شی یاپمامشدر. بونی ، سزك خلاف حقیقت اوله‌رق یازدیغکزی ظن ایدییورم بدایتدنبری اوزرینه انداخت ایتدیککز آمریقا ایتامخانه‌سنك بویله برشی یاپدیغنه ایناناممام بنم ایتامخانه‌یه فرانسز قوتی یرلشدیرمکلکم آمریقالیلرك فرانسزلرك‌متفق‌اولمسی‌واونلری حمایه مجبوریتمده بولنمقلغمدن منبعثدر.

هوجر

اورفه قوای ملیه قوماندانلغنه

اورفه
۲۹ شباط ۱۹۲۰

بوکونکی مکتوبکزك جوابیدر :

محاربه‌نك ابتداسندنبری خسته‌خانه‌مزه فرانسز قوماندانك

کیرمدیکنی و خستەخانەمزدن انداخت ایدلمدیکنی اشعار ایدییورم . حالبوکه دائماسزك طرفکزدن خستەخانەمزه انداخت ایدلمش وخستەخانه قالبور کبی اولمشدر .

تهدیدیکزله خستەخانەیی ووظیفەمی اصلا ترك ایتمیەجکم. صلیب احمر بایراغی اوزرنده آچدیغکز جریحەلردن دولایی سزی مسئول ایتدیرەجکم .

خستەخانه سرطبیبی

فیشر

دون کلن طیارەنك آتدیغی کاغدلر فرانسزلر ایله آرامزده منطقهٔ حربه دوشمش اولدیغندن ضعیف بر احتمال ایله بلکه بو کاغدلر فرانسزلرك اورفەیی تخلیه ایتملرینی ناطق بر امری محتوی بولنور ملاحظەسیله کاغدلرك تحریسی ایچون قیصه بر مدت متارکه تکلیف ایتمشدم .

فرانسزقوماندانی، عیناً یازدیغم جوابی‌ویردی. فرانسزقوماندانڭ کرك بوکون آلدیغم جوابنده و کرکسه بومکتوبده‌کی طرز افادەسی شایان دقتدر . طیارەنك هرحالده کندیلرینه امداد دکلسەده برقوهٔ معنویه کتیردیکی آشکار ایدی :

اکرفرانسزلر قوت آلەجق اولورلرسه بوخلق واورفه محواولەجکدی . قواعد مدنیەیه رعایتك پارلاق نمونەلرینی کوسترەجکلری محققدی .

اورفه قوای مليه قومانداناغی

بلا نومرو

اورفه حرب قوماندانلغی طرفندن
٢٩ شباط ١٩٢٠

افندم

دونكی طياره‌نك كتيرديكی بياننامه‌لری آراتديرمغه امكان ويره‌جك بر تعطيل مخاصمات خصوصنده‌كی تكليفكزی قبول ايده‌مم. برنسخه‌سی بنده اولان بو بياننامه‌لر منحصراً فرانسز اردوسنه عائددر.

هوجر

٧ — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[٢٩ شباط ١٩٢٠ بو صباح توركلر طرفندن آتش ايدلمامسی حيرت وتعجبمزی موجب اولدی. دونكی بولندقلری يرلره باقيور بر بر شی كوره‌ميورز. دون كان طياره‌نك طوپلرينی كورمش اولمسندن قورقش اوله‌جقلركه قاچيرديلر. كوندوزی آقشامه قدر راحت كچيردك.

اوكله‌دن صوكرا يكی بر هيئت كلوب عاصيلرك قوماندانی طرفندن بر سكيتنامه تبليغ ايتدی. كويا دونكی هجوم اثناسنده فرانسزلر اولجه بياض بايراق آچوب صوكرا كنديلرينه دوغرو كلن توركلره قارشی آتش آچمشلر. بونك تماميله يالان اولديغنی تصديق ايدرم. شبهه‌سز دون آقشامكی موفقيتسزلكلرينی و آغير ضايعاتلرينی ستر ايتمك ايستيورلر هيئت مرخصه :

١٨٤١ · [illegible] ٧٨

کندیسنك و کرکسه بوتون آمریقالیلرك جانلریله ماللرینك صوك درجه محافظه آلتنده بولندیرلمسی هیئت تمثیلیه‌دن عینتاب هیئت مرکزیه‌سنه بیلدیرلمش و طرف عالیلرینه تبلیغ ایچون هیئت ادارمزه امر اولنمش اولمغله هیئت مرکزیه‌نك اشعارینی و جمله معامله ایفاسنه مساعده بیورلمسی و اوروفه حرکاتی حقنده معلومات اعطاسی مرجودر افندم .

بیره‌جك
مدافعهٔ حقوق رئیسی
تیمور

بونك اوزرینه میس هولمسه شو مکتوبی یازدم :

آمریقا ایتامخانه‌سی مدیرهٔ محترمه‌سی میس هولمس جنابلرینه

١ـ متصرف بکه یازمش اولدیغکز مکتوبی کوردم. وطنداشلریمزی اعاشه‌یه کلمش سزك کبی محترم بر آمریقالی والده‌مزه الیمزدن کلن هر فداکارلغی ایفایه حاضرز قوای ملیه‌مزك مجادله صحنه‌لرنده بولنان آمریقالیلر مملکتمزك محترم مسافرلری وملتمزك قیمتدار محبلریدر . حیاتکزك وحضور راحتکزك مصونیتی أخص آماملزدر. نزدیکزده‌کی آمریقالیلردن هرنه زمان وهرهانکی بر استقامته سیاحت ایتمکی آرزو ایدنلر بولنور ایسه طلب ایده‌جککز امر محافظه‌یی ومعاونتی درحال ایفا ایده‌جکز .

٢ـ فرانسزلرك اوزرینه صلیب احمر بایراغی چکیلمش آمریقا بناسندن قره‌لوکه هجوم ایدن افرادیمز اوزرینه آتش آچدقلرینی واوچ نفرك شهید واوچ نفرلده مجروح اولدیغنی سزه تأمین ایدرم .

on her errands of mercy among the people upon whom you have brought this great trouble.

And now, this morning, you shot one of my orphans, here in the orphanage!

I suppose you will tell me they were shot by the French up in the Citadel, for that is where the shots came from, as you did about the two Americans killed near Aintab by bandits. Do not think I am quite a fool, nor that the American government will not know what to do with you.

Yours

Mary Caroline Holmes

میس هولمسك ٢ مارت ١٩٢٠ تاریخنده كوندردیکی
مکتوبك فطوغرافیسیدر

The American Orphanage

Urfa March 2, 1920

To Seyfi Bey.

Now I know that you write words you never intend to keep.

You sent me a letter yesterday full of soft, meaningless words, "You and your men kiss my hands, while you give orders not to have firing cease on American buildings flying the Red Cross flag, but to have it kept up, with the intent to kill!

You shot another of our employees yesterday as he was standing near my bakery, just missing my beloved fellow American Miss Law, as she was going about

۳ـ معهذا سزه هر خصوصده معاونت و خدمتی کندم ایچون شرف عد ایدرم.

سزی ییل باشنده زیارته کلش ودها اوزمان سزه قارشی بویوك برحس حرمت حاصل ایتمشدم. او حرمتم حالا باقیدر.

سزه و منسوبینکزه کافی احتیاج ایدن قوای ملیه افرادینك اعاشه‌سنه مجبوریت حسبیله فضله مقدارده ارزاق اعطا ایدیله‌مه‌جکنی ذات عالیلری‌ده تقدیر ایدرسیکز.

٤ـ عینتاب ایله کلیس آراسنده بز. عطف ایتدیرمك مقصدیله بالالتزام قتل اولنان یری و جونسون نامنده‌کی ایکی آمریقالینك صورت قتلی تنور ایتمشدر. هرحالده آمریقا بنالرندن آتش آچیلماسی و بو سوء تفهمه میدان ویرلمامسنك تأمینی رجا ایدر تمهیرلکده قوای ملیه رؤسا و افرادی محترم والده‌لری میس هولمس حنابلرینك اللرندن اوپرلر.

۱ مارت ۳٦ — قوای ملیه قوماندانی

نامرم

هویتمی اظهار ایتمك صورتیله بو قدر نازکانه یازدیغم مکتوبه عیناً شو حقارت آمیز جوابی ویردی:

صائب بکه

آمریقا ایتامخانه‌سی
اورفه
۲ مارت ۱۹۲۰

شمدی آکلایورم که سن یازدیغك سیلری یاپمق نیتنده دکلسك!

دڭن بکا طاتلی ومعناسز سوزلرله طولو بر مکتوب یازدڭ. سن وملی قوتلرڭ منسوبینی بتم اللریمی اوپویورسکز. دیکر طرفدن‌ده صلیب احمر بایراغی بولنان آمریقالیلرڭ بنالرینه آتش ایدلمسنی وحتی بعضیلرینڭ اولدورولمسنی امر ایدییورسکز. بزم فورونڭ جوارنده خدمه‌مزدن برینی اولدوردیکز بو اثناده سوکیلی آرقداشم آمریقالی میس لوی دخی همان، همان ئولویوردی. زیرا او، بو اثناده بو حال پر ملاله دوشورمش اولدیغکز بیچاره اهالی‌یه اعانه توزیع ایتمکده ایدی. ایتامخانه‌مده‌کی یتیملردن برینی‌ده یارالادیکز. بونلر قلعه‌ده بولنان فرانسز عسکرلری طرفندن اورولمشلردر دییه ادعا ایده‌جککزی مأمول ایدییورم. چونکه بو مرمیلر قلعه‌دن کلدی. ناصل عینتابه یقین اشقیا طرفندن قتل ایدیلن ایکی آمریقالی ایچون‌ده عینی شیئی سویلدیکز، ظن ایتمیکز که بن کاملاً احمقم ویاخود آمریقا حکومتی سزه نه یاپه‌جغنی بیلمز. قالیرم.

ماری قارولین هولمس

کرك هیئت تمثیلیه‌دن آلدیغم امر و کرکسه قلبمك و وجدانمك تلقیناتیله یازدیغم بو حرمتکار مکتوبی بر « اثر ضعف و جبانت » عد ایدن میس، فوق‌العاده و نامسبوق بر حرکتده بولنمایوردی. بو، آوروپالیلر و آمریقالیلرجه بزه و شرقه دائر کوکلنمش بر فکر ایدی که بو ذهنیت باقی قالدقجه مملکتمزه تصاحب و مملکتمزده بزم ایچون حضور وسعادت متصور دکلدر. دائما بر طاتلینك اوزرینه ئوشوشه‌ن سینکلر کبی بو یابانجیلردن اونلرڭ سیوری دیشلرندن و یرتیجی چنکاللرندن قورتوله‌مایه‌جغز..

يازديغى امرنامه‌يه شمدى‌يه‌قدر ميس هولمس ايله جريان ايدن مخابراتك
برر صورتنى لف ايدرك شو جوابنامه‌يى يازدم :

هيئت تمثيليه :

اورفه‌ده بولنان آمريقا ايتامخانه‌سى مديره‌سى ميس هولمسك
تحت اداره‌سنده بولنان ايتام ايله برابر آمريقا تبعه‌لرينك تأمين محافظه‌سى
ايچون بدايت مخاصمه‌دن اعتباراً كوستردیكمز آرزو واهتمامات بوتون
تفصيلات وتفرعاتى حاوى جريان ايدن اوراق مخابره‌نك برر صورتلرينى
لفاً تقديم ايدييورم .

بوندن بويله‌ده محافظهٔ حيات و ماللرينه دها زياده صرف غيرت
اولنه‌جغى شبهه‌سزدر . شوقدر واركه ؛ اورفه‌ده اجتماع ايدن قواى
مليه افرادى ميانده كوچبه عشائر وعربانده برچوق كيمسه‌لر
بولنديغندن ارتلرك كنديلكلرندن ، منفرد وانضباطسز حركتلرندن
دولايى حادث اوله‌بيله‌جك وقايع مؤسفه‌يه امكان براقيلمامق اوزره
ميس هولمسك بلا ايجاب كوستردیكى وبزى پك مشكل بر وضعيته
صوقان عناد و اصرارندن صرفنظر ايتديرلمسى ايچون ايجاب ايدن
تشبثات خارجيه‌نك اجراسنه مساعده بيورلمسى عرض واسترحام
ايدرم افندم .   ٢ مارت ٣٦

قواى مليه قوماندانى

نامى

سرياليلرله فرانسزلرله‌ سنك كا عليهمزه حركت ايتمكده اولدقلرندن

دولاني اورفه سرياني جماعتي رياستنه تبليغ ايدلك اوزره ماردين
سرياني بطريقندن قول اردو قوماندان واسطه‌سيله بو تعميم كاغدي
سريانيلره تبليغ ايتدم .

اورفه سرياني جماعتي رياستنه

تبعهٔ عثمانيه‌دن بولنديغمز حالده فرانسز حكومتيله بالاتحاد محاربه‌يه
كيريشديككز مع التأسف استخبار قلنمشدر . بو ايش كرك بطريق
افنديمزك وكرك شيمه عموم جماعتمزك رضاسنه مغاير اولدوغندن وطن
عزيزيمزك محافظه‌سي اوغرنده فداكارلغكزي توصيه ايدرز .

ماردين سرياني بطريقي نامنه

امضا اوقونه‌مامشدر

٦ — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[١ مارت ١٩٢٠ كيجه ياريسي برهجوم باشلانيجي عداوله‌جق
طوردن توركلر اتبا ايدرقلري ايشيدلدي . فقط كنديلري كورونمديلر .
ميترالیوزلريمزك ولوله‌سي انلري سكوته مجبور ايتدي . كيجه‌نك
بقيه‌سي سكوتله كچدي . كوندوز بر قاچ ال حادثه‌سز آتش تعاطي
اولندي طوپ آتشندن ينه اثر يوق . سبيي آكلاياميورز . كوزلريمز
سماده و افقده طياره و قوهٔ امداديه بكليورز]

٢ مارت ٣٣٦

آ — فرانسزلرك اورفه‌ده محصور بولنان فرانسز قوني قورتارمق

اوزره میرالای نورمان قوماندانسنده طوپ و ماکنه‌لی تفنکله مجهز اورفه‌یه بر قوهٔ امدادیه سوق ایتدکاری و بو قوتك آقچه قویونلی‌یه مواصلت ایتدیکنی خبر آلدم .

اورفه هیئت مرکزیه‌سنه

تلغراف

غایت مهم ومستعجلدر و بردقیقه تأخیری جائز دکلدر

طوپ و میترالیوزلرله مجهز و تخمیناً اوچ بیك موجودلی بر فرانسز قوتنك آقچه قویونلی‌یه کلدیکی و استاسیون و جوارینی تحکیم ایتدیکی و کوپری ورایلری تعمیر ایتمکده بولوندیغی ویارین‌جراباس اوزرینه حرکت ایده‌جکی و اوراده بولنان کویلیلرك فرار ایتدکاری وعینتابده بولنان حسین افندی بر ضابط و اوچ آرقداشیله بوکون بورادن حرکت ایدرك روم قلعه‌دن کله‌جك و اورادن طوپلانه‌جق قوتله اورالرده اجرای حرکت ایده‌جکلری عرض اولنور .

۲ مارت ۳۶ عینتاب مدافعهٔ حقوق هیئت مرکزیه‌سی نامنه

راغب

وضعیت کسب جدیت ایلیوردی. بو فرانسز قوتنك اورفه‌یه کله‌بیلمسی ایچون کذرکاهنده بولنان بیره‌جك وسروجده‌کی قوای ملیه‌یی مغلوب ایتمسی لازمدی . و اورالرده فرانسز قوتلری واردی اوکا نظراً ترتیبات اتخاذی ایجاب ایدیوردی .

بر فرانسز قوتنك تقربی خبر آله‌جق اولان اورفه‌ده‌كی فرانسز قوماندانك هر حالده بر خروج حركتی یاپاجغی محققدی . شمدی‌یه قدر بو قوماندان بر قابلیت تشبثیه كوسترمه‌دی ایسه‌ده بو حركتی اجرا ایتماسی قابل دكلدی. یكی خبرلر ورودینه انتظاراً خط محاصره‌ی تقویه ایتدم .

ب — عموماً ترتیبات اتخاذیله وقت كچیرلدی .

ح — فرانسز ضابطلك مخطره‌سندن :

[۲ مارت ۱۹۲۰ كیجه سكونتلی كچدی كوندوز موضعلریمزك اوزرینه اولدقچه سریع بر تفنك آتشی آچیلدی . باشقه حائز اهمیت بر وقعه اولمادی ینه طیاره‌دن و امداد قوتندن بر خبر یوق . زمان غایت اوزون و مزعج].

۳ مارت ۳۳۶

آ — سكونت .

ب — فرانسز قوتنه دائر متمادیاً معلومات كلیوردی .

اورفه قوای ملیه قومانداننه

تلغراف

بیره‌جك

دشمندن عظیم بر قوتك دون جرابلسه كلدیكی محققدر . عشائر

كاملاً بورايى ترك ايتدى. قوتمز يوق كبيدر. امداديمزه يتيشيلمزسه فلاكت محققدر غايت سريع برچاره اتخاذى.

بيره‌جك
مدافعهٔ حقوق جمعيتى نامنه
٣ مارت ٣٣٦
تيمور

بو مهم تلغرافى آلير آلماز ماكنه باشنه كيتدم. وضعيت حقنده بيره‌جك قائممقامى منير خسرو بكله كوروشدك.

مخابره ضبطلرندن :

[افندم بو مسئله‌يى شيمدى عينتابدن تحقيق ايدر ذات عاليكزه بيلديريرم. جرابلسدن آله‌جغمز معلوماتى‌ده كونى كوننه عرض ايدرز. خطك تماميله تخريبى ايچون ايجاب ايدن اوامرى لازم‌كلنلره قطعيتله ويرر وهمان تشبثاته دوام ايدلمسى تحت تأمينه آلمغه چاليشيرز. يالكز جرابلس كوپروسنك تخريبى امكانسزدر. جرابلسى محاصره ايدن قوتى احتياط ضابطاننده مركب بر هيئت اداره ايديور. وبو هيئته قوماندا ايتمك اوزره عينتابدن آيروجه بر ضابط اعزام ايدلمشدر. بو ضابط بوكون، يارين جرابلسه التحاق ايده‌جكدر. آرزو بيوريليرسه ژاندارمه قوماندانى كنعان افندى‌يى كوندره‌يم. صول ساحلك تخريبى وظيفه‌سى حاجم بكله برابر كلن رفقاسى ياپابيلير. جرابلسدن ساجوره قدر تخريباتى بز ياپارز.

عشائرك كاملاً چكيلمسى حسبيله قصبه خلقندن متشكل قواى مليه آنجق بوراده‌كى دشمنه اوغراته‌بيله‌جك برتشكيلاته مالكدر.

هر حالده قیرلمش اولان قوهٔ معنویه‌نك تقویه‌سی ایچون سریعاً
ومحافظه تحتنده برطوپك کوندرلمسی لازمدر .

نزیبدن برتلغراف آلندی . بونده آنجه قیونلی‌یه برمقدار فرانسز
قوتنك کلدیکی بونك سرعسدن فرارایدن برقسم قوتله کلیس وقاطمه
جوارندن تدارك ایدلمش برقسم ارمنی وفرانسزلردن مرکب اولدیغی
بیلدیریلیور . بوقوتك بشیوز کیشی‌یی متجاوز اولمدیغی‌ده استخباراته
عطفاً علاوه ایدلمکده‌در. جرابلس پك بیوك براهمیت کسب ایدیور
جرابلس حرکاتی اداره ایده‌جك رفقاکزدن بر ذاتی اورادن افراز
ایده‌جککز بر قوتله بهمه‌حال جرابلسه کوندریکز . جرابلس ایچه
محاصره ایدیلیرسه بوراسی شایان اندیشه اوله‌ماز .

کچن کون کلن طیاره‌نك آتمش اولدیغی بر پارچه‌لرینك دلالت
ایتدیکی معنا روم‌قلعه‌ده اسیر ایدلمش اولان جزائرلی برفرانسزضابطی
طرفندن تصریح اولندی . برمدور بز (قرت کلیبور) و اوچ بیاض
پارچه‌ده (ثبات ایدیکز) دیمك ایمش .

شیمدی خارجدن برآدم کلدی. دشمنك صنوف مختلفه‌دن مرکب
درتیوز قدر برقوتنك بیره‌جك قصبه‌سنه ، برنجق ساعت مسافه‌یه
کلدیکی و او استقامته کیدن سروچ عشیرتنك برقسمیله مصادمه‌یه

[illegible]

[illegible]

[illegible]

نومرو	صورت	ديار بكر
٦٤٠		٢/٣ مارت ٣٦

ويريلان تعليماته و آمال مليه‌يه مخالف اوله‌رق ملى رئيسى محمود بكك برادرلرى عبدالرحمن و اسماعيل بكلرك حرانده‌كى فرانسز مفرزه قوماندانلريله مخابره ومكالمه‌ده بولندقلرى و كسبى عشيرتندن صالح‌العبدالله ايله برلكده حرانده ايكى بيك اغنام غصب ايتدكلرى آكلاشيلمش وبونك اوزرينه ايكيسنك‌ده‌عشائر ايچندن طرد ايدلديكى وحكومتك مراقبه‌سنه تابع طوتيلملرى لزومى محمود بك طرفندن اشعار ايدلمشدر. محمود بكك اشعارى معنيدار كورولمش و طردلرندن زياده نصايح و ارشادات ايله يوله كتيرلمه‌سى لازم اولديغى شفاهاً تبليغ ايدلمشدر ، عبدالرحمن و صالح‌العبداه وسائره ايله كوريشيله‌رك يوله كتيرلمسى و ايجاب‌ايدرسه تأديب اولنمسى لزومى محرمانه اوله‌رق سيوه‌رك مفرزه قوماندانلغى واسطه‌سيله اورفه قواى مليه قوماندانلغنه تبليغ اولنمليدر . هرحالده ملى عشائرندن عبدالرحمن واسماعيل بكلره تابع اولانلره قارشى دائما احتياطلى وتدبيرلى حركت‌اولنمسى .

اون اوچنجى قول اردو قوماندانى

صورت

اورفه قواى مليه قوماندانلغنه

قول اردودن آلنان امرنامه‌صورتى بالايه چيقارلمشدر. مطالعه‌سى وبعده احراق صورتيله امحاسى ٥ مارت ٣٣٦

سيوه‌رك مفرزه‌سى قوماندانى بيكباشى

اسماعيل

بو وضعيت بنى پك متأثر ايتدى . الزياده امنيت ايتديكم وقواى ملیه‌نك بر عضوى عد ايلديكم بو ايكى عشيرت رئيسلرينك دشمنله ارتباط حاصل ايتمسى حقيقةً سزاى تأسفدى . او اثناده اورفه‌ده بولنان عشائر بونلردن عبارتدى :

١ — سيودرك اهاليسندن اولان وملى نامى طاشيان عشيرتك موجودى ١٥٠ نفر اولوب رئيسلرى سيودرك بلديه رئيسى محمد امين افندى ايدى .

٢ — بوجاق عشيرتى ، ١٥٠ نفر اولوب رئيسلرى رمضان آغا آغا زاده محمد آغا ايدى .

٣ — بادللى عشيرتى : موجودلرى ٢٥٠ نفر اولوب رئيسلرى سعيد بك ايدى .

٤ — دوكرلى عشيرتى : موجودلرى يوز نفر ، رئيسلرى بكر بك ايدى .

٥ — ايندەلى عشيرتى : موجودلرى يوز نفر ، رئيسلرى ذوالفقار آغا ايله بوزان آغا ايدى .

٦ — عنزه عشيرتى : آلتيوز موجودله اشتراك ايتمشدى ، رئيسلرى حاجم بك ايدى .

٨ — شيخانلى عشيرتى : موجودلرى يوز نفر اولوب رئيسلرى حاجى عمر افندى ايدى .

وضعيتك بر ، ايكى كون ظرفنده ومهم بر طرزده كسب وخامت ايتمسى اوزرينه اورفه‌ده كى فرانسزلرك قارشيسنده خفيف بر ستر قطعه‌سى براقه‌رق بالخاصه مدار استنادم اولان ژاندارمه ايله اورفه‌ليلرى و عشائرك الك ايشه يارايانلرى طوپلى بر حالده هر درلو حركاته قابليتدار بر وضعيته كتيردم .

[٦ مارت ١٩٢٠ كيجه و كوندوزيمز راحت كچدی . يالكز
بر قاچ طوپ مرميسی انداخت ايتديلر

٧ مارت ٣٣٦

آ ــ سكونت نامه : طوپجی قوماندانندن شو راپوری آلدم :

[حال حاضرده طوپلر انداخت ايده‌مز . تعميری ايچون ايكی كوندنبری اوغراشييورم. كونديلان تفنكجيلرك هيچ بريسندن استفاده ايده‌مدم . يالكز بر لهمچی ، مالزمه‌سيله برابر عاجلاً كوندرلسون و ايكی طوپدن برينی فعاليته كتيرملك اوزره قاله‌جق طوپك بعض مالزمه‌سنی آله‌رق تعميريله اوغراشييورم ياپيله‌قدنصوكرا تلفونله بيلديره‌جكم معروضدر .

طوپجی قوماندانی
ملازم
كمال

وضعيت كيتدكجه فنالاشييور ، بيك مشكلاتله كتيرتديكمز بو ايكی شنايدر طوپی‌ده بر ايشه يارامادی. ديكری جبخانه‌سز قالديغی جهتله سوه‌ر كه كوندردم . جبخانه‌نك دنياده نه قدر مهم بر قيمتی اولديغنی شيمدی آكلايورم، جبخانه تداركی خصوصنده دوچار اولديغم مشكلات غير قابل تصوردر .

ب ــ بوكونده دشمنه دائر صريح بر معلومات آله‌مدم . سروجدن كلن خبرلر اورادهكی وضعيتی پك اميدسز و وخيم كوستريپوردی .

٩/١٠ شباط ٣٦ كیجه‌سنی سلطان تپه‌ده كچیردم .

ح — فرانسز ضابطه‌نك مخطره‌سندن :

[٩ مارت ٩٢٠ كیجه و كوندوزمز غایت راحت كچدی توركلرك بو سكوتی بالخاصه بر، ایكی عدد اولسون طوپ آتمامسی شایان حیرت. فقط جمعه كونی اندیشه ایله بكلییورز . جمعه كونی بومبارده‌مان ایده‌جكلرینی تخمین ایدییورز. چونكه هر دفعه‌سنده توركلرك هجوملری وطوپ آتشلری جمعه كونی باشلامشدی . چونكه جمعه ، توركلرك پازاریدر .]

١٠ مارت ٢٣٦

آ — سكونت تامه :

ب — سلطان تپه‌دن ایلری سوق ایتدیكم كشف مفرزه‌لری ؛ تل ابیضه كلن میرالای نورمان قوتنك تل ابیضدن عین عروس قریه‌سنه [تل ابیضه بش كیلومترو مسافه‌ده‌در] یاپدیغی كشف تعرضده احسان بك قوماندانسنده‌كی عنزه عشائرینك آتشنه معروض قالدیغندن دها ایلری كیتمكه جسارت ایده‌میه‌رك جدی بر تضییقه معروض قالمدیغی حالده ١٠ مارت ٣٦ صباحی سرعتله جرابلس استقامتنه رجعت ایتدیكنی بیلدیردیلر . بو خبرلره اعتماد ایتمدم و ایتمه‌مكده‌ده حقلی ایدم . چونكه میرالای نورمانك النده منتظم بر قوة و متعدد میترالیوز و اوتوماتیك تفنك وطوپ بولوندیغی حالده جدی برمقاومته معروض قالمقسزین رجعت ایتمسی – بوقدر ایلریله‌مش ایكن – موافق عقل و منطق دكلدی .

سلطان تپه‌دن تل ابیضه دوغرو حرکت ایتدم . یولده تصادف ایتدیکم عشائر و کشف قوللرندن آلدیغم راپورلرده دشمنك تل ابیضدن چکلدیکی آکلاشیلدی . بو وضعیتك صورت قطعیه‌ده تحقق ایتمسی اوزرینه هر احتماله قارشی بو رجعتك نورمانك خرانیازدن اورفه‌یه تعرض فکرینه مستند اوله‌بیله‌جکی ملاحظه‌سیله سریعاً خرانیازده قارشی ترتیبات آلمق اوزره اورفه‌یه عودت ایتدم .

سروج قوای ملیه قوماندانی و رازی عشیرتی رئیسی بوزان بکدن آلدیغم بر مکتوبده : یاقالادقلری بر جاسوسك اوزرنده عرب پیکار فرانسز موقع قوماندانی طرفندن بوز تپه قریه‌لی ودینائی عشیرتی رئیسی سابق محکمه مستنطقلرندن محمد افندی‌یه خطاباً و جواباً یازلمش بر مکتوب ظهور ایتدیکی بیلدیرلمکده ایدی . و فرانسز قوماندانك مکتوبی‌ده لفاً کوندرلمشدی . مکتوب تورکجه اولوب التنده مهر رسمی و موقع قوماندانی سووانك فرانسزجه امضاسی واردی .

سلیمان اغا زاده محمد فائق افندی حضرتلرینه

مکتوبکزی آلدم . تشکر ایدرم . سزی قولونل حضرتلرینه بیلدیرجکم هر حالده معاونتکزی دریغ بویورمامکزی رجا ایدرم .

عرب پیکار موقع قوماندانی

سووا

فرانسزلرك میرآلای نورمانك قوماندا‌سنده برقوت سوق ایتملری و بو قوتك مقداری حقنده بر چوق شایعه‌لر چیقارلمسی اوزرینه

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ١٨٩٠ [illegible]

— [illegible] :

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] —

[illegible] —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ([illegible]) [illegible]

[illegible] ١٨٩٠ [illegible] ١١

— [illegible] :

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible]

[illegible]

برافقده پارلامغه باشلادی . ارمنیلردن خبر آلدیغمزه نظراً تورکلرك دیار بکردن اوبوس کتیرتمك خصوصنده‌کی تشبثلری بوشه چیقمش . بوخبر دوغرو اوله‌بیلور. چونکه بو کون جمعه اولدیغی حالده تورکلر برقاچ قورشـون آتمقله اکتفا ایتدیلر . ایلری قره‌غول نوبتجیلری اوزاقدن فرانسز سـواریلری کوردکلرینی خبر ویردکلرندن کیجه هوایه برقاچ فشنك آتدق .

فشنکلریمز جوابسز قالدی. تورکلرك فشنکلری مستهزیانه‌یوکسلدی. آچلق حس ایدلمکه باشلیبور.]

١٣ مارت ٣٣٦

آ ـــ سکونت تامه .

ب ـــ نورمان قوتنك جرابلسده تجمع ایتدیکی خبر آلندی . نورمان جرابلسی اس‌الحرکه اتخاذ ایتمش دیمکدی . دشمنك بو مبهم و متردد وضعیتی اندیشه‌دن خالی دکلدی . اوقدر متناقض خبرلر آلیبورزکه بونلرك آراسندن حقیقی بولوب چیقارمق قابل دکل . بو کون آلنان خبرلر آراسنده الڭ زیاده عقله قریب اولانی بوایدی:

اورفه قوای ملیه قوماندانلغنه

روم قلعه‌دن
تلغراف

خرانیازدن عودت ایدن دشـمنك ایکی کون اول آقچه قویونلی استقامتنه کیتدیکی خبرآلنه‌رق نزیبدن برقوت سوق ایدلمشدی. بو کون

[illegible]

[illegible]

اطرافدن كلن عينتاب و نزيب قواى مليه مفرزه‌لريله مصادمه ايتمكده اولدقلرى خبر آلنمشدر .

٢ — اشبو قوتك عينتاب اوزرينه كمسى احتماله بناءً وضعيتكز مساعد ايسه هرحالده طوپ و ميترالیوزلريكزله برابر دوچار مظالم اولان محلده‌كى مصادمه‌يه يتشمك اوزره جرابلس طريقيله آقچه‌قيونلى جوارنده بر محله كلمكزى و بو خصوصده عينتابده قواى مليه قوماندانى طوغرول بكله تماس ايتمكزى اهميتله رجا ايدرم .

٣ — وضعيت حاضره‌يه نظراً لازم كلن تدابيرك اتخاذى ايچون سزجه ممكن ايسه عينتابده برلشوب كوروشمك اوزره بر كون تعيين بيورمه‌كزى واشعارينى استرحام ايلرم . ١٥/١٦ مارت ٣٣٦

قلنج على

اوزمانه قدر شخصاً طانيمقله مباهى اولمديغم ووطنپرورانه حركاتى اوزاقدن تقدير ايله تعقيب ايتديكم عزيز آرقداشم قلنج على بكله بنده كوروشمك آرزو ايديور ايدى ايسه‌ده اورفه‌دن آيرلمقلغمه امكان يوقدى . قلنج على بك تدابير و فداكارلغيله عينتاب وحواليسنده فوق العاده موفقيتلر كوسترمكده ايدى .

عينتاب هيئت مركزيه‌سى واسطه‌سيله قلنج على بكه

حال حاضرده اورفه‌دن انفكاكم موافق اوله‌ميه‌جغندن دولايى ذات عاليلريله كوروشه‌ميه‌جكمه پك متأسفم . ايكى ميترالیوزله مقدار كافى قوت جرابلس استقامتنه سوق ايتدم . وضعيتك مساعده‌سى

خصوصنده ارزو بیوریله‌جق جهته یتیشیله‌جکنی عرض و تقدیم احترامات ایلرم .

نامیه

٦ — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[١٥ مارت ١٩٢٠ کیجه برقاچ دفعه سلاح‌باشی ایدلدیسه‌ده تعرض واقع اولمادی . ارمنیلر یکی بر خبر کتیردیلر . حیاتمزله علاقه‌دار برخبر . قوهٔ امدادیه بیره‌جکی تورکلردن ضبط ایتمش وشیمدی‌یولده ایمش . بزی قورتارمغه کلیورمش . بیره‌جك ایله تل ابیض آره‌سنده ١٢٠ وتل ابیضدن اورفه‌یه‌ده ٦٠ که اکر بو ارمنی خبری دوغری ایسه خلاصمزدن ١٨٠ کیلومترو اوزاقده‌یز . و سکز کون دها مقاومتمز ایجاب ایدییو .

بزدن یالکز اون کون ثبات طلب ایتمشلردی . بوکون ، اوتوز درت کون اولدی . فرانسز اردوسنك ایشلری دائما بویله‌در .

حس ایتدیکمز اضطراب واندیشه‌یه باقیه‌رق وقت‌کچیرمك ودفع غم ایتمك ایچون ارامزده بوموضوعه دائر لطیفه‌لر ایدییورز .

بن ١٩٢٠ یی أویمده کچیره‌جکمی مأمول ایدرکن ینه برفلاکتك اوجی چیقدی .

قسم ٣

١٦ مارت ٣٣٦

آ ـــ سكونت تامه :

ب ـــ بوكون استانبول اشغال عسكرى آلتنه آلنمش ، هيئت تمثيليه‌دن ايلك آلديغمز تلغرافنامه بو ايدى :

صورت

بو صباح ، ١٦ مارت ٣٦ده انكليزلر درسعادتده شهزاده باشى قره‌غوللى باصه‌رق آلتى نفريمزى شهيد و اون بش نفريمزى جرح ايلدكلرى و بر طرفدن حربيه نظارتنى و طوبخانه‌يى و بالعموم تلغرافخانه‌لرى اشغال ايله پايتختله آناطولينك رابطه‌سنى كسدكلرى و ريختيمه بحريه افرادى اخراجنه دوام ايتمكده بولندقلرى خبر آلنمشدر . بر طورپيدو ايله ازميته كلن بر انكليز ضابطى ، محلى متصرفلغنه درسعادتده اتخاذ ايديلن تدابير عسكريه‌يه قارشى سكونتك محافظه‌سندن شخصاً مسئول اولديغنى تبليغ ايتمشدر . هيئتجه انكشاف ايده‌جك احواله كوره اتخاذ تدابير ايدلمك اوزره وضعيت تعقيب اولنمقده‌در .

استحصال ایدیله‌جك معلومات و وضعیتك استلزام ایده‌جکی تدابیر حقنده نقطهٔ نظریمزی عرض ایده‌جکز .

اشبو معلوماتك بالجمله مدافعهٔ حقوق هیئتلرینه سرعت تبلیغی مرجودر .

هیئتلر طرفندن منفرد بر تشبث و حرکتده بولونیلمه‌یه‌رق طالعمزی و ملتك مشترك عزم و غیرتنك اداره‌سنی درعهده ایدن هیئت تمثیلیه‌نك مقرراتنه عمومك نظر دقتنی جلب ایتمکی بر وظیفهٔ وطنیه عد ایدرز .

اورفه هیئت مرکزیه‌سنه

هیئت تمثیلیه‌دن شمدی آلنان ۱۶-۳-۳۶ تاریخلی تلغراف بالایه درج اولوندی . ـــا ۱٦ مارت ۳٦

عینتاب هیئت مرکزیه‌سی

متعاقباً شو تلغرافنامه کلدی :

آناطولیده بالعموم قوماندانلقلره عموم مستقل لوالره

ارضروم
۱٤۱۱
———
٤۱

آنقره‌ده هیئت تمثیلیه‌یه چکیلن تلغرافنامه بروجه زیردر :

۱٦ مارت ۳۳٦ اون‌بشنجی قول اردو قوماندانی

کاظم قره‌بکر

صورت

درسعادتده دشمنلرك تطبيقه باشلاديغى احاكار پلانى ذاتاً پى درپى بكلەمكده اولديغمز جهتله بر فوق العادەلك تلقى ايدلمامشدر . ملتك و اوردونك باش باشه ويرەرك وطنك خلاص و نجاتى ايچون درين بر عزم و رابطه ايله چاليشەجغندن ونهايت جناب حقك عون صمدانيسيله موفق اولەجغندن وبوخصوصده هيئت محترمەلرينك على الدوام بزلرى تنوير وفلاح وخلاصه متعلق تدابير حسنەيى اتخاذ بيورەجغندن امينز .

۱۶ مارت ۳۶ ارضروم واليسى اون بشنجى قول اردو قوماندانى

رشيد كاظم قره بكر

دشمن آرتق يوزندەكى ماسكەيى آتمش ، قلبكاهمزه تعرض ايتمش بولونيوردى . آطنه و ازميرك اشغالندن صوكرا استانبولك اشغالى دشمنلرك تعقيب ايتمك ايستدكلرى جنيانه مقصدى واضحاً كوستريوردى و عينى زمانده بوتشبثلر و بوحركتلر طوتديغمز يولك دوغرولغنه الك كوزل معيار ايدى . ملت ، پاشايه بيليرسه آنجق كندى عزمى ، قدرتى وقابليتى وفداكارلغيله ياشايەجقدى . دشمنلر پايتختى اشغال ايتمك وآنا وطنله پايتختى آيرمقله ملتك تماماً حقى اولان حاكميت و اداره قدرتى و صلاحيتى بالذات درعهده ايتمسنى تأمين ايديورلردى . آرتق تردده ، تأنى يه لزوم يوقدى . مجادله عموميلشمشدى . بوحيات ، خلاص و استقلال مجادلەسى بزم ايچون چوق چتين اولەجقدى . فقط بومجادله برقابليت امتحانى ديمكدى . موفق اولورسەق

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[١٦ مارت ١٩٢٠ هيچ برحادثه اولمدى . هوا چوق كوزل، ليلكلر و قيرلانغيچلر اولجه حاضرلانمش اولان كنـدى يووالرينه عودت ايديورلر . بز بواثناده باشـقه ات بوله‌مديغمز ايچون بار كير آتى ييورز . بغداى اونى توكه‌نييـور ، پرنجى دوكوب اون يرينه قوللانمق لازم كله‌جك ...

ارزاق بيتمه‌دن امدادقوتى يتيشه‌بيلسه‌يدى. هرحالده يولده اولمسى محتمل اولان امداد قوتى بكله‌مك لازم كلييور]

١٧ مارت ٣٣٦

آ — صباح ايركن پك قيصه دوام ايدن آتش تعاطيسيله اكتفا اولندى .

ب — نورمان قوتلرينك اورفـه‌يه دوغرو حركته جسـارت ايده‌مديكى و تبديل وجهه ايدرك الحق بولنـدقلرى يرلرى محافظه‌يه چاليشـدقلرى آكلاشيلديغندن اورفه فرانسز قوماندانـنه تكرار بر تكليفده دها بولندم .

اورفه فرانسز قوماندانى هوجر جنابلرينه

افندم

تقريباً اوتوزبش كوندنبرى قواى‌مليه ايله وقوعبولان مصادماتده شرف و حيثيت عسكريه‌كزى محافظه و مدافعه ايتديكز . فقط پك بيهوده اوله‌رق دوكيلان و دوكيلمكده اولان معصـوم قانلرينه نهايت ويرمك مقتضاى مدنيتدر. آرتق بوخصوصده تعند واصرارك معناسز

اولەجغی ظن ایدەیم . عینی زمانده مصادمەیە نهایت ویرەرك اورفەیی
ترك ایتمکی التزام ایدەجك اولورسەکز ارزو ایتدیککز محلە قد
تکمیل اسلحه و تجهیزاتکزله سزی سالماً ایصال ایدەجکمی تأمی
و وعد ایدییورم .

بالخاصه شو جهتیده بیان ایدەیم که قوای ملیه هر درلو فداکارلغ
و استحقار حیاته عهد ایتمشدر . هیچ بر مناسبتی اولمدیغی حالد
اورفەده بولنان قوای اشغالیەیی بورادن چیقارمق عزم قطعیسندەدر
عناد و اصراریکز بیهودەدر . سزه قطعیاً قوای امدادیه کلەمز و کلم
احتمالیده یوقدر . کچنلرده برقوتله بورایه کلمك تشبثنده بولنان نورما
عنزه و عشائر سائرەنك مهاجماتی قارشیسنده رجعته مجبور قالدی .

وشمندوفر خطی بویوك مقیاسده تخریب ایدلمشدر . مملک
دخی محصور بر وضعیتدەدر . قصبه اهالیسندن تورکلرك و ارمنیل
مضایقه و آچلغنه و بر طاقم معصوملرك قانلرینك دوکولمسنه یکانه عام
سزك اورفەیی ترك ایتمکلککزدر . بزلر سزکله حال حربده دکلز
ینه تکرار ایدییورم . حقسز یره وقوعبولان اشغالك رفعی ایچو
مشروع اولەرق سلاحه صاریلمق مجبوریتنده قالدق . بو خصوص
اطرافلیجه ملاحظەده بولنەرق مدنی بر عسکرك قوماندانه یاقیشه‌ج
طرزده جواب ویرەجککزی امید ایدر وممکنسه جوابکزك تور
یازلمسنی رجا ایلرم . بیهوده قان دوکولمەمك ایچون تخلیه امرین
اعطاسی قوماندانلقدن التماس ایدلمشدر . ایسترسەکز شفرەلی اولما
شرطیله قوماندانکزه یازاجغکز تلغرافی بن کوندریرم .

١٧ مارت ٣٣٦ نامو

جوابی : [فرانسزجه‌دن عیناً ترجمه ایدلمشدر]

اورفه‌ده قوای ملیه قوماندانی نامنه بکه

افندم :

مقدما سزه عرض ایلدیکم وجهله اورفه‌یی تخلیه ایتمك امری بیوك رؤسایه وقوماندانلره عائددر . سیاست عمومیه‌دن معلوماتدار اولمادیغمز ایچون بو بابده بر قرار اتخاذی بزه عائد دکلدر . فرانسز عسکرینك اورفه‌یی تخلیه ایلسی خصوصنده‌کی قوماندانلریمزه مراجعتله ایجاب ایدن امری استحصاله توسل ایدرسه‌کز دها موافق اولور . فرانسزجه مخابره ایتمکلکم نزدمده تورکجه بیلن کیمسه‌نك بولنمامسندندر.

۱۷ مارت ۱۹۲۰ هوجر

فرانسز قوماندانینك بو جوابی اوزرینه فرانسه‌نك سوریه فوق‌العاده قومیسرلکنه شو تلغرافنامه کشیده اولندی .

فرانسه سوریه فوق‌العاده قومیسرلکنه

قرق کوندنبری اورفه‌ده بولنان فرانسز قوهٔ اشغالیه‌سیله قارشی قارشی‌یه بولنمقده‌یز . مملکتی هردرلو اجانب اشغال و استیلاسندن قورتارمق فکریله سلاحه صارلدیغمز حالده بوراده قارشیمزده بولنان قوتك اسکی بر دوست ملته منسوب اولمسی و فرانسز حرثنك ، مدنیتنك مملکتمزده حصوله کتیردیکی ثمرهٔ عرفان حسبیله کندیلرینه قارشی شدت کوسترمیورز . دوستانه واقع اولان تخلیه تکلیفلریمزه

قارشی قوماندان طرفكزدن بر امر اولمادقچه بوحوالی‌یی ترك ایده‌میه‌جكنی بیلدیرمكده و سزه مراجعتله امر استحصالی لزومنی بیان ایلمكده‌در .

آرزومز ، اشغالك رفعندن عبارت اولمسنه نظراً ملتلره فكر استقلالی القا وتمیه‌یه چالیشان مدنی فرانسه‌نك مدنی بر قوماندانی صفتیله طلبمزك اسعافیله بر كون اول مملكتمزك تخلیه‌سی امرینی قوماندانه اعطا ایتمكزی و بزیده معلوماتدار ایتمكزی بیهوده قان دوكولمامسی ایچون رجا ایدرز .   ١٧ مارت ٣٦

بوجاق عشیرتی رئیسی	مللی رئیس وكیلی	عنزه عشیرتی رئیسی
محمد رمضان	محمد امین	حاجم
بازیكی عشیرتی رئیسی	بادللی عشیرتی رئیسی	دوكرلی عشیرتی رئیسی
بكر عاروس	معید	بكر
شیخانلی عشیرتی رئیسی	ایزولی عشیرتی رئیسی	
حاجی عمر	ذوالفقار	

ح — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[بوصباح ایركن تورك‌خطرندن متفرق صورتده آتش آچیلمش ایسه‌ده دوام ایتمدی . شدید برمیترالیوز آتشیله مقابله‌ایتدك . زوالدن صوكرا ساعت درتده یكیدن برهیئت كلدی . قوای ملیه قوماندانی طرفندن برمكتوب كتیردی . مكتوبك مآلاً محتویاتی : اوتوزبش كوندنبری برچوق بیكناهلرك قاننك دوكولمسنه سبب اولویورسكز .

اورفه‌یی ترك ایتمك خصوصنده‌كی تكلیفمی تكرار ایدییورم. شان عسكری‌یی محافظه ایتمك ایچون هجوملرمزه معندانه مقاومت ایتدیكز. ناموسم اوزرینه یمین ایدرم كه سز كیده‌جك اولورسه‌كز سزی سالماً سلاح واشیا كزله ایسته‌دیككز محله قدر كوندره‌جكم. بز سزكله محارب دكاز. اورفه‌ده سزك یوزیكزدن قحط حكمفرمادر. شهرك ایچنده توركلره ارمنیلر آجلقدن اولویورلر. بناءً علیه فرانسه‌نك انسانیتنه مراجعت ایدییورم »

قوای ملیه قوماندانی نامقك بو مكتوبنك دها اول كلن مكتوبلرندن دها آز بر غرور ایله یازلمش اولدیغی جالب دقتدر. بزه اورفه‌دن كیتمك ایچون رجا ایدییورلر دیمكدر. فرانسز موقعلرنی یاقق و بومباردمان ایتمك تهدیدلرندن بحث ایدلمیور. بوكا مقابل فرانسز قوماندانی‌ده شو جوابی ویردی :

« اولجه‌ده سزه یازدیغم وجهله قوماندانلریمزك امری اولمقسزین اورفه‌یی ترك ایده‌مه‌یز. اورفه‌یی تخلیه ایتمكلكمزی ایسته‌یورسه‌كز بویوكلریمزه مراجعت ایدیكز. »

بو جواب بلكه بر نتیجه حاصل ایدر. اگر توركلر و ارمنیلر آچلقدن صیقیلیورلرسه ظنمجه بزده عینی حالده‌یز. چونكه اون بش كوندركه قاطر و باركیر اتی ییورز. أكمكمز حرب اثناسنده آلمانلرك ییدیكی أكمك قدر سیاهدر. هر طرفدن شكایت باش كوستریور. قوهٔ امدادیه‌دن حالا بر خبر یوق. انتظار! انتظار!]

[illegible] ·

[illegible]

[illegible] · [illegible] ١٨٦٠ · [illegible] ٧١]

[illegible] :

[illegible] ·

[illegible]

· [illegible]

[illegible]

[illegible] · [illegible]

[illegible] · [illegible]

[illegible] · [illegible] · [illegible]

[illegible]

· [illegible]

· [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] · [illegible]

«[illegible]» [illegible] · [illegible]

[illegible]

· [illegible] — !

٧١ [illegible]

اکر بو آدملرك ویردکلری خبر طوغرو ایسه ، قوهٔ امدادیه بزدن یوز کیلو مترو قدر اوزاقده بولونیورمش . و ایلری حرکتی اثناسنده ٢٤ کانون ثانی ٩٢٠ دنبری تخریب ایدیلن دمیریولنی تعمیر ایدییورمش . وهیچ بر ممانعته معروض قالمیورمش . و تورکلرك فرانسزلردن آلدقلری اسکی موقعلرك کافه‌سنده ایکیشر طوپ ایله قوتلی محافظ براقمقده ایمش . بویله مهم بر قوتك هر حالده بزی قورتاره‌جغی شبهه‌سزدر . اکر بو خبرلر صحیح ایسه سکز کونه قدر قورتولیورز دیمکدر . بو حسابه نظراً قرق کوندن فضله محاصره‌ده قالمش اوله‌جغز .

اکر بو امداد قوتی کلمزسه ایشمز فنا ، صیجاقلر باشلییور . شبهه‌سز صیتمه باشلایاجق و عسکر صیرالرنده تکرار آچیقلقلر حاصل اوله‌جق . نهایتسز بر آرزو و هیجانله قوای امدادیه‌یی بکلییورز . هر کسك قلبنده و فکرنده بو .]

١٩ مارت ٣٣٦

آ ـــ فرانسز موضعلرینه قارشی تعرض نمایشلری یاپدیرلدی .

ب ـــ حاجی عزت و الیاس بکلردن آلدیغم راپورده جرابلس و دیکر استاسیونلرده سواری قوتلری براقه‌رق شمندوفرله کیری‌یه چکیلن دشمن قوتنك آقچه قیونلیده قوای ملیه و عشائرله مصادمه‌یه طوتوشدیغی و یکیدن درت کوپری ایله درت کیلو مترولق یولك تخریب ایدلدیکی بیلدیریلیوردی .

عینتابده وضعیتك کسب اهمیت ایتدیکی آلنان خبرلردن آکلاشیلمقده ایدی .

میس هولمس‌دن شو مکتوبی آلدم :

قوای ملیه قوماندانی صائب بکه

آمریقا ایتامخانه‌سی

اورفه

۱۹ مارت ۱۹۲۰

ایتامخانه‌م ایچون بو کوندن اعتباراً یومیه ایکی یوز یکرمی بش اوقه أکمك ویرمکی مساعده بویوردیغکزی دوقتور بشایان افندی بکا تبلیغ ایتدی .

تحت اداره‌مده بولنان ایتام ایچون هیچ اولمازسه بو مقدارده یه‌جك بر شیئی آلمغه مساعده اولندیغندن دولایی صوك درجه ممنون اولدم . حامل مکتوب بنم مبایعه مأمورمدر . أکمکی آله‌رق کاتم ژانه کتیره‌جك او دخی سزك مأمورك حضورنده طارته‌رق تسلیم آله‌جق بن و سز بو صورتله أکمك مقداری حقنده طوغرو بر حساب الده‌ایده بیلیرز .

صلح تقرر ایتدیکی زمان بو ویره‌جککز أکمك قیأتی تماماً تأدیه ایده‌جکم. رجا ایدرم آمریقالیلر ایچون پوسته‌ده برشی وارسه بکا کوندرلسون. زیرا ظن ایدرم پوسته‌ده بعض مکتوبلر اولمالیدر. بو لطفکزه تشکرلر ایدرم . حرمت

ماری قارولین هولمس

۲ — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

have an accurate account of the amount. When peace is restored the price of the bread, I will pay in full.

I would also request that the mail for the Americans be sent to me today, as I am sure there must be some in the Post Office.

Thanking you for your courtesy, I am,

Sincerely yours,

Mary Caroline Holmes

۱۹ مارت ـ ۱۹۲۰ ده میس قارولین هولمسك كوندردیكی
مكتوبك فطوغرافیسیدر .

The American Orphanage

Urfa, March 19, 1920

To Sezaif Beg:

Dr. Bekhlian has reported to me that you have promised to send to the American Orphanage 225 okes of bread daily, beginning with today.

I am grateful to being allowed to supply to this extent the needs of the little children under my care.

The bearer of this note is my bayer, who will take the bread to my secretary John, who will weigh it in the presence of your representative that which you send.

[۱۹ مارت ۱۹۲۰ صباحه قارشی‌توركلر ایلری قره‌غوللریمزدن برینه هجوم ایتدیلرسه‌ده پوسكورتولدیلر . باشقه شایان اهمیت وقعه اولمادی . تفنك آتشی تعاطی ایدلدی]

۲۰ مارت ۳۳٦

آ ــ اشغال آتشیله اكتفا اولندی .

ب ــ آمریقا ایتامخانه‌سنده‌فی‌الحقیقه‌اعاشه‌مشكلاتی ظهورایتدیكنی خبر آله‌رق میس هولمسه برمكتوب یازدم و اكمك كوندردم و شاید مخابره ایتمك ایستیورسه توسط ایده‌جكمی بیلدیردم . برقاچ آدمی كوندردی . بودفعه یازدیغی مكتوب دیكرلرینه قابل قیاس اولمیه‌جق درجه‌ده معتدلدی .

[انكلیزجه اصلندن عیناً ترجمه ایدلمشدر]

قوای ملیه قوماندانی صائب بكه

آمریقا ایتامخانه‌سی
اورفه
۲۰ مارت ۱۹۲۰

لطفاً بكا كوندرمش اولدیغكز اتمك‌ومبایعه‌مأموریته كوستردیككز توجهدن دولایی تشكراتمك قبولنی رجا ایدرم . كندیسنی تكرار برلیسته ایله كوندرییورم. بالذات چارشویه كیدرك كندیسنك مبایعه‌دد بولنمسنه مساعده ایده‌جك اولورسه‌كز چوق ممتدار قاله‌جغم . زیرا

او، بنم ایستدکلریمی بیلیر. شاید کندیسنه بر، ایکی محافظده ترفیق ایده جك اولورسه کزبنی دها زیاده ممتدار ایتمش اولورسکز تلغرافلریمزی کونده جککزه دائر وعدیکزدن دولایی چوق ممنون اولدم. یقینده بعض تلغرافلر کونده جکم. صویمزك تکرار کلمسنی تأمین ایتمکز عجبا ممکن دکلمی؟ بز، بیك کشی یز غایت دار بر موقعده یاشیيورز. چماشیر و حمام ایچون پك آز صویمز وار. اکر بوصو کلمیه جك اولورسه یقینلرده بر [ایپده می] ظهوره کله جکدرکه منعی غیر قابل اوله جقدر. لطفاً بوصویك کلمسنی تأمین ایتمکزی رجا ایدرم. بنامزك اوزرنده صلیب احمر بایراغنك یاننده یکی بر بایراغك دها تموج ایتدیکنی بلکه بو کون کورمش اولمایسکز. احتمال سز بیلمیورسکز ایتاخانه نك برقسمی آمریقان قونسولوسخانه سیدر. بوسببله آمریقا بایراغنی چکدم. بوکا دها زیاده رعایت ایدیله جکنی دوشوندم. زیرا هرکون خانه مزك برطرفنه بر مرمی کلیور. آمریقا بایراغنه ایدیلن هرهانکی بر آتش طوغریدن طوغری یه آمریقا حکومتنه قارشی ایدلمش دیمکدر. دون اوچ مرمی بزم بنالره کیردی. بونلردن بری آلتی یاشنی تجاوز ایتمیان کوچوك چوجقلردن عبارت بر مکتب اوطه سنه اصابت ایتدی. بو معامله لرك سزك امر ورضا کزك خلافنده یاپیلمقده اولدیغنه امینم. بیاناتمك طرف عالیلرندن نظر دقته آلنه جغندن امین اوله رق حرمتله ختم کلام ایدرم.

ماری قارولین هولمس

میس هولمس جنابلری حقیقته خدای نابت برحالده قونسلوسسز برآمریقا قونسلوسخانه سی ایجادایتدی. بوراسی شرق دکلمی؟ براجنبی

[illegible]

بو خبر دوغرو اوله‌بیلور . متمادیاً بارکیر آتی ییورز . باغچه‌ده‌کی قیودن صو چکیلمسی‌ده تعطیله مجبور اولدق .

چونکه ایکی مترو صو قالدی ، اوزاقلردن صو کتیرتیلمسندن باشقه چاره یوق و بالطبع بو صورتله انغاریه زیاده‌لشدی .]

٢١ مارت ٣٣٦

آ ــ حفیف اشغال آتشیله اکتفا اولندی .

ب ــ بصراوینك بر قسم عشیرتیله جرابلسده فرانسزلرله برابر بولندیغی وعشائر سائره‌یی‌ده فرانسزلره اماله‌یه چالیشمقده اولدیغی خبر آلندی . مرقوم بیره‌جکده فرانسزلره یاردیم ایدرك بالخاصه مأمورلرك عائله‌لرینه تجاوزده بولندیغی ومظالم ایقاع ایلدیکی محللرندن بیلدیرلمکده ایدی .

میس هولمس‌دن ینه بر مکتوب آلدم [انکلیزجه‌دن عیناً ترجمه ایدلمشدر]

قوای ملیه قومانداننی صائب بکه

امریقا ایتامخانه‌سی

اورفه

٢١ مارت ١٩٢٠

امریقا ایتامخانه‌سی‌ایچون مبایعاتده بولنمق اوزره مبایعه مأموریمی تکرار کوندریورم بیك کشینك تعیشی ایچون طبیعی بویوك‌مقدارده احتیاط ارزاق بولنمسی لازمدر . اکر فضله مقدارده ارزاق مبایعه

[illegible]

اعاشه‌سنك بويله يارديم يامالاق يابيلديغنى ايشيده‌جك اولورلرسه قطعياً
ممنون و راضى اوله‌جقلردر . توركيه حقنده شخصاً خيرخواهانه
معامله‌يه طرفدار اولان رئيس جمهور ويلسون اگر ايتامخانه‌ده‌كى
چوجقلرك آچلقدن بايله‌جق درجه‌يه كلديكنى ايشيده‌جك اولورسه
هيچ شبهه‌سزكه بونك نتيجه و تأثيرى ايى اولماز . بونى سزده تقدير
ايدرسكز. ايشته بوسببدن دولايى رجا ايدرم صرف ايتامخانه‌م ايچون
بكا ايستديكم مقدارده ارزاق مبايعه ايتمكلكمه مساعده ايديكز .
بالخاصه بغداى آلوب كندم ايتمك يا پديرمغه مساعده ايده‌جك اولورسه كز
چوق ممنون اوله‌جغم . زيرا هم دكرمن و هم‌ده فرونم واردر . بر آز
دها چوق مقدارده آلمق ايسترم ناصل كه اولجه هر آى يوز كيله قدر
بغداى مبايعه ايدردم. تجبا بومسئله‌يى ايستديكم كبى ترتيب ايده‌مزميسكز
اگر بو رجامى قبول ايده‌جك اولورسه كز بكا غايت بويوك بر ايلك
ياپمش اوله‌جقسكز . برسنه‌دنبرى بو ايتامخانه ايچون بويوك مقدارده
پاره صرف ايتمكده‌يم . طبيعى چارشو ايچون‌ده بو غايت ايى اوله‌جق.
زيرا هركس پارا قازانه‌جق . صو مسئله‌سى حالا اولمدى . ممكن ايسه
رجا ايدرم ايتامخانه‌نك صوينى كلسون. مبايعه مأمورم كندوسنه ويرمش
اولديغم ليسته‌يى سزه كوستره‌جكدر . كنديسنه و بكا كوسترمكده
اولديغكز بو بويوك لطفك دوامنى تكرار رجا ايدرم . حرمت

ماری قارولين هولمس

٧ — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[٢٢ مارت ١٩٢٤ شايان اشعار هيچ بر وقعه يوقدر]

٢٣ مارت ٣٣٦

آ — سكونت :

ب — ساجور كوپريسنده قواى مليه ايله دشمن آراسنده‌كى مصادمه دوام ايتمكده و بر تبدل اولمديغى سروجدن الياس بك بيلديرييوردى .

ج — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[٢٣ مارت ١٩٢٠ شايان قيد برحادثه اولمدى .]

٢٤ مارت ٣٣٦

آ — سكونت :

ب — عرب پيكار موقع قوماندانندن بوز تپه قريه‌لى و دينائى عشيرتى رئيسى سابق محكمه مستنطقلرندن محمد افندى‌يه خطاباً يازيلوب أله‌كچيريلن مكتوب حقنده معلومات آلان مومى اليه ، اشبومكتوبك مرتب ومصنع اولديغى وعليهدارلرى طرفندن ترتيب ايدلمش بولنديغى و بومكتوبى وسيله اتخاذ ايده‌رك كنديسنك دشمنلرى طرفندن تهديد ايدلديكنى بكا برمكتوبله بيلديرييوردى . مكتوبك آرقه‌سنه ايزوللى عشيرتى ذوالفقار آغا عيناً شو مشروحاتى يازمشدى .

اورفه قواى مليه قوماندانلغى جانب عاليسنه

سليمان آغا زاده محمد آغانك تحريراتنه كوزلجه نظر ايديكز . و بوصرده‌ده كندوسنه جوابى تقديم ايديكز. شيمديلك فنالق صره‌سى

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

كدكان رئيسى بصراوى بك نمله برلكده همفكر اولەرق هروقت سزه خدمتـه مهيا و حاضرز . ارزو ايتديككز زمان بز دخى سزك ايچون بشبيك مسلح چيقارەبيلورز . يالكز سز بزه جبخانه تأمين ايديكز باشقه هيچ بر شيئه قاريشمايكز . شمديلك جرابلس وعرب پيكاردەكى فرانسز قوماندانلريله مخابره كزى تأمين ايتمكىده تعهد ايديورم . هرنەيه احتياجكز اولورسه ايفاسنه حاضرم . اكر عرب پيكار استاسيونه كوندريلەجك مكتوب و ياخود ارزاقه احتياجكز وار ايسه حامل عريضه ايله بيلديريكز . كچن كون فرانسزلر كلەرك شاهين بك زادەلرك كوينى ياقدقلرى ايچون جملەسى فرار ايتمشلردى شمدى ينه طوپلانييورلر .

٢٣ مارت ٣٣٦

دينائى عشيرتى رئيسى
سليمان آغا زاده
محمد فائق

ح ــ فرانسز ضابطنك مخطرەسندن :

[٢٤ مارت ٣٣٦ ارمنيلرك ويرديكى معلوماته نظراً اورفەدەكى قوتك مهم برقسمى بزى قورتارمغه كلن قوۀامداديەيەقارشى كيتمشلر. بزه سـلاح آتانلر أولره صاقلانمش يكرمى اوتوز كيشيدن عبارت ايمش. فىالحقيقه برتضييق كورميورسەقده ارمنيلرك سوزينەايناناميەماز]

٢٥ مارت ٣٣٦

آ ــ سكونت

ب ــ دون فرانسز قوماندانه يازديغم مكتوبى جاسـوسمزله ،

٢٤/٢٥ مارت كيجه‌سی قره‌لوك استقامتندن كوندردم . حسوس فرانسز خطلرندن ایچری‌یه آلندی و هنوز عودت ایتمدی . اكر فرانسز قوماندانی بوخدعه‌یه آلدانه‌جق اولورسه فرانسزلر حقنده الـطوغرو و اك اساسلی معلوماتی آله‌جغمزه شبهه یوقدی .

٦ — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[٢٥ مارت ١٩٢٠ كیجه مدهش صورتده بر فیرطنه اولدی و اوچ ساعتدن زیاده دوام ایتدی . و متعاقباً صباحه قدر صاغاناقلی بر یاغمور یاغدی . تروسمز بعض تدبیر آلمسی یوزندن كیجه‌یی راحتسز كچیردك . تنویر فشنكلری فالادیغندن مهتابسز و قراكلق كیجه‌لرده ایلری موضعلریمز بویوك مشكلاته معروض قالیوردی . توركلره قارشی دائما [لوستیق] آلیق طورمق مجبوریتی یك اثمدر . بر چوق اوغراشیله‌رق یكی بر تنویر فشنكی اتخاذ ایدلدی . بو اتخاذ تماميله مثبت نتیجه ویردی . و توركلرك كیجه باصقینلرینه قارشی‌ده بر چاره بولندی .

بوش بر مایمون قوطیسی ایچنه [essence] ایله ایصلاتمش پاچاورالر قونیله‌رق وقوطولرك دیبنه [V.B] طرنبولونی بیوكلكنده بر تخته پارچه‌سی یرلشدیریله‌رك بویله‌جه [V.B] كبی مشعله‌لر بر قارتوج ایله یوز مترو قدر ایلرویه آتلمقده و سونمامسی ایچون‌ده مایمون قوطوسنك اوست طرفنه بر آز باروت ایله چاقماق فتیلی یرلشدیرلمكده ایدی]

٢٦ مارت ٣٣٦

آ — سکونت نامه .

ب — فرانسز قوماندانلغنه کوندردیکم جاسوس کلدی . $\frac{٢٤}{٢٥}$ کیجه‌سی فرانسز خطلرینه یاقلاشه‌رق عربجه باغیرمش ، سلاحسز اولدیغی والنده مکتوب بولندیغی کورنجه کندیسنی آلمشلر . قوماندانه کوتورمشلر ، پك چوق اعزاز واکرامده بولنمشلر وبوصباحده کتیردیکی مکتوبك جوابی اوله‌رق محمد فائق افندی‌یه ویرلمك اوزره کندیسنه برمکتوب وپاره ویره‌رك کیزلیجه صالیویرمشلر . مکتوبی طوغریجه بکا کتیردی . مکتوب محمد فائق افندی‌یه خطاباً تورکجه اوله‌رق یازلمش و ساژو طرفندن امضا ایدلمشدی . و مکتوبه برده شفره ملفوفدی که عیناً درج ایدییورم .

سلیمان آغا زاده عزتلو محمد فائق افندی جنابلرینه

عزتلو افندم حضرتلری

واصل‌دست احترام‌اولان مکتوبکزه بیان‌تشکرله برابر محتویاتیله حق‌عالیکزده مقتضی‌اولان بیاناتی قولونل‌حضرتلرینه عرض‌ایده‌جکم. معتمدکز اولوب کوندرمش اولدیغکز ساعی‌یه تودیع‌ایلدیکم‌مکتوبك عرب‌پکاره ایصالی خصوصنده بذل‌همت‌بیورملری تمنیسیله احتراماتمی قبول بیوریکز افندم .   ٢٥ مارت ١٩٢٠

یوز باشی

ساژو

یوزباشی ساژونك سلیمان آغا زاده محمد فائق افندیه کوندردیکی
مکتوبك فطوغرافیسیدر

سلیمان آغا زاده عزتلو محمد فائق افندی حضرتلرینه

ذیقدرم حضرتلری

وصول دست عزتم اولان مکتوبکزه بیان تشکرله برابر بو پایتخته همه حالکزده تقدیم اولانان
یا نانی قولونل حضرتلرینه عرض ایده‌رکم . معتمدکز اولوب گوندرمیه اولدیغکز ساعتی به تودیع
ایلدیکم مکتوبله عرب پیاده‌سی صباحی مخصوصنده بنده حصه بیده‌لری ممنونیتله اختمامی

فی ۵ مارت ۱۹۲۰

یوزباشی
ساژور

١١٤ جاسوسك اوزرنده ظهور ايدن شفره‌نك فطوغرافيسيدر .

Chef de bataillon Haugue Ct d'armes à Commandant des troupes françaises ...... - Arab Punar

00000 — 57134 — 64689 — 35150 —
70497 — 69653 — 48917 — 22998 —
42249 — 39294 — 64350 — 81749 —
18298 — 85529 — 86498 — 61381 —
48201 — 30898 — 47019 — 10391 —
22252 — 54350 — 73605 — 09166 —
55733 — 47019 — 73605 — 61005 —
89858 — 78554 — 34470 — 34877 —
00758 — 18780 — 97416 — 16085 —
54588 — 92591 — 72576 — 73723 —
73605 — 08603 — 58887 — 47019 —
78440 — 45635 — 02731 — 78368 —
71330 — 46294 — 18780 — 41688
91911 — 82123 — 23439 — 12773 —
31002 — 29548 — 21699 ——

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

			— bbL\λ
V3Obλ —	λ··\ﻬ —	ﻬΛΛﻬ\ —	bﻬ3ﻬλ
ﻬλ\λV —	\\b\b —	VVL\3 —	·VΛV\
3bλL3 —	·ﻬﻬ\Λ —	VLﻬVΛ —	\ﻬΛλ·
OﻬLO3 —	·33VΛ —	b\·Λ3 —	ΛVVVO
ﻬ·LV· —	O·LﻬΛ —	ﻬλΛﻬΛ —	LΛOλΛ
\bOλb —	VVO3L —	OV·L\ —	L\3Λb
·VΛV\ —	VOΛ·· —	ΛΛV3ﻬ —	·Λ33ﻬ
3OOVΛ —	VOVbV —	O··\L —	O·LﻬΛ
b\·Λ3 —	ﻬﻬΛOO —	LL\b· —	O·LﻬΛ
·Oﻬ3L —	λOλλλ —	\bﻬ·\ —	b·\Λ3
VbV·ﻬ —	\·λV3 —	\Vﻬ\L —	Vb3LV
bλOOV —	VbλV\ —	b3Λ\V —	·Oﻬ3L

3bλbﻬ — b3λλ3 — Vbbλλ — Λ\bV3 — ﻬOLbL

Λb3·Λ — ·O\Oﻬ — bVL3L — 3ﻬ\ΛO — ·····

3\\

[illegible] [[illegible]]

[illegible]

[illegible]

[[illegible]]

ج — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[٢٦ مارت ١٩٢٠ كيجه و كوندوز راحت كچدی . صباحدن آقشامه وحتی كيجه‌لرده چالیشمق مجبوريتنده بولنان افراده ويريلن ارزاق هيچ بر صورتله حد كفايه‌ده دكلدر . حيواناتك اعاشه‌سی ايچون افرادك اوت ياتاقلرنده‌كی اوتی‌ده آلدق . هر حالده قحط حكمفرما اولمادن بر تدبير اتخاذ ايتمك لازم . قوهٔ امداديه‌دن اميديمز منقطع اولويور . بوراده بوتون بر عمره كفايت ايده‌جك درجه‌ده مادی ومعنوی اضطراب چكييورز]

٢٧ مارت ٣٣٦

آ — سكونت

ب — سروج قوای مليه قومانداني الياس بكدن شو مكتوبی آلدم . عيناً :

اورفه قوای مليه قومانداناغنه

اورفه‌فرانسزقوماندانی طرفندن يازيلوب عرب بيكارده‌كی فرانسز قومانداناغنه كونديريلن برقطعه شفره‌لی مكتوب اورفه‌ارمنی جماعتندن ابراهام نام‌آدم اوزرنده بولنوب آلنمشدر. لذا تقديم ايدلدی. مرقوم استجواب اولندقده : يكرمی ليرا اجرتله بو مكتوبك ايصالنه‌اورفه‌ده كلاجيان آغوبك دامادی مغيرديچ و كللی‌زاده عثمانك شريكی‌دكرمنجی عبدوفراش [١] طرفندن كوندرلديكی و شايد مكتوب الده ايديليرده

[١] مرقوم دخی ارمنيدر .

جاسوسك اوزرنده ظهور ايدن شفره‌نك فطوغرافيسيدر

Commandant armée Oumfa a
Commandant troupes françaises

00000 - 88535 - 09166 - 30870 - 07984 -
86498 - 89858 - 15113 - 78554 - 34470 -
61005 - 70004 - 81948 - 81121 - 25893 -
18780 - 94698 - 50061 - 12773 - 92591 -
80639 - 73605 - 89858 = 82628 - 24841 -
34470 - 86498 - 07315 - 73605 - 83119 -
38147 - 36806 - 94120 - 28411 : 81948 -
04012 - 53193 - 36806 - 94120 - 53707 -
24443 - 86498 - 88662 - 39588 - 15113 -
03644 - 40377 - 44603 = 96466 - 02510 -
80639 - 18780 = 87257 - 55772 - 82123 -
94015 - 12773 - 31002 - 29548 - 21699 -

١٣٧٣٢	٧٢٦٢٧	٧٥٧۴٧	٥٠٦٩٨	۴٩٦٠٧
١۴٥٢۴	٩٨٨٢١	١٦٠٠٥	٧۴٦٣۴	٥٧٨٧١
٩۴٧٥٢	١٢١١٧	٧٣۴١٧	٣٠٠٠٨	٥٠٠١٦
٥٨٣٣٩	٣٥٥٧٨	٩١١٥١	٧٥٧۴٧	٧۴٣٦٧
٣٧۴٨٠	٥٨٧٥٩	٦٦١۴٠	٥٩٥٧٧	٠٠٠٠٠

٢١١ / [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٨٣١١٩ — ٧٣٦٠٥ — ٠٧٣١٥ — ٨٦٤٩٨ — ٣٤٤٧٠
٨١٩٤٨ — ٢٨٤١١ — ٩٤١٢٠ — ٣٦٨٠٦ -- ٣٨١٤٧
٥٣٧٠٧ — ٩٤١٢٠ — ٣٦٨٠٦ — ٥٣١٩٣ — ٠٤٠١٢
١٥١١٣ — ٣٩٥٨٨ — ٨٨٦٦٢ — ٨٦٤٩٨ — ٢٤٤٤٣
٠٢٥١٠ — ٩٦٤٦٦ — ٤٤٦٠٣ — ٤٠٣٧٧ — ٠٣٦٤٤
٨٢١٢٣ — ٥٥٧٧٢ — ٨٧٢٥٧ — ١٨٧٨٠ — ٨٠٦٣٩
٢١٦٩٩ — ٢٩٥٤٨ — ٣١٠٠٢ — ١٢٧٧٣ — ٩٤٠١٥

بوشفره‌نك نومروسنه نظراً اوله‌جاسوسمزك كتيرمش و بوصورتله اله كچيرلمش اولان شفره‌دن دها اول يازلديغى اكلاشيليوردى . مندرجاتنك الى‌الابد مكتوم قالمامش اولمسى ايچون هرايكى شفره‌يى عيناً يازدم .

ح — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :
[٢٧ مارت ١٩٢٠ يازاجاق برحادثه يوق.]

٢٨ مارت ٣٣٦

آ — سكونت تامه .

ب — اورفه‌ده‌كى فرانسزلرك اعاشه خصوصنده مشكلات چكمكده اولدقلرى محقق ايسه‌ده بونك درجه‌سنى اكلامق اوزره ينه محمد فائق افنديك امضاسيله فرانسز قوماندانه برمكتوب يازدم . و ينه شيخانلى عشيرتى رئيسى حاجى عمر افنديك بولديغى [جمعه] نامنده‌كى آدمله مكتوبى فرانسز قوماندانه كوندردم . و كنديسنه

آيروجه تعليمات ويردم. ٢٧/٢٨ مارت ٣٦ كيجه‌سى جمعه‌نك فرانسز سپرلرندن ايچرى كيرمسنى تأمين ايتدم. كيتدى.

حلب آمريقا قونسولوسى متصرفه يازديغى بر مكتوبده، اورفه‌ده‌كى آمريقاليلرك حياتلرى حقنده انديشه ايتمكده اولديغندن معلومات ويرلمسنى و كنديلرينك صورت مخصوصه‌ده حمايه‌لرينى رجا ايتمكده ايدى. بونى ميس هولمسه تبليغ ايتديكمزه نادم اولدق. چونكه كنديسندن متصرف اويله بر جواب آلدى كه عيناً درجنى مناسب كورميورم.

ميس هولمسك بعضاً بلا ايجاب يازديغى بوقبيل مكتوبلر يا بحران عصيانى زمانه تصادف ايتمكده ياخودده ايشك ايچنه برارمنى آنتريقه‌سى قاريشه‌رق بوشكلى آلمقده ايدى. ميس هولمس مكتوبنده، متصرفدن «رسماً ايضاحه مجبورسكز» ديه حركات مليه‌نك اسباب و سوائقنى صوريور. وبالنتيجه برچوق تهديدلردن صوكرا: «آكليورم بو ايشك نتيجه‌سنده سز وعلى صائب قاچاجقسيكز. و كنديلرينى فلاكته دوچار ايتديككز املاك و اراضى صاحبى اشراف بوراده قاله‌جق و اونلر مدهش مسئوليته معروض قاله‌جقلردر. اكر اونلر كندى منفعتلرينى محافظه ايتمك ايستيورلرسه بو ايشلره مانع اولمليدرلر.

ميس هولمس وضعيتى احاطه ايده‌مامكده معذور ايدى. چونكه ميس هولمس دكل اوزون مدت دنيايى اداره ايتدكلرينى وجهانه يكى بر شكل ويره‌جكلرينى ادعا ايدن غربك اك بيوك ديپلوماتلرى و صناديدى بيله بو حركتمزك سوائقنى و نتايجنى آكلايامامشدر. ميس هولمسك بومكتوبنى جوابدن مستغنى بولدق.

ج ــ فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[۲۱ مارت ۱۹۲۰ هیچ بر حادثه اولمادی] .

۲۹ مارت ۳۳۶

آ ــ سکونت تامه .

ب ــ استانبولك انکلیزلر و متفقلری طرفندن اشغالی ، منور و قیمتلی بر قسم ذواتك توقیف ایدیله‌رك مالطه‌یه تبعیدلری اوزرینه استانبولده حال انعقادده بولنان مجلس مبعوثان کندیلکندن تعطیل فعالیت ایتمش اولدیغندن استانبولده طاغیلان بو مجلسك آنقره‌ده اجتماعی قرارلشدیرلمش اولمسنه مبنی استانبوله کیتمامش اولان مبعوثلرك و یکیدن انتخاب اولنه‌جقلرك آنقره‌یه کوندرلملری حقنده اون اوچنجی قول‌اردو قوماندانلغندن مفصل بر تلغرافنامه آلندی. اشبو تلغرافنامه‌ده وضعیت سیاسیه تشریح اولنمقده و ملت عزمنده و اتحادنده ثبات ایتدیکی صورتده بالنتیجه موفق اولنه‌جغی بسط و تمهید ایدلمکده ایدی .

ج ــ فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[۲۹ مارت ۱۹۲۰ بوکون سکونتله کچدی . و بر حادثه اولمدی].

۳۰ مارت ۳۳۶

آ ــ $\frac{۲۹}{۳۰}$ کیجه‌سی دشمن ایلری قره‌غوللرینه بادللی عشیرتندن مرتب بر قوتله باصقین یاپدیردم . دشمن متیقظ بولندیغندن قره‌غوللر کندیلرینی شدتلی بر صورتده مدافعه ایتدیلر . اوچ آغیر درت خفیف مجروحمز اولدی .

ب ـــ عشائر افرادینك ضبط وربطه عدم قابلیتنه بناءً كوكالو -
لردن متشكل منتظم برطابور تشكیلی لزومی حاصل اولەرق یکی ضابوره
ژاندارمه خارج اولمق اوزره ایكییوز اللی نفر قید اولندی .

ح ـــ فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[٣٠ مارت ١٩٢٠ تورکلر نصف‌اللیلده هجوم تشبثنده بولندیلر -
سه‌ده مقاومتمز اوزرینه هجومدن صرف‌نظر ایتدیلر. كیجه‌نك بقیه‌سی
وكوندوز سكونتله كچدی] .

٣١ مارت ٣٣٦

آ ـــ سكونت تامه :

ب ـــ فرانسز قومنداننه محمد فائق افندی نامنه یازدیغم مكتوبی
كوتورن جمعه هنوز عودت ایتمدی . فرانسزلر مكتوبك وجاسوسك
مرتب اولدیغنی آكلامش اوله‌جقلر .

ح ـــ فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[٣١ مارت ١٩٢٠ برحادثه اولمدی] .

١ نیسان ٣٣٦

آ ـــ فرانسزلر كیجه موضعلریمزه قارشی شدتلی بر صورتده
تعرض ایتدیلرسه‌ده درحال كیری چكیلمكه مجبور اولدیلر . مصادمه
برساعتدن فضله دوام ایتدی .

ب ـــ ارمنیلر ، ارمنی محله‌سی مدافعه وضعیتنه قویوب تحكیمات

[٥١] [illegible]

ايتمك بزم ايچون محض جنتدر . بز حسن مناسبات طرفداری یز . بوکا داخل و خارجده شاهدلريمز واردر . بيطرفلغمزی اخلال ايتمامك شرطيله سلامتمزی تأمين ايده‌جك هر درلو تدابيره توسل ووسائطی احضار ايتمك بزم حقمزدر .

بودشمنلق تلقی ايدلمسون . مجبور ايدلمدکجه مسلك حاضريمزدن انحراف ايتميه‌جكز. حسن مناسبت واورفه‌نك سلامتی‌ارزو بيوريليورسه خدمت وخلوصمزه امنيت ايدلسون وبزی مجبور ايده‌جك اسباب هرکون بر قاتدها تزييد ايدلمسون . بز ئولمك ايسته‌ميورز . فقط بوبزم ايچون مطلق و مقدر ايسه شرفمزله ئولمکه قرار ويرمشزدر . مع مافيه هر ايکی طرفك حسن نيتی سايه‌سنده برطريق سلامت بولنه‌بيله‌جکنی اميد ايدر عموم جماعت نامنه عرض خلوص واحترام ايلرم.

١ نيسان ٣٣٦

ارمنی جماعتی نامنه
ملت وکيلی
مهراله

بو ذهنيتی طاشيان وبو ذهنيتله سوق و اداره ايديلن انسانلره ناصل وطنداش دينيله‌بيلور . فرانسزلرك ارمنيری علیهمزه مسلحاً سوق وتحريك ايتمك ايسته‌دکلری وحتی بوخصوصده جبر ايلدکلرينی بز دکل ارمنی ملتی وکيلی مهران علناً و رسماً سويليور . فی الحقيقه ارمنيلرك ايکی يوزلو برسياست تعقيب ايتدکلری بديهی اولمغله برابر مهران افندی اعتراف ايتمسه‌ده اونلره سلاح ويرن و بزه قارشی قيام ايتديرەن هرحالده بز دکلز و ارمنيلر هرحالده بو مجبوريتی بزدن

آلمیورلردی . ارمنیلری کندی منفعتلری ایچون اولومه سوروکله‌ین استیلاجی دولتلردرکه، کندی باطل و غیر مشروع امللری اوغرنده آقیتدقلری ارمنی قانندن دولایی بزی مسئول ومعاتب طوتمغه قالقمق اوزره مکرر ومضاعف برجنایت ارتکاب ایدییورلر دیمکدی .

ح — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[۱ نیسان ۱۹۲۰ کیجه ، ارزاق الده ایتمك مقصدیله شهره قارشی برهجوم ترتیب ایتمك ایسته‌دکسه‌ده طوزاغه باصدق .

زیرا اوآنده تورکلرك ایلری قره‌غوللری تبدیل ایدیلیورمش که کندیلری معتاددن فضله برقوتله بزی قارشیلادیلر . بریاره‌لی براقوب عودت ایتدکسه‌ده تورکلردن یکرمی نفر قدر خط حرب خارجنه چیقاردیغمزه شبهه یوقدی. تورکلر مقابل تعرضده بولنمدیلر . کیجه‌نك بقیه‌سی و کوندوز سکونتله کچدی]

۲ نیسان ۳۳٦

آ — سکونت تامه :

ب — عینتاب صحنهٔ مجادله‌سی کیتدکجه کسب اهمیت ایدییوردی. قلنج علی بکدن شو تلغرافی آلدم :

اورفه قوای ملیه قوماندانلغنه :

آنچه قیونلی جوارینك شو کونلرده کسب اهمیت ایتمسنه بناءً نزیبده کی فداکار آرقداشلریمزدن ملازم کنعان بکك همان محل

مذكوره تحريكينه اوزاده موجود قوای ملیه‌نك امر و قومانداسنی درعهد ایتمسنه مساعده بیورملرینی ونتیجه‌نك اشعارینی رجا ایده‌رم .

۲ نیسان ۳٦   قلنج‌علی

درحال كنعان بكی آقچه قیونلی‌یه كوندردم وقلنج‌علی بكه جواب یازدم .

ح — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[۲ نیسان ۱۹۲۰ كیجه‌وكوندوز یازلغه شایان بروقعه اولمدی . یكی برهجوم تجربه‌سنده بولنمغی فائده‌سز كوردك]

۳ نیسان ۳۳٦

آ — فرانسزلرك كیجه هجومنه بر مقابله اولمق وعینی زمانده كندیلرینه‌صوك دفعه‌اوله‌رق‌ایده‌جكم تسلیم تكلیفنه برزمین‌حاضرلامق اوزره فرانسز مواضعنه قارشی خفیف برطوپ آتشی آچدیردم .

ب — خفیف بومباردمانك ختامنی متعاقب فرانسز قوماندانانه ینه تسلیم تكلیفنده بولندم شو جوابی ویردی :

قوای ملیه قوماندانی نامی‌ه بكه

اورفه فرانسز حرب قوماندانلغندن

۳ نیسان ۱۹۲۰

مكتوبكزی آلدم . تشكر ایده‌رم . بیهوده قان دوكولمسنه بن‌ده طرفدار دكلم . فقط بیلیرسكزكه كندیلكمدن اورفه‌یی ترك ایتمكه

مقتدر دکلم . بو کبی برامر آنجق جنرال غورو طرفندن ویریله‌بیلور. بو امری سز استحصال ایده‌بیلیرسه‌کز درحال اورفه‌یی ترك ایده‌جکمی بیان واحترامات فائقه‌مك قبولنی رجا ایدرم .

هوجر

فرانسز قوماندانی ، عسکری نقطهٔ نظرنده ثبات ایدییوردی . بو خصوصده قوای امدادیه‌نك کله‌جکی امیدی واحتمال ارمنیلرك یالان یاکلش تلقیناتی‌ده بو قرارینه اجرای تأثیر ایدییوردی . اورفه‌ده محصور وعاجز بر وضعیتده قالمقله اورفه‌یی ترك ایدوب کیتمك آراسنده بویوك بر فرق اولمامقله برابر هر حالده صولکراده‌یه کلمه‌دن اول ترك ایتمك دها مرجحدی . اورفه‌ده‌کی فرانسزلرك شیمدی‌یه قدر اولان مقاومتی کندی قدرت وفداکارلقلرینك اثری دکل آنجق بزم احتیاطکارلغمزدن ایلری کلیوردی . فقط بونی فرانسز قوماندانه قبول ایتدیرمك قابلمی ایدی ؟ یاپیله‌جق قطعی وسوزکلی عمومی بر تعرض بالنتیجه ارمنیلرك مداخله‌سنی وهرج ومرجی واورفه‌نك یاغمسنی وفرانسز وارمنیلرك ده فلاکتنی انتاج ایده‌جکدی. هرحالده فرانسز قوماندانی بی معنا مقاومت ایتمکله‌ ای بر شی یاپمیوردی. دها ایشك بدایتنده مذاکره‌یه کیریشمك شبهه‌سزکه دها زیاده موافق عقل ومنطق وسیاست ایدی. انسان بعضاً وضعیتی احاطه‌دن عاجز دشمنه ارائهٔ طریق ایتمك آرزوی وجدانیسنی دویویوردی . فقط بو قابلمی ایدی ؟ بالخاصه بتم الیمده‌کی قوت‌ده ضبط وربطی مکمل ومنتظم بر قوهٔ حربیه دکلدی. علی العاده بر اختلال قوتی و مهم مقدارده بر عشیرت قوتی ایدی .

بوقوته نه‌درجه‌یه قدر حاکم اوله‌بیله‌جکنی آنجق بوکبی قوتلره قوماندا ایتمش اولانلر تقدیر ایده‌بیلور ، بونلری قواعد بین‌الملله تماماً رعایت ایتدیرمك چوق مشکلدی. اختلالرك اصول و قواعدی اوله‌ماز . اختلال بر فوران دیمکدرکه ، بو باشلادیغی آندن اعتباراً هردرلو ملاحظه و هردرلو اصول و قاعده دوروور، یالکز اختلالك آتشی و اختلالك مفکوره‌سی فرمانفرما اولور .

اساساً بو بویله اولمزسه بوکا اختلال دینیله‌مز. قارشیمزده‌بولنان فرانسه و آمریقا احتلالجیلرینك اخفادی ، بزدن ضبط وربط‌وانتظام طلب‌ایده‌بیلمك ایچون کندی تاریخلرینی اوقومه‌مش اولملری لازمدی. فقط ملتمزك کندیسنه خاص‌اولان سکینت فصرت ممتازه‌سی بواختلالی منتظم برحالده اداره ایدییوردی . و دشمنلریمز برآز حقبین برآز منصف اولسه‌لردی هیچ شبهه‌سزدرکه بزی قارشیلرنده دها منتظم و دها لطفکار بوله‌جقلردی وبو دوکولن قانلرده دوکولمیه‌جکدی .

٧ — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[٣ نیسان ١٩٢٠ تورکلر بوصباح ایلری موضعلریمزه قارشی فاصله‌لی طوپ آتشی آچدیلر . ساعت اون برده ینه تورکلردن بر هیئت کلدی . عینی مسئله . ینه اورفه‌یی ترك ایتمکلکمزی تکلیف ایتدی . هردفعه‌کی کبی بودفعه‌ده رد ایتدك . فقط بر امداد قوتنك کله‌میه‌جکی آکلاشیلدقدن و ارزاق خصوصنده کوندن کونه مشکلاتنه معروض‌قاله‌جغمز محقق‌اولدقدنصوکرا بوتکلیفی رد ایتمك‌معناسزدی. تمامیله متروك برحالده بولندیغمز آکلاشیلیوردی . هرحالده بو ، بویله دوام ایدرسه بالنتیجه عرض تسلیمیت کوستره‌جکمز طبیعی ایدی .

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ح ـــ فرانسز ضابطنك مخطرەسندن :

[٤ نیسان ۱۹۲۰ ماتملی برپاسقالیا . کیجه و کوندوز سکونتلی کچدی . تورکلرك بوسکونتنه نەمعنا ویرەجکمزی بیلەمیورز . بلکه عادتلری وجهله بویوك برهجومه حاضرلانیورلر. خارجدن هیچ برخبر آلەمدق .]

٥ نیسان ۳۳٦

آ ـــ سکونت تامه

ب ـــ اورفەده تأسیس ایدیلن قوای ملیه خسته خانەسی طبیبی حمدی قاسم بکدن آلدیغم راپورده ۸ شباط ۳٦ تاریخندن ۱ نیسان ۳٦تاریخنه قدرخستەخانەیه ۱۲۲ نفرمجروح ورود ایتدیکی وبونلردن ٥٥ نك شفایاب اولەرق طابورجی ایدلدیکنی و ۱۲ نفرك دەخستەخانەده وفات ایلدیکنی و ۲۲ نفرك خانەلرینه نقل اولندیغی والیوم ٤٥ نفرك تحت تداویده بولندیغی بیلدیرلمکده ایدی . خستەخانەیه اوغرامیان بر چوق مجروحمز اولدیغی کبی شهدانك مقدار صحیحنی تعیین ایتمك قابل دکلدی . خط حربدن زیاده مجروح وتلفات فرانسزلرك شهره توجیه ایتدکلری میترالیوز آتشیله واقع اولویوردی .

ح ـــ فرانسز ضابطنك مخطرەسندن :

[٥ نیسان ۹۲۰ تورکلرپاسقالیا کونلریمزی بزه راحت کچیرتیورلر. باشقەزمان اولسەیدی هر حالده هجوم ایدرلردی . عینی زماندەبوشنده طورمیورلر . تکمیل مدافعه خطلریمزك ایلروسنده آقشامه قدر متصل سپرلر قازیورلر . حیوانلریمزك اعاشەسی قالمدی کبی .

چکیله‌جك اولسه‌قده بوحیوانلرله ناصل چکیله‌جکز . هوالر ایصینمغه باشلادی . دها فضله‌لاشیرسه صتمه باشلایه‌جق . وبردشمن دها پیدا اوله‌جق دیمکدر .]

۶ نیسان ۳۳۶

آ — سکونت .

ب — آنقره‌ده‌اجتماع ایده‌جك اولان بویوك ملت مجلسنه اورفه لواسی نامنه :

۱ — بلدیه رئیسی حاجی مصطفی افندی
۲ — اشرافدن حاجی اسعد افندی
۳ — بیره‌جکلی خیالی افندی
۴ — بوزان بك
۵ — بن مبعوث انتخاب اولندق .

و مجلسك آنقره‌ده سرعتله اجتماعی ایچون انتخاب اولنان اعضانك سریعاً حرکتی هیئت تمثیلیه‌دن طلب ایدلدی .

سیوره‌کده بولونان وکندیسندن کرك مادی وکرکسه معنوی پك چوق قیمتدار معاونتلر کوردیکمی بوراده برلسان حرمت وشکرانله یاد مجبوریتنده بولندیغم ، ایکنجی فرقه قوماندانی عاکف بکدن آلدیغم ۶ نیسان ۳۶ تاریخ و ۲۰۴ نومرولو تلغرافنامه‌ده ، آنقره‌یه عزیمتم حسبیله اورفه قوای ملیه قوماندانلغنه یکرمی دردنجی آلای قوماندانی بیکباشی نوری بکك تعیین ایدلدیکی وکندیسنك کوندرلدیکی بیان

و مومی الیه معاونت ومظاهرتده بولنه‌رق احوال محلیه‌یه وقوفی تأمین ایتمکلکم رجا ایدیلیوردی .

خلفم اوله‌جق اولان نوری بك : [پهلوان زاده] عنوانی طاشیه‌جقدی . مع مافیه ، اورفه حرکاتی ختام بولمقسزین انفکاککی موافق کورمدیکمدن مأذونعد ایدلمکلکمی هیئت تمثیلیه‌دن رجا ایتدم .

ح ـــ فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[٦ نیسان ١٩٢٠ برقاچ کوندنبری دوام ایدن سکونت شایان حیرتدر . بوکا نه معنا ویره‌جکمزی تعیین ایده‌میورز . هرحالده حقمزده خیرلی اولمامسی لازم کلیر . چونکه تورکلر اطرافمزده قازمقده اولدقلری سپرلری متمادیاً تقویه ایدییورلر . وسپرلرك مناسب یرلرینه تورك بایراقلری چکدیلر . بوبایراقلر بزه تماماً محاصره‌ده اولدیغمزی کوستردی . ذاتاً بیلمیورده دکلدك . افرادك قوۀ معنویه‌سی چوق دوشکون . ارتق قوۀ امدادیه‌دن امید بکله‌مك عبث .]

٧ نیسان ٣٣٦

آ ـــ سکونت تامه :

ب ـــ دوقتوربشلیان وارمنی ملتی وکیلی مهران بالذات مراجعتله ارمنیلرك ارزاقنك توکندیکنی ومشکل وضعیتده قالدقلرینی وارمنیلره ارزاق ویرلمسنی رجا ایتدیلر . ذاتاً میس هولمسك ایتامخانه ایچون فضله ارزاق ایستمسی وبوندن دولایی بزی تهدیده قالقیشمسی بو آله‌جغی ارزاقی ارمنیلره وفرانسزلره ویرمك امانه‌معطوف اولدیغنی آکلیوردق .

ارمنیلره ارزاق ویرمسنده هیچ بر محذور کورمیورسه‌قده تورك اهالی‌ده عینی حالده ایدی . آیلردنبری هردرلو معامله تجاربه‌طورمش، خارجدن شهره بك آز برشی ادخال اولنه‌بیلیوردی .

فرانسزلر چکیلوب کیتمدکجه بوحالات دوام ایده‌جکی شبهه‌سزدی . کندیلرینه بو یولده جواب ویرلدی .

بواساسلر دائره‌سنده برکره کندیلرینك فرانسزلرله کوروشملرینه موافقت ایدلمسنی رجا ایتدیلر . مساعده ایتدم .

وهیچ شبهه‌سز ، بونلر وضعیتی فرانسز قومندانه دها صریح سویلیه‌جکلر و امداد کلمسی و اهمه‌سنك بوش برشی اولدیغی آکلاته‌جقلردی .

خلقم اولان‌نوری بك بوکون زوالدن‌صوکره کلدی . کندیسیله کوروشدم .

مدبر ومقتدر بر ذات ایدی . بویله درایتلی بر قوماندانك بکا خلف اولنق اوزره اورفه‌یه کوندرلمسی ممنونیت وافتخاریمی موجب اولدی . قلنج علی بك ، نم عینتابه کلمکلکمی یازییوردی .

کندیسیله تشریك مساعی ایتمك نم ایچون نهایتسز بر شرف اولدیغی واورفه حرکات ملیه‌سنی حسن خاتمه ایردیردکدن صوکرا عینتابه کله‌بیلمکلکم ایچون هیئت تمثیلیه نزدنده تشبثاتده بولندیغمی بیلدیردم .

ح — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[کیجه وکوندوز سکونتله کچدی . اژکه‌دن صوکرا برتورك ژاندارمه‌سی رفاقتنده ایکی ارمنی زیارتمزه کلدی . قوماندانلرله اوزون

مدت مذاکرده بولندیلر . اورفه‌یی ترك ایتمك خصوصنده‌کی شرائطمز قرارلاشدیرلدی . بو مراجعت تام زماننده واقع اولدی . چونکه پووالولرك فکری هر حالده اورفه‌یی ترك ایتمك ایدی . فی الحقیقه بونلر تخمینمزدن فضله تحمل کوستردیلر .]

٢٨ نیسان ٣٣٦

آ — متارکه عقد اولندی .

ب — دوقتور فیشه‌ر امضاسیله متصرف علی رضا بکه کلن بر تذکرده‌ده شرائط آتیه دائره‌سنده فرانسز قوتنك اورفه‌یی تخلیه ایده‌جکنی فرانسز قوماندانی نامنه تکلیف ایدییوردی :

١ — ارمنیلرك حیاتنك محافظه‌سی .

٢ — آمریقالیلرینك محافظهٔ حیات ومالی .

٣ — اورفه‌ده مقتول دوشه‌ن فرانسزلرك مقابرینه حرمت .

٤ — جرابلسه‌قدر آغیرلقلرینك نقلی ایچون آلتمش دوه و ٢٥ مکارینك اعطاسی .

٥ — ١٧ شباط ٣٣٦ حربنده اسیر دوشه‌ن فرانسزافرادینك اعاده‌سی .

٦ — اورفه اشرافندن اون ذاتك جرابلسه قدر رفاقت ایتمسی.

شفاهاً کوروشه‌رك اشبو شرائطی صورت قطعیه‌ده قرارلاشدیرمق اوزره اساس اعتباریله تکلیف واقعی قبول ایتدك و طرفین بولندیغی یرلرده قالمق اوزره متارکه عقد اولندی .

ج — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[٨ نیسان ١٩٢٠ اورفه‌یی ترك ایتمك خصوصنده درمیان ایتدیکمز شرائطك کافه‌سنی تورکلر بلا اعتراض قبول ایتدکلرندن متارکه عقد اولندی .

سلاح وجبخانه‌مزی و اشیامزك کافه‌سنی برابر آله‌بیله‌جکز . وتورکلر بزم ضرر وزیانمزه مقابل آلتمش دوه ویکرمی قاطر ویره‌جکلر. هرنه قدر وضعیتمز چوق فنا ایسه‌ده تورکلرله واقع اولان ائتلافمز غالبانه اولدی .]

٩ نیسان ٣٣٦

آ — . . .

ب — بوکون اوکله‌دن صوکرا ساعت ایکیده طرفین رؤساسنك ملاقاتی قرارلاشدیرلمش اولدیغندن متصرف علی رضا بك و بلدیه رئیسی حاجی مصطفی افندی و بن اوچمز خسته‌خانه‌نك قارشیسنده‌کی کوپرو باشنه کیتدك .

فرانسز قوماندانی بیکباشی هوجر، حاکم سیاسی سازو ودوقتور بشلیان‌ده عینی موقعه کلدیلر . ملاقات آچیقده واقع اولویوردی . بوتون اورفه‌نك و فرانسزلرك و حتی بنالرینه حددن افزون بویوك بر آمریقا باندره‌سی چکن میس هولمسك بیله هیچ شبهه‌سز اوزاقلردن نظرلری بزه، کوپری باشنده قارشیلاشان بوایکی هیئته متوجه ایدی . اورفه‌نك سماسنی درین برسکونت قاپلامشدی . قلعه،

تاریخی کوزلرینی آچمش وقولاقلرینی قبارتمش ، قونوشولاجق شیلری دیکلەمك وانسال آتیەیە نقل ایتمك ایچون بوینی اوزاتمش کبی ایدی. هوجر متبسم و نوازشکار وساژو ایسە ینە متحکم و استخفافکار بر وضعیتدە بولونیوردی . متصرف بزی تقدیم ایتدی .

— قوماندان نامق بك ! دیخە ساژو آچی آچی کولەرك :

— یاخود علی صائب ! دیدی . بنم عمّن برقاریشـدن فضلە اوزایان صاقالملە طانیمقلغم مشکل ایدی .

فرانسزلرك تکلیف ایتدیکی شرائطدن یالکز اورفەدن اون ذاتك ویرلمسی شایان قبول کورمدك . فقط بن ، داها پراتیق برتکلیف درمیان ایتدم . کندیلرینە ترفیق آرزو ایدیلن اشرافە مقابل ، ژاندارمە ضابط و افرادی ویرەبیلەجکمی سویلدم . قبول ایتدیلر .

وفرانسز اسراسنك اعادەسنە مقابلدە فرانسزلر نزدندە بولنان جمعەنك اعادەسنی طلب ایتدم. ساژو، بونامدە برکیمسەنی طانیمدیغنی و نزدلرندە بویلە برآدم اولمدیغنی سویلدی .

— دینائی عشیرتی رئیسی محمدفائق افندیدن سزە مکتوب کتیرەن آدمی طانیمامقلغکزك امکانی یوقدر دیخە ساژو :

— علی صائبك مکتوبنی کتیرەن دیمش اولسەیدیکز دها أیی طانیەجقدم دیدی . کولوشەرك برائتلاف تام دائرەسندە آیرلدق .

٧ — فرانسز ضابطنك مخطرەسندن :

[٩ نیسان ١٩٢٠ . حربك ایکنجی آیی ، بوکون اورفەدە کچیردیکمز کونلرك الڭ اعلاسیدر. تورك قوماندانیلە فرانسز قوماندانی کوروشدیلروانی متعاقب قوماندان بلوکارە شوبیاننامەیی نشرایتدی:

« فرانسز قوماندا هیئتیله اورفه‌شهری بیننده امضالانان ائتلافنامه موجبنجه فرانسز قطعاتی اورفه‌شهرینی تخلیه ایده‌جکدر. بو ائتلافنامه‌یی امضایه سائق اولان کیفیت تحت محاصره‌ده بولنان ارمنیلرك آچ قالمش اولمسیدر. بویله اولمقله برابر بو وضعیت، محافظه‌سنه مأمور اولدیغم برشهری ترك ایتمك صورتیله بررجعت ومغلوبیت اولدیغنی فرانسز قوماندانی سزه بیلدیرمكه لزوم كورمز. مع مافیه قطعاتمزك محاصره‌نك برنجی كوننندن اعتباراً صوكنه قدر وظیفه‌سنی ایكی آی مدتله هردرلو محرومیته قاتلانه‌رق ایفا ایتمش اولمسی شایان تقدیردر. بو مدت ظرفنده امداد كلمامسی بو نتیجهٔ مؤسفه‌یی وجوده كتیرمشدر.

شمدی‌یه قدر اولدیغی كبی بورادن مفارقتمزده و عرب پیكاره مواصلتمزه قدرده شان عسكریمزه لایق تحمل وفداكارلقلرده بولنمسی افرادك هر برلرینك جسارت و فعالیتندن بكلرم »

آرتق مواضعمزده سربست كزمكه امكان حاصل اولدی .]

١٠ نیسان ٣٣٦

آ — . . . . .

ب — وسائط نقلیه اوله‌رق فرانسزلره ویریله‌جك آلتمش دوه ایله یكرمی بش مكاری تدارك اولندی و فرانسزلره ترفیق ایدلمك اوزره‌ده ژاندارمه ملازمی عمر عزت افندی [مرعشده ژاندارمه یوزباشیسیدر] ایله اون ژاندارمه احضار ایتدم. و فرانسز اسراسی‌ده كاملاً اعاده ایدرك « جمعه » یی قورتاردم. بو اثناده فرانسز قوماندانی متصرفه شو تذكره‌یی یازدی :

متصرف بك !

ارمنی ایتامنی وفیشهر خستهخانهسنی محافظه ایچون کوندرمسی لزومی بیلدیریلان ژاندارمهلری ، بزه ترفیق وعد اولنان ژاندارمهلرله برابر کوندرهبیلیرسکز . جوارمزدهکی محلاتدن اختلاطی دافع تدبیرلریکزه تشکر ایدهرم . عسکری شدتلی حرارتده یولده بولنمقدن محافظهٔ بو کیجه نصف اللیلدن صوکرا ساعت برده اورفهیی ترك ایدهجکم.

اشیالریمی نقل ایدهجك وسائط نقلیه و قلاووزلرك اجرتنه عائد پارهیی میس هونسه ویردم. عرب پیکاره مواصلتمدن صوکره کندیلرینی اعاده ایدهبیلهجکمی امید ایدرم . بومسئلهدن دولایی آرتق مشکلات قالماز ظننده‌یم . عرب پیکاره مواصلتمده اگر امکان بولورسهم منطقه قوماندانی میرآلایه فراتك شرقنده بولنان استاسیونلردهکی فرانسز قوتلرینك گیری آلدیرلمسی تکلیف ایدهجکم . بوتخلیه قرارینی بزه ترفیق ایدهجککز ژاندارمهلرله سزه کوندرهجکم مکتوبده بیلدیریرم . احتراماتمك قبولنی رجا ایدرم .   ١٠ نیسان ١٩٢٠

هوجر

حاضرلانان وسائط نقلیهیی وژاندارمه ملازمی عمر عزت افندی ایله اون ژاندارمهیی فرانسزلرك نزدینه کوندردك. فرانسز قوماندانك متصرفله مخابرهٔ ایتمسی قوای ملیهیی مشروع بر قوت عد ایتمهسندن ایلری کلیوردی . کندیلریله آیلرجه حرب ایدن و بوراده موقع و وضعیته حاکم اولان بر قوتی کهنه بر ذهنیت سیاسیه ایله طانیماق ایستهمك فرانسز قوماندانلغنك حالا امر واقعی و وضعیتی ادراك ایدهمدیکنه دلالت ایدییوردی .

آیلرجه اورفه‌ده بلاحرکت قاپانوب قالمق، چوق دار وعسکرجه ملاحظه‌لرله بر چوق قان دوکولمسنه سبب اولمق ، هیچ بر مذاکره وائتلافه یاناشامق، برکون اول بلا امر اورفه‌یی ترك ایده‌میه‌جکلرینی بیلدیردکلری حالده برکون صوکرا ارمنی آغزی وتوسطیله اورفه‌دن چیقمق تکلیفنی درمیان ایتمك هرحالده بوفرانسز قوتنك موقع ووضعیته کوره حرکت ایده‌بیلمك قابلیت وقدرتندن محروم برقوماندا هیئتنك النده بولندیغنی کوستریبوردی .

اورفه‌یی ترك ایده‌جك اولان بو قوت هرحالده مهم برقوتدی . وبو قوتك آراسنده بر چوقده ارمنیلر واردی . بو قوتك اورفه‌دن چیقدقدنصوکرا ینه اورفه‌یه دونمسنه قوماندا هیئتنك قابلیتسزلکندن دولایی احتمال ویریله‌مزسه‌ده برقوۀ امدادیه آلدقدنصوکرا عودتی چوق ممکندی . هر حالده بوقوتی جرابلسه قدر ایصال ایتمك ایجاب ایدییوردی .

بو مقصدله ؛ ژاندارمه ملازمی خلیل منیر افندی قوماندا‌سنده یوز کشیلك بر ژاندارمه مفرزه‌سی احضار ایدرك فرانسز قوتنی اوچ کیلو مترو کیریدن تعقیب ایتمسنی موافق بولدم .

$\frac{10}{11}$ نیسان ٣٣٦ کیجه نصف اللیلدن بر ساعت صوکرا فرانسزلر خزمه‌لی کوپری ایله خسته خانه کوپروسندن وایکی قولدن سروچ استقامتنه حرکت ایتدیلر . هوا آچیق وچوق ییلدیزلی ایدی . خسته خانه کوپروسنده دورمش فرانسزلرك چیقیشنی سیرایدییوردم . کیدییورلردی .

کیجه‌نك سیاه وقویو نفتی قراکلغی ایچنده سیاهلرده بورونمش

برقافلهٔ کابوس کبی مستولیلراوکلرینه باقارق وآدیملرینی سرعتلندیره‌رك کیدییورلردی . آیاقلرینك چیقاردقلری صدا دوه‌چاکلرینك آهنکینه قاریشه‌رق براوغولتی حالنده اوزایور ... اوزایوردی. کیدییورلردی!..

کوزل اورفه ! دلبر اورفه ! مخمور کوزلرینی اوغوشدوراراق بو کیدن غاصبلرك ، متجاوزلرك ، بو کابوس سورولرینك آرقه‌سنده اویقوسندن اویانیور کبی ... پنجره‌لرده ضیالر قیناشییور . شهرده سسسز بر سوینج آغزلرده وقولاقلرده مسعود آهنکلر حاصل ایدییوردی . کیدییورلردی !.. وارلغنی ادراك ایتمش ، متساند بر ملتك عزم وقدرتی قارشیسنده کیجه‌نك اوزاق سیاهلقلرینه کومولەن قافله‌لرك صوك دوکونتیلری‌ده کوزدن نهان اولنجه کوزل اورفه‌نك اوستنده لاهوتی بر هوا اسدی ، هر طرف هر یر درین برلرزشله تتره‌دی . آرتق اورفه قورتولمشدی ، ابدیاً قورتولمشدی..

سماده ییلدیزلر دها زیاده پارلامش اورفه‌نك اوزرینه برضیاونور یاغموری دوکویورلردی .

٦ — فرانسز ضابطنك مخطره‌سندن :

[۱۰ نیسان ۹۲۰ بویوك برسرعتله حرکت حاضرلغی کوردك . بو کیجه ساعت برده حرکت ایده‌جکز . اهالی ، آقین ، آقین بزی سیره کلییور ، متجسس حیوانلر کبی اطرافمزی آلییورلردی . ژاندارمه‌لر طرفندن طاغیتلدیلر .]

١١ نيسان ٣٣٦

آ — . . .

ب — كونش بوصباح طوغونجه ، كوزل اورفه‌يى قورتولمش ، حر ومسعود كوردى . اختيار و عصرديده قلعه ، برج و بارولريله بر آز دها يوكسلمش كيدنلرك آرقه‌سندن :

— بن سزه سويله‌مدممى ؟ اورفه بو كوزل تورك شهرى ضبط ايديله‌مز ديمه‌دممى ؟

ديبوركيدى . خلق ممنون وشطارتكار بربرينى تبريك ايديبور ، چوجقلر قوشوشويور ، اوينيور . قادين ، اركك ، كنج ، اختيار سوقاقلره دوكولمش فرانسزلرك حقيقةً كيتديكنى كوزلريله كورمك ايچون فرانسز موضعلرينه قدر ياقلاشييور ، شهره آتش ياغديران ميتراليوزلرك بولندقلرى يرلرى معاينه ايديبورلردى . اورفه‌لى جمعه بر كومه‌نك اوكنه دوشمش

— ايشته بنى بوراده دوكديلر ، بورايه حبس ايتديلر ! دى‌يه همشهريلرينه اون اوچ كونلك اسارت حياتنك بوتون تفرعاتى آكلاتييوردى .

اختيار بر قادين ، بورادن آتيلمش بر قورشونله شهيد اولان اوغلنك قاتللرينك بارينديغى يرلرده سس‌سز ، سس‌سز كزينه‌رك آغلييور ، سوينج ، نشئه ، كوز ياشى بربرينه قاريشمش اورفه ملى بايرامنى ياشاييوردى . شهر خلقى آلنى آچيق و كوكسلرى قباريق

فرانسزلر کیریمی کلیورلر !.. فقط بو ، قابلمی ایدی . بوغلیان و سروردن بوقورتیلشدن، بوخلاص صباحندن صوکره کیدن کیمسه‌نك عودت ایتمسنه احتمال وارمیدی؟ بومبا ومیترالیوز سسلری همده چوق اوزاقلردن دکل متمادیاً ایکتیلی ولوله‌لر حالنده یقینلردن عکس ایدییوردی.

درحال مدافعه ترتیباتی آلندی . متناقض برچوق شایعه‌لر آراسنده حقیقتی بوله‌بیلمك مشکلدی .

— فرانسزلر نورمان قوتلریله برلشمش کلیورلرمش !

— فرانسزلر کویلری یاقیورلرمش !

— فرانسزلر عشائر ایله حربه طوتوشمش !

دها بیك درلو شایعه . فرانسزلرك غایت آچیق وعارضه‌سز اولان تل ابیض استقامتنه چکیله‌جکلری ظن وتخمین اولنورکن سروج استقامتنده غایت عارضه‌لی ، دار وحرکاته مساعد اولمیان بر یولی تعقیب ایتملرینی قوماندانك بویوك خطالرندن بری اولمق اوزره تلقی ایتمشدم .

بو یولده دائما کیدوب ، کلن عشائره تصادف احتمالی واردی. عینی زمانده بشیوز کشیلك بو منتظم ومجهز بر قوتك ایچنده بولنان ارمنیلرك هر حالده بوقوتدن استفاده ایدرك برمناسبتسزلك یاپاجقلرینه شبهه یوقدی . بو یوزلرجه دفعه تجربه ایدلمش بر شیئدی . بر ارمنی بر آز قوتلندیکی زمان ایلك یاپاجغی ایش تورکه تعرض ایتمکدر . مع مافیه اورفه ایله سروج آراسی قرق کیلو مترو اولمسنه وکیجه ساعت برده حرکت ایدن فرانسز قوتنك ساعتده درت کیلو مترو مسافه قطع ایده‌بیله‌جکنه نظراً سکز ساعت ظرفنده سروجه یاقلاشمش

بولنمسی لازم کلیردی . حالبوکه میترالیوز و بومبا سسلری اورفه جوارندن کلییوردی . وهم‌ده فرانسز قوماندانی ایچون عسکری ، سرعتلی و سربست حرکتدن منع ایده‌جك لزومسز آغیرلقلری ، دوه قافله‌لرینی آلمغه‌نه لزوم واردی . و الٔزیاده عشائرك هدف تعرضی اوله‌بیله‌جك بوقافله ایدی . واحتمال قطعاتك کیریسنده قالمش اولان آغیرلقلری یاغما ایچون عشائرله مصادمه‌یه طوتوشمش اوله‌بیلیر . بوتون بونلر احتمال دائره‌سنده ممکن اوله‌بیله‌جك شیئلردی . عینی زمانده هرطرف بوتون آناطولی حال غلیانده ایدی . متفقلر ، استانبولی اشغال اتمك صورتیله ، مرکز حکومتله آناطولینك مخابره و مواصله‌سنی قطع اتمش و آناطولیده‌ده هنوز یکی برحکومت و مرکز اداره تماماً تأسس اتمامش بولندیغندن هر شهر ، هر قصبه حتی هر کوی باشلی باشنه حرکت اتمکده وهر طرف طوغریجه هیئت تمثیلیه ایله مخابره ایلمکده ایدی . بویله بر وضعیت ایچنده اهالینك وعشائرك بویوك ، کوچوك تصادف ایده‌جکلری دشمن قوتلرینه دوست نظریله باقمیه‌جقلری شبهه‌سزدی . اورفه‌ده یاپیلان ائتلافك اورفه شهرینك حدودلرینی چکمیه‌جکنی آکلامق ایچون بویوك بر ذکا و عرفانه احتیاج یوقدی . فرانسز قوماندانلرنك و بوتون متفقلرك عاصی عد ایتدیکی و فی الحقیقه حقوق مشروعه‌سنی استحصال ایچون قیام اتمش و باشدن باشه ملی بر اختلال ایله آیاقلانمش بر ملت وملکت ایچنده ناصل حرکت ایدلمسی لازم که‌جکنی تقدیر وتمیزدن عاجز اولان اورفه‌ده‌کی فرانسز قوماندانلك اورفه‌ده یاپدیغی خطالرك وبالکه بونلرك دها بویوکلرینی کیدرکن یوللرده یاپاجغی محققدی . عرب‌پیکارینه وبیره‌جکه قدر کیردن نوزمن قوتلرینك یولده تصادف

ایلدکلری کیسه‌لری اولدورمك کویلری یاقق صورتیله کوستردیکی غیر مدنی حرکاتك عینی و بلکه دها زیاده‌سنی اورفه‌دن چیقان فرانسز قوتنك یاپاجغی شبهه‌سز عد اولنه بیلیردی . محل مصادمه‌یه برچوق کشف قوللری کوندرمکله برابر بالذات وضعیتی یاقیندن کورمك اوزره حرکته قرار ویردم . تام او ، اثناده ملازم خلیل منیر افندیدن شوماآلده بررایور کلدی :

[دشمن پیشداری و بالخاصه پیشدارده بولنان ارمنیلر یولده تصادف ایلدکلری عشائره و بالخاصه کذرکاهده‌کی کویلیلره آتش ایتملری اوزرینه شیکه بوغازنده مصادمه کسب شدت ایتدی . قوماندان فرانسز قطعاتنه حرب ترتیباتی آلدیردی . بزه قارشی‌ده آتش ایتمکه باشلادیلر . اورفه یولی محافظه ایدیورم . وضعیتمز تهلکه‌لیدر . سریعاً امریکزه انتظار ایدیورم .]

دیمك اولویورکه فرانسزلر اون کیلو مترولق بر مسافه‌ده بولونیورلردی . اورفه‌یی بوش براقق موافق دکیلدی . عشائرك طاقم ، طاقم کندیلکلرندن محل مصادمه‌یه طوغرو کیتمکده اولدقلری‌ده کوریلیوردی . برمدت سلاح سسی کسیلدی . بن ده اورفه‌دن حرکت ایتدم . تکرار آتش کمال شدتله باشلادی . نه‌لر اولدیغی آکلاشیله‌مامقله برابر ، فرانسز قوماندانك هرحالده برمصادمه‌یه کیریشدیکی و توقف ایده‌رك قطعاتی آچدیغی و بوصورتله وضعیتك کسب اهمیت ایتمش اولدیغی آکلاشیلیوردی . کیدرکن باری یولده ، اورفه‌یه طوغرو کلمکده اولان ، فرانسزلره ترفیق ایتدیکم ملازم عمر عزت افندی ایله بر آمریقالی و رفاقتنده‌کی ارمنی ترجمانه تصادف ایتدم . وقعه‌یی ، حادثه‌نك بالذات

ایچنده بولنمش اولانلردن دیکلدم. سیمدی بوقدر افکار عمومیه یه قارشی مجهول و مبهم قالان بو مؤسف حادثه نك صورت جریانی عیناً نقل ایتمکی بر وظیفهٔ مخصوصه عد ایدهرم :

[فرانسز قطعاتی یول قولنه گلنجه قوماندان کندیلرینه ترفیق اولنان اون ژاندارمه‌دن ایکیسنی فرانسز البیسه‌سی کیمش بر قسم ارمنی قلاووزلرله برابر پیشداره و دردنجی قسم کلینك قول باشیسنك یاننه و ملازم عمر عزت افندی ایله دیگر درت ژاندارمه‌یی ده قرارگاهه کندی نزدینه مأمور ایدر . کیجه بو صورتله بلا حادثه حرکت اولنور . صباح اولنجه پیشدارده بولنان ارمنیلر تصادف ایتدکلری عشیرتلره و کویلیلره آتش ایتمکه باشلار. قوماندان آتش ایدلمامسنی امر ایدرسه‌ده تأثیری اولماز . فرانسزلری کوروبجه کویلولر باصقینه کلیور ظنیله ترتیبات آلیرلر تپه‌لره چیقارلر واوصره‌ده ، کندیلرینی تعقیباً کلمکده اولان ژاندارمه ملازمی خلیل مدیر افندینك مفرزه‌سنی کورورلر .

قوماندان عمر عزت افندی‌یه :

— بونلر کیمدر ؟ دییه صورار .

عمر عزت افندی ده

— آرقه‌مزدن امنیتی تأمین ایچون ژاندرمه مفرزه‌سی بزی تعقیب ایده‌جکدی اونلر او اولمالیدر، دیرسه‌ده قوماندان باشنی صاللایارق بو جوابه اینانمادیغنی اظهار ایدر .

برمدت یورویشه دوام اولنور . فقط پیشداردن بالخاصه ارمنیلرك ایتدیکی آتش اوزرینه اوجوارده بولنان عشائر و کویلولرده طوتدقلری تپه‌لردن فرانسزلره قارشی تأثیرسز آتش ایتمکه باشلارلر،

اساساً آرقه‌دن بر قونك كمكده اولديغى كوردن قوماندان ايلريدن‌ده آتش ايدلمكه باشلانيلديغى كورونجه مرتب بر تعرضه دوچار اولديغى وهميله درحال بلوكلرى آچار وطبيعى اوله‌رق جزؤ تاملر آراسنده بر تاريشيقلق اولور . تپه‌لردن واوزاقلردن آتش ايدن عشائر فرانسزلرك فرار ايتدكلرينى ظن ايده‌رك دها زياده صوقولورلر . جوار كويلولركه كاملاً مسلحدر، سلاحسلرينه نى درپى اوشوشورلر . مصادمه باشلار. وكسب شدت ايدر .

خليل منير افندى‌ده ، اوچ كيلومترو كريدن بووضعيتى كورونجه وفرانسزلرك عشائره تعرض ايلديكنى آكلانجه مصادمه‌يه مانع اولمق مقصديله ايلرى‌يه طوغرو حركت ايدر ، فرانسزلره تقرب ايدنجه كنديسنه طوغرو جبهه آلمش فرانسزلرك بومبا و متراليوز آتشنه معروض قالير . وغير قابل اجتناب بر وضعيتده مصادمه‌يه اشتراك ايدر. بوحالى كورن ملازم عمر عزت افندى قوماندا سنده‌كى ژاندرمه‌لر و عمر عزت افندى آتلرينى سوره‌رك قاچمق ايسترلرسه‌ده ايكى آتش آراسنده قاليرلر . عمر عزت افنديك حيوانى اورولور . فرانسزلر كنديسنى توقيف ايدرلر واوراده بولنان بر كوپرونك آلتنه كوتورولور و برى فرانسز ديكرى جزائرلى ايكى نفرك محافظه‌سنه توديع اولنور .

عمر عزت افندى ، آتش ايدلمه‌سنى و بونك بر ياكلشلق اثرى اولديغى سويلرسه‌ده كيمسه ديكله‌مز، قوماندانه اهميتلى برشى سويليه‌جكندن بحث ايده‌رك قوماندانك نزدينه كوتورولمسنى رجا ايدر . قوماندانك يانته كوتورولور قوماندان كوپرونك اون مترو يقيننده‌كى بر مغاره‌ده رفاقتنده سازو ، ومعاونى يوزباشى لامبر وامريقا معاونت هيئتندن بر

آمریقالی وجزائرلی افرادك ادمی اولدیغی حالده عمرعزت افندی‌یی قبول ایدر . عمرعزت افندی قوماندانه :

— امین اولکز، بو وقعه مرتب ومصمم دکلدر. هرحالده برسوء تفهمدن نشئت ایتمشدر. بو حادثه‌دن قوماندانمزك قطعیاً معلوماتی یوقدر . مساعده ایدیکز بن کیده‌یم درحال آتشك کسیلمه‌سنی تأمین ایدرم دیر . ساژو ، حادثه‌لرك بزی آلداتدیکز . شیمدی ینه آلداتمقمی ایستیورسکز !..

دیه برچوق تفوهاتده بولنور . وسی محقق اعدام ایده‌جکم دیر ، تکلیفی قبول ایتمز و کندیسنی مغاره‌ده آلیقور، برساعتدن فضله مصادمه اولور، نه اولدیغی آکلامدن هرطرفدن عشائر محل مصادمه‌یه قوشار . بوصورتله برساعتدن فضله دوام ایدن مصادمه‌نی متعاقب، هوجر بلوکلردن آلدیغی راپورلرده عسکرك صوسزلغی وفضله جبخانه صرف ایدلمسی حسبیله مصادمه‌نك دوامی قابل اولامیه‌جغنی آکلانجه بو دفعه کندیلکندن ملازم عمر عزت افندی‌یه دها آغیر بر تکلیف درمیان ایدر :

آکلیورم که بر سوء تفهم نتیجه‌سی بو وضعیته دوشدك. حیاتمزه قصد ایدلمه‌مك شرطیله تسلیم اوله‌جغز کیدیکز قوماندانکزه سویله‌یکز آتشی کسدیرسون ! دیر .

عمر عزت افندی‌ده برآز اول واقع اولان و حقارتله رد اولنان تکلیفنك دها آغیر بر صورتده مقابلةً درمیان ایدلمسندن ـ کندیسنی کیدرکن ئولدوره‌جکلری ظنیله شبهه‌یه دوشر . و اوراده بولنان وفرانسزلرله برابر اورفه‌یی ترك ایدن ـ آمریقالی ایله ترجمانك کندیسنه ترفیقی طلب ایدر . موافقت ایدرلر .

عینی مغاره‌ده بولنان جزائرلی افرادك امامنك صاریغنی ساژونك باستونه باغلامق صورتیله برتسلیم بایراغی یاپارلر . عمر عزت افندی ألنده بایراق بر قولنده آمریقالی دیكر قولنده ارمنی ترجمان اولدیغی حالده شوسه‌یی تعقیباً ایلریله‌مكه باشلار . بیاض بایراغك كلمكده اولدیغی كوره‌ن عشائر افرادی تسلیم بایراغنی دها اول آلمق شرفنی احراز ایتمك ایچون بربرلرینه رقابتله هر طرفدن :

بورایه كل ! بورایه ! دییه باغیرمغه باشلارلر . عمر عزت‌افندی نره‌یه كیده‌جكنی شاشیر . فقط هرحالده آرقه‌لرندن‌ژاندارمه مفرزه‌سنك كلمكده اولدیغنی بیلدیكی ایچون او جهته طوغرو كیدر ، اطرافده‌كی عشائرك آتشنه معروض قالیرلرسه‌ده نهایت ژاندارمه مفرزه‌سنه التحاقه موفق اولور . وفرانسزلرك تسلیم اوله‌جغی و آتش ایدلمامسی‌سویلر ، بو تسلیم سوزینی ایشیده‌ن و اساساً منتظم بر امر و قوماندایه تابع اولمیان متفرق ومختلف عشائر افرادی بولندقلری موضعلری ومصادمه ایتدكلری فرانسزلری كاملاً ترك ایدرك یاغما مقصدیله فرانسزلرك اشیا یوكلی آرابه‌لرینه دوه و مكاره‌لرینه صالدیررلر. برهرج ومرج حصوله كلیر . و حتی اشیا و حیوان یاغماسی مقصدیله فرانسزلری اونوده‌رق بربرلریله مصادمه‌یه باشلایه‌جقلری اثناسنده فرانسزلر طرفدن شدتلی بر آتشه وسونكو هجومنه معروض قالیرلر . فرانسز قوماندانی ؛ بلاقید وشرط تسلیم تكلیفنی‌درمیان‌ایتدكدن وبو صورتله عشائرك هر طرفدن خط محاصره‌یی وكندیلرینی ترك ایده‌رك اشیایی یاغمایه تهاجم كوستردكلرینی كوردكدنصكرا درحال سبكبار اوله‌رق محل مصادمه‌دن اوزاقلاشمق وبوصورتله سربستیٔ حركتنی اكتساب

ایده‌رك فرانسز قوتلرینك بولندیغی الك یقین براستاسیونه چكلمك ایجاب ایدرکن اشیانی یاغمایه قوشان عشائره آتش ایتمكله صولك والك بویوك خطانی‌ده ارتكاب ایدر . وبو یاكلش وموسمسز تجاوز نتیجه‌سنده عشائردن اون كشی مقتول و اوتوز كشی مجروح دونمرسه‌ده كندیلرینك تسلیم تكلیفیله اغفال ایدلدكلرینه ذاهب اوله‌رق اشیانی براقوب بوتون قوتلریله فرانسزلره صالدیرولر . تكرار مصادمه باشلار . فقط بودفعه‌ده فرانسزلر آراسنده ضبط وربط قالماز . هرنفر سونكوسنك اوجنه مندیل طاقاراق تسلیم اولمق ایسترلرسه‌ده برنجی دفعه‌كی تسلیم تكلیفی اوزرینه فرانسزلرك نقض عهد ایده‌رك آتش ایتمش اولملرندن بودفعه‌كی تكلیفك ده بر حیله‌یه مستند اولدیغنه قناعت كتیره‌ن و مهمجه ضایعات ویره‌ن عشائر ارتق آتش كسمزلر ، بوغاز بوغازه بر قاریشیقلق حصوله كلیر. فرانسزلر تام بر پانیك یاپارق قاچیشمغه باشلارلر]

بو خبری عمر عزت افندی ایله آمریقالیدن آلنجه محل مصادمه‌یه كیتدم. ساعت بعدالزوال ایكی ایدی. و اولان اولمش ایدی. بوتون ساحه مقتوللر، قیریلمش، پارچالانمش آرابه‌لر حیوان ئولولری وپارچالانمش اشیا دنكلریله طولمشدی.

قوماندانلرك نره‌ده اولدیغی كیمسه بیلمیوردی. عمر عزت افندینك بولده تعریف ایتمش اولدیغی مغاره‌یه كیتدم، هوجر و ساژو و معیت ضابطلری قتل ایدلمش یرلرده یاتیورلردی. و آرالرنده شهید اولمش عشیرت افرادی‌ده واردی. منظره جداً فجیع ایدی. قوماندا هیئتی بالخاصه ساژو حال و موقعی اوته‌دنبری ادراك ایده‌مامش اولملرینك

جزاسنی قانلریله اوده‌دیلر. دها ایلك کوندن اعتباراً بعضاً تهدید آمیز بعضاً نیازکار تکلیفلریمه موافقت ایتمامك حتی بر مذاکره و ائتلافه یاناشمامق صورتیله کوستردکلری بی لزوم عناد و اصرارك بو عاقبت فجیعه‌سنه دوچار اولملری بنی پك متأثر ایتدی. بو لوحه جداً عبرت آمیز ایدی.

یرلره‌سریلمش یاتان بدبخت فرانسز کنجلری بوراده نه آرییورلردی.

و بورایه نه ایچون کلمشلردی؟ اورفه نره‌سی؟ پارس نره‌سی!

فرانسه ایله اورفه آراسنده نه بویوك ده‌کیزلر نه آشیلماز مسافه‌لر واردی. بونلر بوراده نه ایچون ئولمشلردی ؟

تورك وطنی استیلا و تورك استقلال و حاکمیتنی الغا مقصدیله بو غیر قابل استحصال ایلك مغلوبلری اولارق بو زواللیلری یرلره سره‌ن عشائر دکلدی .

اونلری بورایه کونده‌رنلردی. تورك اختلال و انقلابنك و تورك مجادلهٔ استقلالنك آیاقلری آلتنه بو آدملری آتمقده نه معنا واردی ؟

بو یرلرده یاتان بدبختلرك فرانسز اولدقلرینه کوکم اینانمق ایسته‌میوردی.

یانیك اثناسنده فرانسز افرادینك بر قسمنك سلاحلرینی آتارق اوته‌یه، بری‌یه فرار ایتدکلری آکلاشیلدیغندن طاغیلان و فرار ایدن بو افرادی طوپلامق و حیاتلرینی محافظه ایتمك مقصدیله اطرافه ژاندارمه‌لر کوندرلدی. و اوتوزی فرانسز متباقیسی مستملکه افرادندن اولمق اوزره یوز اسیر کتیرلدی. بونلر قوای ملیه طرفندن اورفه‌ده

الباس و اعاشه ایدلدی و بالآخره فرانسزلره تسلیم اولندی .

شایان آرزو اولمیان بومؤسف حادثه حقنده بعض اجنبی مطبوعاتك وبالخاصه جنرال غورونك بوفرانسز قوتنك اغفال اولنوب سلاحلری آلندقدنصوكرا قتل عام ایدلمش اولدیغنه دائر اولان مدعیاتی تماماً غیر واقع وبوكا قارشی الك بویوك دلیلده اسیر ایدیلان برقسم افرادك محافظه ایدلمسیدر. وقعه‌ده بولنان بیطرف شاهدلرلده تصدیق ایده‌جكی وجهله فرانسز قوتی بوتون سلاح و جبخانه‌لرینی وهردرلو تجهیزات حربیه‌لریله مربسنت براقیلمش وبوقوتده كمیت اعتباریله او كونكی قوتمزه فائق برراده‌ده ایكن وبوقوتده هیچ بر زمان تسلیم سلاح ایتمامش وخطالی اولسه‌ده صوكنه قدر مصادمه‌یه دوام ایتمش و اكمل ناموس ایتمشكن بونلرك قتل عام ایدلدیكندن بحث ایتمك پك عبث اولدیغی قدرده بوزوالی ئولولرك خاطره‌سنه حرمتسزلكدر .

بووقعه حقنده هیئت تمثیلیه‌یه شو تلغرافی چكدم :

مصطفی كمال پاشا حضرتلرینه

١ — ١٠/١١ ٤-٣٦ نصف اللیلدن برساعت صوكره اساحه وتجهیزاتیله وطرفمزدن ویریلن وسائط نقلیه ایله اورفه‌یی تخلیه ایدرك جرابلسه متوجهاً حركت ایدن فرانسزلر اثنای راهده تصادف ایتدكلری عشائر وكویلولره تجاوز ایتملری اوزرینه جوار قرا اهالیسیله عشائر محل وقعه‌یه یتیشه‌رك اوچ ساعت دوام ایدن مصادمه نتیجه‌سی اشبو قوتك قوماندان وضابطانیله برلكده قسم كلیسنك مقتول دوشدیكنی ویوز نفرلكده اسیر ایدیله‌رك اورفه‌یه كتیریلوب تحت محافظه‌یه آلندیغی

٢ ـــ كشاد ايديله‌جك اولان بويوك ملت مجلسنه التحاق ايتمك اوزره ماه حالك اون بشنجی پنجشنبه كونی اورفه‌دن آنقره‌يه حركت ايده‌جكمی عرض ايدرم . ١١ نيسان ٣٣٦

اورفه مبعوثی

علی صائب

٧ ـــ مخطره‌سنی درج ايتمكده اولديغم فرانسز ضابطی بومؤسف حادثه‌ده مقتول دوشمش اولديغندن مخطره‌سی بوراده ختام بولويور. اورفه حركاتنه عائد يازيلرينی يازيلرمله قارشيلاشديره‌رق مخطره‌سنی بلا تحريف نشر ايتديكم بو ضابطك خاطره‌سنه ـ بزه قارشی حقسز ومتجاوز برلسان استعمال ايتمش اولمسنه رغماً ـ بيان حرمت ايتمكی بر وظيفهٔ انسانيه عد ايدرم .

اورفه‌نك دشمن استيلاسندن خلاصندن دولايی هر طرفدن تبريك تلغرافلری كليوردی. عينتاب جبهه‌سنده عينی دشمنله دها بويوك مشكلات ايچنده مجادله ايتمكده اولان قلنج علی بكدن ده شو تلغرافی آلدم.

اورفه قوای مليه قومانداني ناموه بكه

عينتاب

تلغراف

اورفه‌نك خلاصی و دشمنك مقهور و پريشان اولديغی تبشير ايدن تلغرافنامه‌كز فوق‌العاده سرور ابتهاجمزی موجب اولدی. قوای مليه‌نك عزم و غيرتی و فداكارلغيله عزيز و قيمتدار و طنمزك هر

حالده قورتاریله‌جغنه و متمزك تام و كامل اوله‌رق نائل استقلال اوله‌جغنه دائر اولان ایمانمزك بر دها آرتدیغنی حرمتكار تبریكاته تردیفاً عرض ایدرم

١٢ نیسان ٣٣٦

قلنج علی

بر دشمن طیاره‌سی ١٢ نیسان ٣٣٦ سنه‌لرنده جرابلسده تجمع ایتمش و اورفه‌یه طوغرو حركته مهیا بولنان دشمن قوتی حقنده اورفه‌ده‌كی فرانسز قوتنه معلومات ویرمك مقصدیله اوله‌جق، اورفه‌یه كلمش و فرانسز مواضعی اوزرنده بر قاچ جولان یاپمش ایسه‌ده فرانسزلرك اوراده اولمدیغنی كوروبجه تخلیه ایدلمش فرانسز مواضعنه قارشی بی‌معنا برمترالیوز آتشی ایدرك ینه‌جرابلس استقامتنه كیتمشدر. فرانسزلرك اورفه‌ده‌بولنمدیغنه دائر طیاره‌نك كوتوردیكی خبراوزرینه ١٣ نیسان ٣٦ صباحی میرآلای نورمان جرابلسده‌كی فرانسز قوتی آله‌رق نزیبه كلمش فقط اوراده اورفه‌ده‌كی فرانسز قوتنك انجامی حقنده آلدیغی معلومات اوزرینه درحال تبدیل استقامتله عینتاب اوزرینه یورومشدر.

مقرراولدیغی وجهله ١٥ نیسان ٣٦ صباحی آنقره‌یه متوجهاً اورفه‌دن حركت ایتدم. قلبم مستریح ایدی. اسیر و دشمن اشغالی آلتنده بولندیغی اثناده كلدیكم بو شهردن شمدی اونی قورتولمش، حر و مسعود كوره‌رك آیریلیوردم. و بو عالیجناب واصیل شهر بر مبعوث انتخاب ایتمك صورتیله حقمده‌كی بیوك بر اثر لطف و

عاطفت كوسترمشدی. بن كيديورم فقط قلبم اورفه ده قالیوردی اورفه دن
مفارقتم اثناسنده كوستريلان التفات و توجهك متدارلغی قلبمده ابدياً غيرقابل
حك برصورتده محكوك قاله جقدر. اورفه يی، بهارك فيضلری، يشيللكلری،
چيچكلری، كونشك رنك و ضيادن عبارت شعشعه سی ايچنده اونك و وطنمك
سعادت و سلامتنه چاليشه جغمه دائر يمين ايده رك ترك ايتدم. و ٩ مايس ٣٣٦
تاريخنده آنقره يه مواصلتله بويوك ملت مجلسنه التحاق ايلدم.

اوچنجی قسمك صوكی

خاتمه

۹ مایس سنه ۳٦ تاریخنده آنقره‌یه مواصلاتم ، وطن و ملتمك یکی بردور تاریخیسنك باشلادیغی کونلره مصادف اولدیغندن بو اثریمه او کونلرده‌کی تحسساتمی علاوه ایتمکدن بر ذوق معنوی دویمقده‌یم .

آنقره‌یه کیررکن ، یکی بر دورك ، یکی بر تاریخك وملی عزمك ، ملی فداکارلغك ملی استقلال آتشنك مرکز نواری اولان بو شهر حواس ومفکره‌می تسخیر ایدییوردی .

آنقره ؛ وطنمك کوچولمش بر نمونه‌سیدی . خراب ، کوچوك و طوپراق اولرینی توزلی ، بوزوق و اسکی سوقاقلریله پارچه پارچه وطنمك خراب کویلرندن قصبه‌لرندن ، شهرلرندن بر نمونه سرکیسی حالنده ایدی . خلق مختلف شکل قیافتده اسکی ، صولمش ییرتیق ویامالی البسه‌لریله ملتمك عیناً کندیسی ایدی . تورکیا آنقره‌دده تماماً اولدیغی کورولویوردی . بوراده هیچ بر ریا هیچ بر یالدیز کوزه چارپمیوردی .

مع التأسف ملتمز وطنمز بو حالده ایدی .

سقفندن کوزل ، تمیز والکه‌سز یکی بر بایراق یوکسه‌لن بویوك ملت مجلسی واونك پنبه کولکه‌سنده طوپلانان ومملکتك اداره‌سنی اللرینه آلان ملتمزك وکیللری وطنی بوحالده ؛ – آه یالکز بوحالده‌می ؟ یر ، یر دشمنلرك اشغالنه کچمش هر طرفده قانلی یانغینلر یانارکن ،

هرطرف فریاد وفغان ایدر، امداد ! دییه حایقیریرکن ، باشده خلیفه وپادشاه دییه جهالك ، غفلتك ریا وذلتك اوکنده سجده ایتدیکی بو صادید ظلم دشمنلرله برلشمش وطن وملتی بوغمق ، أزمك وئولدورمك ایچون وحشی بر صیرتلان کبی صالدیریرلرکن ، ــ تسلم ایتمشلردی .
نه پاره ، نه اردو ، نه سلاح نه جبخانه ، هیچ هیچ بر شیء یوقدی !..

یالکز یاره‌لی بروطن، آچ وکیمسه‌سز برملت واردی . ــ بوتون دنیابویووارلاق کره‌نك اوستنده یاشایان بوتون حکومتلر وملتلر بیله‌رك وبیلمیه‌رك بلااستثنا اسلام وخرستیان هرملت، قارشیمزده جبهه آلمشدی . حتی بعض اختیار بابالریمز، وغافل قارداشلریمز :
دلیمی اولویورسکز . بوتون دنیا ایله اوغراشمه‌نك امکانی وارمی؟ بزی بوسبوتون محو ایده‌جکسکز !.. دییورلردی ...

وطنك بو خرابه‌سی و انقاضی اوستنده ، ودشمنلرك بو استیلا وتجاوزی قارشیسنده محو وخرابیدن بحث ایتمك نه الیم برذهنیتدی . صانکه محو اولمامشمی ایدك ؟ حرکتسز ومتوکل طورمق بوانقاضی تعجیل ایتمکدن باشقه نه‌فائده تأمین ایده‌بیلیردی. ایلك اشتراك ایتدیکم مجلسك جلسه‌سنده موقع ریاستده مصطفی کمال پاشا بولنیوردی . صاغون‌لوش واسمر برهوا ایچنده بکامافوق‌الطبیعه برعالمده مافوق‌البشر انسانلرك براجتماعکاهی حسنی ویریوردی . استانبولك ییقیق وخراب سورلری اوستنده باتان هلال وتورك حاکمیتی آنقره‌ده بویوك ملت مجلسنك پنبه ولاجورد افقلرنده طلوع ایتمشدی .

پاشا یوکسك کرسیسندن کله‌جك نسللره خطاب ایدر کبی ،

[illegible]

استانبولك اشغالی اوزرینه ، آنقره‌ده بویوك ملت مجلسی اوله‌رق طوپلانان ملت وکیللرینه بوشهر ؛ هیئت تمثیلیه‌یه قارشی کوستردیکی بویوك حسن قبولك دها پارلاق بر شکلنی ابذال صورتیله « مقر دولت » اتخاذینه اولان لیاقتی اظهار ایدیبوردی . بالخاصه همان بر قاچ کون ایچنده بر مجلس بناسی احضار ایتمك صورتیله آنقره والیسی یحیی بکك [قیر شهر مبعوثی] کوستردیکی مستثنا غیرت کندیسنه بویوك بر حصهٔ شرف آییرمشدی .

آنقره‌ده آنجق بربچق آی قدر قالدم .

مملکتك هرطرفی درجه درجه مجادله تخته‌سی حالنده ایدی . دشمنله ، خیانتله ، اهانتله ، جهل ایله بوغوشولیوردی . ٣٣٦ حزیرانك ٢١ نجی کونی مصطفی کمال پاشانك تنسیب وامر ومساعده‌لریله جنوب منطقه‌سنده چالیشمق اوزره اورفه ، دیار بکر ، ماردینه کیتدم . کیدرکن قوزانه اوغرادم .

قوزانده فرانسز یوزباشیسی تایاردایه کوزلرندن اوپه‌رك ویردیکم کوزل قیصراغمی قارص ذوالقدریه‌ده بکا عذیر افندی اعاده ایتدی . قوزان وسو کیلی قیصراغم‌ده إسارتدن قورتولمشدی .

یدی ، سکز آی جنوب منطقه‌سنده فعالیتده بولندم . وبویوك ملت مجلسنك قوای ملیه‌نك قوای منتظمه‌یه قلبی حقنده‌کی قراری اوزرینه مدیاتده معتمده بولنان مفرزه‌نك امر وقوماندانسی سواری بیکباشیسی شوقی بکه [مدافعه ملیه معاملات ذاتیه سواری شعبه‌سی مدیری] تودیع ایتدم . واو ، اثناده الجزیره جبهه‌سی قوماندانی نهاد پاشادن شو تلغرافی آلدم :

مديانده على صائب بكه

نومرو	الجزيره قرارکاهی
$\frac{239}{1068}$ ٢٣٩ / ١٠٦٨	حرب تلغرافيدر

سنه‌لردنبری مديات قضاسی داخلنده ارباب‌شقاوتی حمايه صورتيله نفوذ حكومتی و آسايش محلی‌يی اخلال‌ايدن حاچو وعونه‌سنك تأديبيله آسايشك تقريری امرنده مسبوق اولان همم وغيرت والالرينك مقدما اورفه سنجاغنك لوث اعدادن تطهيری خصوصنده سبق ايدن خدمات وطنيه وحميتكارانه‌لرينه بر ضميمهٔ شكران تشكيل ايلديكنی مع‌التقدير عرض ايلرم .   ١٧ كانون ثانی ٣٣٧

الجزيره جبهه‌سی قومندانی
نهاد

متعاقباً آنقره‌يه عودتله بويوك ملت مجلسنده‌كی وظيفه‌مه حصر اشتغال ايلدم .

بوراده‌كی وظيفه‌م ، جبهه‌لرده‌كی وظيفه‌لرمدن دها چتين ، دها آغير و دها مسئوليتلی ايدی بو ، « فكر و اداره صحنهٔ مجادله‌سنده » حربده‌كی مهارت ، متانت وجسارتدن باشقه خصائله‌ده لزوم واردی:

متين برسجيه ، قيرلماز و بيقلماز وجدانی بر انضباط !..

اوكزده مدهش اوچوروملر وتهلكه‌لر آراسنده ظفر وخلاصه كيده‌ن اينجه‌جك بر يول و آرقه‌مزده مشئوم ، متفسخ برماضينك ، قويو بر جهالت اتكلريمزدن طوتوب بزی كيری‌يه چكه‌ن واوچوروملردن يووارلاماق ايسته‌ين صرعه‌لی، شعورسز قوللری واردی. بوفيرطنه‌لی

ساحه‌ده بعضاً کثیف بر سیس او ، کیدیله‌جك اینجه‌جك یولی قاپیوردی . یالکز مادیاتله دکل خرافات واساطیر ایله اوهام ایله‌ده اوغراشمق ایجاب ایدییوردی .

دیدیشه‌رك، اوغراشارق، باغیرارق ، چارپیشارق بویوك منجینك آرقاسندن اویولی کچدك .

بواوچ سنه‌ده کچیلن یول ، اوچ عصرلق یولدی .

بوکون تورکیا جمهوریتنك بوبیاض ، تمیز لکه‌سز ایلك بهارنده بویازیلری یازارکن ارقه‌مه دوغرو باقییورم . آرقه‌مزده قالان او مدهش طاغلری اوقورقونچ اوچوروملری ناصل آشدیغمزه حیرت ایدییورم . وبومشاهده ایله اوکمزده‌کی اوفاق تفك تومسه‌کلری‌ده اصیل ملتمك قدرتلی آدیملرله چکنه‌یه‌رك کچه‌جکنه وملتمك دنیاده هرملتدن زیاده لایق اولدیغی رفاه‌ومدنیتی واوبویوك جنته‌کی موقع مخصوصی اکتساب و احراز ایده‌جکنه دائر اولان ایمانم یکیدن قوتلنیور ...

١١ نیسان ١٣٤٠
آنقره

تمام

لاحقه

خاطراتمی برای نشر مطبعه یه ویردکدنصوکره – ١١،٩،٧ نیسان
٣٣٦ نجی کونلره عائد وقایعده اسمی ذکر ایدیلن والیوم آمریقانك
پاترسون شهرنده بولندیغی آکلاشیلن اورفه‌لی دوقتور بشلیان‌دن –
برمکتوب آلدم .

دوقتوربشلیان، اورفه وقایعنه دائراپتامخانه مدیره‌سی میس هولمسك
آمریقاده برکتاب [*] نشر ایتدیکنی اخبار وبرچوق مسائل وقایعه‌دد
تماس ایله‌مش اولدیغندن مکتوبك عیناً درجنی مناسب کوردم .
مکتوب بشلیانك دست خطیله یازلمشدر صورتی عیناً بودر .

پاترسون
٣٠ نیسان ١٢٩٤

ذات عالیلریله صرف دوستانق نامنه مخابره ایتمکی کرچه آرزو
ایده‌رم ، ولکن احوالك بویله‌جه تبدلی وباخصوص تورکیا ایله ارتق
نم هیچ برمناسبتم قالمادیغنی دوشونه‌رك مکتوبلرمك محقق جوابسز
قاله‌جغنی نظراعتباره آلوب سزه بوکونه قدر یازمغه جسارت‌ایدمدم.
اورفه‌ده‌کی آمریقالی میس هولمسك بوکونلرده نشر ایلدیکی برکتاب

[*] میس هولمسك یازمش‌اولدیغی کتابك جلبنه تشبث‌ایلدم . ورودنده
ترجمه ایدیله‌رك مطالعاتمله برلکده ایریجه برکتاب حالنده نشر اولنه‌جقدر .
ع ٠ ص

شومکتوبی یازمغه مجبوریت حاصل ایتدی . اورفه‌دن انفکاکم اپانسز اولدی. اورفه‌دن حرکتمدن بربچق آی صکره آمریقاده ایدم . بوراده شمدی‌ایشم چوق‌ایدر. اورفه‌دن دهازیاده قزانیورم؛ خسته‌خانه‌لرده عملیات یاپمغه مأذونم . ترکیادن کلش بردوقتور ایچون بو بیوك بر امتیاز صاییلیر . حیات بوراده دها یوکسك ، فقط معیشت دهازوردر مأکولات خصوصنده قطعیاً مشکلات یوقدر . اوراده بولنان کافهٔ مأکولات بوراده موجوددر . حتی اورفه‌نك مشهور پاطلیجان کبابی بیله یاپدق .

کاه‌لم اصل مسئله‌یه .

میس هولمس برکتاب نشر ایدوب اورفه‌ده‌کی اوچ سنه‌لك حیاتی حکایه‌قیلقلی تصویر ایدییور. ترك ، فرانسز مسئله‌سندن بحث ایدرکن سزی وعدینه غیر صادق و جانیلکله اتهام ، بنم اسمم هیچ یوق ، متصرف علی‌رضا بکی مدح ایدییور . نیسان طقوزنده میس هولمسك یازمش اولدیغی برتکلیفنامه‌یی قوماندان هوجر قبول ایدوب ایتامی آچلقدن قورتارمق ایچون انسانیت نامنه اورفه‌یی تخلیه ایتمش، ترکلروعدلرنده صادق قالمامش ، سز وملی قوماندانلری کندوسنك اللرینی اوپوب عفو استرحام ایتمشسکز ، کندیسنك طلب وتهدیدلری اوزرینه ایتامه اتمك ویرمش، ارمنیلره قتل‌عمومی یاپمادیغکزك سببی صرف کندیسنك سزه براخطارنامه‌سی ومیستر ویدینك متصرفه بوبابده‌کی مراجعتلری اولمش ، کندی بناسی اوزرینه آمریقا بایراغنی چکدکدنصوکره ارتق هیچ برقورشون کلمه‌مش ، فرانسز اسراسی پریشان اولدقلری حالده کندیسی البیسه ویرمش وحمام یاپدیرمش ، فرانسز اسراسنك

مبادله‌سی اثناسنده بونلرکده «شبکه بوغازنده» قتل ایدلمامسی خصوصنده حکومتدن تأمینات ایسته‌مش ، سزك و متصرفك یازمش اولدیغکز مکتوبلرك بعض اقسامنی نشر ایدییور ولکن کندیسنك سزه یازمش اولدیغی صاحچه صاپان تهدیدنامه‌لری قطعیاً کتابنده درج ایتمیور . اورفه‌ده کویا کندیسی فرانسزلره چوق یاردیم ایتمش ، بن ارمنیلری ترکلره تسلیم اولمغه و حتی ترکلر ایله برلشوب فرانسزلره هجوم ایتمکه حاضر و مهیا ایکن کندیسی بنی بوفنا فکردن منع ایتمش . مؤخراً بیروته کلدیکنده جنرال غوروطرفندن نشانلر ایله تلطیف ایدلمش...

وظن ایدرم بونشان سببیله‌درکه فرانسزلرك اورفه‌ده یاپمش اولدیغی بیك بر خطا وبجر کسزلکلرندن قطعیاً بحث ایتمیوب انجق شرفله حرب ایتدکلرینی یازییور .

اکر آرزو ایدر ایسه کز بوکتابدن سزه بر دانه کوندریرم .

فرانسز مسئله‌سنده چوق یاکلیور و صرف نفس پرستلکنی ارائه وسیاسة شرقده [اورفه‌ده] بویوك روللر اوینادیغنی کوسترمکه چالیشیور .

اورفه مسئله‌سنده مسلکم حسبیله انسانیته یاپدیغم بو قدر خدمت قطعیاً تقدیر ایدلمدکدن بشقه بعضیلری طرفندن چوق تقبیح ایدلدم . بلکه بو غزته‌لر منظور عالیلری اولمشدر . اورفه‌دن آمریقایه قدر هیچ برملتداشم بکا « یاهوالله سندن راضی اولسون اورفه خرستیانلرینه حسن خدمتك طوقوندی » دیمدی . حتی حلبه و صولمده حیاتی قورتارمش اولدیغم بعض کیمسه‌لر طرفندن بر چوق مهاجماته بیله معروض قالدم . یالکز بیروتده کوروشدیکم جرابلس قوماندانی

قولونيل قاپيترول « اورفه ارمنيلری عقلليلك ياپدی » بكا سويلدی كلهلر فرانسزلر طرفندن اورفهنك اسباب تخليهسنه :

برنجيسی — مأكولات فقدانی ، مقدار كافی مأكولات ادخار ايتمامشلردی ، كون آلوب كون ييورلردی ، حرب اثناسنده افرادك يوميه تعيينی تنقيص ايتمامشلرايدی . دائما تام تعيين ويرديلر. حالبوكه بز ارمنيلر هفتهده يالكز اوچ دفعه اتمك توزيع ايديور ايدك . بن آچلقدن نقدر ضعيفلمش ايدم . كورديكز بوكا رغماً خدمتمه مكافاةً يالكز شخصمه ارزاق ويرملك خصوصندهكی تكليفی ينهده قبول ايتمدم . اول كونلرده ملتمك خلاصی ايچون جانمی جداً فدايه حاضر ايدم .

ايكنجيسی — ضابطان وافرادده قوۀ معنويه بيتمش وجزائرلی عساكرده ميرلداتق و اطاعتسزلق باشلامشدی . حتی بر كوچوك ضابطی محبوساً كوتورديلر . شويله كه فرانسزلرك اسلام عساكری آرهسنده سزلك ياپمش اولديغكز پروپاغاندا اولدقجه موفق اولمشدی .

اوچنجيسی — متعدد وعدلره رغماً طشرهدن هيچ بر امدادك كلمامسی وياخود كلهمامسی ، وحتی سياسی قوماندان سازو « فرانسه بزی اونوتمشدر » ديدی .... بز بوتون حرب اثناسنده هر كيجه فرانسزلر ايله « هليوستا » واسطهسيله مخابره ايدهبيليور ايدك واره صره كيدن وكلانلرمز دخی اوليور ايدی . بو خصوصی طبيعی بن سندن كتم ايتمش ايدم . ٥ نيسان ٩٢٠ كيجهسی فرفرلی كليسادهكی فرانسز ضابطنه برامر تبليغ ايديلير .

شويلهجه « مأكولاتمز بيتمشدر ارمنيلر آجلقلرينی سبب كوستردرك

اورفه‌دن حركتمز خصوصنده قوای ملیه قوماندانه مراجعت وتوسط ایتسونلر » . بوخبر ییلدیرم كبی تپه‌مزه ایندی . و بز ارمنیلر همان برمجلس یاپوب فرانسزلرك اورفه‌دن بوسبیله و بویله‌جه انفكاكی هرحالده محومزی انتاج ایده‌جكندن تكراره مراجعتدن اول فرانسز باش قوماندانیله رویرو كوروشمكی تحت قراره آلدقدنصوكره متصرف علی رضا بكه خطاباً بنه مهران امضاسیله طاتلی برمكتوب یازوب آجلق ، بیطرفاق وصداقتمزدن بحث ایدرك ذات عالیلریله كوروشمك فرصتنی استرحام ایلدك . نهایت كلدك و بیلیرسكز مقام متصرفیده ذات عالیلریله نصل كوروشدم و قونوشدم . سز اول وقت بنم ایچ یوزیمی آكلایامدیكز و سزلری قاندیره‌رق [سزده اول وقت پك چوق صقشمش اولدیغكز ایچون قاندیكز یا] فرانسزلرك اورفه‌دن چكلمسنی رجا ایتمك ایچون سزدن رخصت آله‌رق فرانسزلر نزدینه كیده بیلدك . [بوتون بوحرب صحنه‌سنده بوراسی پك دراماتیكدر. چونكه سزده ، بزده فرانسزلرده هپ صوك درجه صقشمش ایدك. بواثناده بزم داها اوتوز بش كونلك ارزاقمز وار ایكن آجلق نامنه رول اوینامه‌یه باشلادق .]

فرانسزلر نزدینه كیتدیكمده قوماندان هوچر وسیاسی قوماندان سازونی پك پریشان وتلاشلی بولدم . كندیلریله ایكی ساعت مناقشه‌لر ایتدكدنصوكره برقراره كله‌مدك یعنی نه بز كندیلرینی قاندیرابیلدك نه‌ده كندیلری بزی ؛ كندیلری اصرار وحتی بزه رجا ایدییورلر ایدی كه همان عودت ایدوب سزه دیه‌لم كه فرانسز قوماندانی رجامزی قبول ایتدی . سلاح وجبخانه‌لریله سالماً كیده‌بیلمه‌لری خصوصنده‌كی

تكليفكزی اساس طوتەرق يارين حركته حاضردر .

شويله كه كنديلری بوصورتله كويا شرفلەاورفەدن چيقه‌بيلەجكلردی واون كون كچمەدن بزی قورتارمق ايچون اون‌بيك عسكرله عودت ايدەجكلردی . دائما ارمنيلری تقبيح ايدن «ساژو» او اثناده «دوقتور بعدما بو ارمنی قلبيدر» ديەرك بكا قلبنی كوستردی .

بن دائما فكرلرينی ردايتدم و [بويله حاضرلقسز وسزه ياپديغمز متعدد اخطـار و اخباراته رغماً دائما بزلری قورقاق ، يالانجی عـد ايدەرك بزی تركلر نزدنده برچوق دفعەلر رزيل ايتديكز و بركون متصرف علی رضا بك حضورندن بنی رسماً قوودقدن بشـقه هيچ بركونده برخدمتكزی كورمدك . بالعكس سزك بجركسزلككز يوزندن آتشلره دوشدك و بوكونده سـلاح بدست تركاره قارشو طورمقدەيز. تركلره قارشی هيچ برانتقام وعصيان فكری بسلەمديكمز حالده سزك يوزيكزدن بتكرار قتل اولوب آياق آلتنه بز كيدەجكز، ارمنيلرك آجلغی سبب طوتەرق اورفەدن بوصورتلەچكلمكز شمدی‌يه قدر ياپمش اولديغكز خطالرك الك بويوكی اولوب محقق محومزی انتاج ايدەجكدر. چونكه توركلرده ذاتاً موجود شو فكری تأييد وتصديق ايتمش اولەجقسـكز يعنی فرانسزلر ارمنيلرك خاطری ايچون اورفەيه كلدی و ارمنيلرك خاطری ايچون كيديبور ديمكدر ينه الك قباحتلی بز اولەجغز] ديدم .

بونك اوزرينه « قوماندان هوجر » آغلايەرق اعتراف ايتدی‌كه آرتق عسـكرينه اعتماد ايدەميوردی . و ايكی كونلك ارزاقی قالمش ايدی . بن سزی ارمنی محلەسندن آليرم. جزائرلی مسلمان عسكرلری

ارمنیلرله تبدیل ایده‌رك کیجه‌نك بریسنده سز و بز طاغلر طریقیله تل ابیضه چکیله‌لم دیدی .

سلاحلریکزی ترك ایدوب رسماً بوراده تسلیم اولیکز هیچ اولمازسه تورکلرك حدتی تسکین اولمش اولور دیدم . خیر اونی یاپامیز دیدی .

« ساژو » بکا مصراً رجا ایدییوردی‌که بز اوصلو طوره‌لم « سز بزمله برابر اولمازسه‌کز تورکلر بزه بر فنالق یاپماز » دییوردی .

والحاصل آکلادق‌که فرانسزلر بزی قوربانلق قویون کبی حاجی مصطفی‌یه براقوب کندیلری شرفله صویشمق پشنده . (قصاب باغ دردنده ، کچی جان دردنده) فرانسزلر یالکز شرفلرینك محافظه‌سی املنده بز ایسه بو دفعه اولمیه‌لم‌ده ایستر فرانسز قزانمش ایستر تورك بزلره فرق ایتمز نصل‌که اول وقت سزدده تام بویله یازه‌شدق .

والحاصل یکرمی درت ساعت صکره بتکرار کوروشمك اوزره آیرلدق . عودتده سزه دیدك‌که کرچه فرانسز قوماندانی تکلیفمزی رد ایتدی ایسه‌ده لکن قبوله میال کورونوب یکرمی درت ساعت صکره جواب قطعی ویره‌جکدر .

بزاو کیجه فرانسزلر کیده‌جك اولور ایسه نه‌یاپاجغمزی دوشونور طاشنیر ایکن فرانسزلر بزدن کندیلرینه وفا اولمدیغی و بزی بو دفعه کندیلرینه آلت یاپه‌مدقلرنی آکلایوب دوقتور فیشر واسطه‌سیله ینه بزم آجلغمزی ایلری سوره‌رك سزه مراجعت ایتدیلر . سزدخی بو بزم همتمزك اثری‌در ظن ایدوب بنی کوپری اوزرنده یاپیلان معاهده‌ده حاضر بولندیردیکز . اوورووارلردن (aurevoir) صکره

محله‌سی صباحلره قدر قایناذی ، هرقفادن برسس چیقار ، بر قسمی فرانسزلر ایله فراره حاضرلانیر ، ضبط وربط ، وظیفه اطاعت هیچ بر شی قالمادی . برکت ویرسون همن بوتون یوللری طاغلری طوتدیکز وکیمسه یردن قیپرانه‌مدی . فرداسی کون فرانسزلر چکلدی . بوچکیلیش انسانیت نامنه ویاخود ارمنیلرك آجلغی ایچون‌می؟.. خیر ، خیر کندیلری چکلمکه مجبور اولمشدی . وبوبهانه ایله چکلمکله شرفلری الك آز قرلمش اولیور ایدی . فرانسزلر طاغلرك اشغال ایدلدیکنی کوزلریله کوردیلر . حتی ارمنی محله‌سنده بولنان ملازم مارسه‌رو بو خصوصده تحریری بر راپور ویرمشدی . بنده کندیلرینه سویلدم . « ساژو » [بز ارمنی دکلز] جوابنی ویردی . او کون صوك دفعه اوله‌رق کوروشمشدم . چوق تلاشلی ایدی بن حدتمدن سکوت ایتدم . لکن برچوق معصومك برساژونك شرف ادعاسی عنادینه قربان کیده‌جکنی قویاً مأمول ایدیور ایدم .

١٠ ـ نیسان ـ ٩٢٠ نجی جمعه کونی زوالی ساعت درت راده‌لرنده خسته‌خانه قربنده قیالر اوزرنده بن و میستر ویدین قوماندان هوجر ایله وداعلاشدیغمزده قوماندان الیمی صقوب حرکت اثناسنده ارمنیلرك کندیلرینه التحاق ایتمالرینی طاغلرك و یوللرك تورکلر طرفندن اشغالی صرف بو مقصده معطوف اولدیغنی و تورکلرله حرب ایتمیوب سیاسةً ارمنیلری قورتارمقلغمی بندن رجا ویقینده محقق کلوب بزی قورتاراجغنی سویلدی .

یا یولده سزه هجوم ایده‌جك اولورلر ایسه نه یاپه‌جقسکز ؟ سؤاله جواباً :

یالکز کندیسنك سزه خطاباً یازمش اولدیغی مکتوبلرك نشر واعلانی کندوسنك اخلاقی واورفه شهرینه مضرت انتاج ایده‌بیله‌جکی هرکسه سهولتله قناعت حاصل ایده‌جکدر . برکت ویرسون سز اوزمان مکتوبلرینه هیچ اهمیت ویرمدیکز . ذاتاً میس هونس ایله اولان مخابراتدن مقصد ساخته بر دیپلوماسی ایدی . اکر ذات عالیلرنجه مناسب کورونور ایسه شو مکتوبلرك قوپیه‌لرینی بکا کوندریکز اعلان ونشری خصوصنده‌ده بکا مساعده ایدیکز .

کلهلم « شبکه بوغازنده فرانسزلرك محاسی مسئله‌سنه »

بوخصوصده شخصی فکرینی سویلمك شیمدی آرزو ایتمیورم . لکن شونی دیه‌رم‌که آچ کالن آچلقدن کیدر ، قان دوکمکه میدان ویره‌نك قانی دها اول دوکولور . بیکلرجه معصومی کندی شرفی خاطرینه قوربانلق براقنك شرفی دها چابوق قریلر ، اورفه‌یی شراب فیچیسیله اشغاله‌کالان مؤخراً ایچمکه صو بیله بوله‌ماز . برکت ویرسون انکلیزلرك براقمش اولدیغی قرنتیلر ایله آلتمش کون کچندیلر . بز آچ دکل ایدك . کندولری آچ ایدی .

حربك ابتداسندن برو دائماً آجاغمزی ایلری سورمکده‌کی مقصدمز بزه قارشی هجوم فکرینی یا تماماً ابطال ویاخود تأجیل ایتدیرمك ایدی زیرا جبخانمز پك قیصه ایدی وفرانسزلر بزه هیچ برشی ویرمدیلر .

أولمه‌دن شو حقیقتلری سزه بیلدیردیکمدن دولایی متسلی اوله‌جغم هیچ اولمازسه تورك تاریخی حقیقتی یازسون . کورویورسکزکه قطعیاً چکنمه‌دن وقعه‌یی اولدیغی کبی یازیورم . او زمان اورفه‌ده موجود اجنبیلرك کافه‌سی بو وقعه‌یه واقف ایدیلر . فرانسزلر نزدنده بولنان

ایکی راهب وهلیوستاجی سەرژان بولغا ٤١٢ نجی آلایده اولوب الیوم صاغدر . سەرژان بولغا شبکه وقعەسنده اسیر دوشدی . اسیر ایکن بو سری افشا ایدەجکندن چوق قورقار ایدم. کیتدم کندوسنه رجا ایتدم شرفی اوزرینه سوز ویردی وقطعیاً افشا ایتمدی .

اورفەدەکی ایکیوز ارمنی ایتامنك سالماً حلبه سوقنه مساعده بیوردیغکزدن طولایی ذات عالیلرینه مدیون شکرانم فوطوغرافکزی بویوك بر یادکار اولەرق نزدمده طاشیورم بیروتده فرانسزلره کوستردم ایستدیلرسەده ویرمدم بر یادکار اولەرق محافظه ایدەجکم یالکز شو مکتوبمه جواب ویرمیەجك اولور ایسەکز متأثر اولورم اشبو وسیله ایله تأیید احترامات ایلرم افندم .

دوقتور

آغوب بشلبانه

خطا و صواب جدولی

صحیفه‌سی	سطری	واقع سهویات	صورت تصحیحی
١		حر و مستقل	حر و مستقبل
٧	٤	ایشیدیورم	ایشیدیور
٨	٥	برجهانی	بوجهانی
١٠	٥	ئوزدرز	ئوره‌رز
١٢	٥	بواجتماع مرتب اولدیغی حالده	بواجتماع مرتب اولدیغی حالده
١٦	١٤	تاپاروا	تاپاردا
١٧	١	تاپاروا	تاپاردا
٢٠	١٦	فوق‌الحاکم	فوق‌المحاکم
٢١	٥	کوزاده	لوزاده
٢٣	١	طاغلره یوللره	طاغلرده یوللرده
٢٧	١ ٣ ٥ ٨ ١١ ١٢	تاپاروا	تاپاردا
٢٨	صوڭ سطر	صوڭ کلمه‌نك صوکنه	طرفندن [کلمه‌سی علاوه ایدیله‌جکدر]
٣٠	٨ ١٢	تاپاروا	تاپاردا
٣٣	حاشیه‌ده	تاپاروا	»
٣٤	٤	برنجی اردو	یدنجی اردو
٣٥	١	حقی آغا	حاجی آغا [کلمه‌سی علاوه ایدیله‌جکدر]
٣٦	١٥	یکانه املندن صکره	پارا قازانمقدی

صحیفه‌سی	سطری	واقع سهویات	صورت تصحیحی
٣٧	حاشیه	طوفان بکك [*] حاچینده‌کی	طوغان بکك حاجینده‌کی اوله‌جق
٣٨	١١	تقرب	تقریب
٤٢	صوك سطر	تاپاروا	تاپاردا
٤٣	٦ ٤	تاپاروا	تاپاردا
٤٥	١٦	تاپاروا	تاپاردا
٤٥	٢١	وجدانه ، انسانیته	وجدانه و انسانیته
٤٦	٢	اولوپوردی	اولوپورلردی
٤٦	١٤	تاپاروا	تاپاردا
٤٦	٢١	»	»
٤٧	١٦	»	»
٤٨	١٠	»	»
٤٨	١٢	نزامق	بنیامین
٥٠	٧ ١٠	طپاروا	تاپاردا
٥١	٨ ١٦	تاپاروا	تاپاردا
٥٢	٢ ٥	تاپاروا	تاپاردا
٥٧	٤	مسئولیتلره	مستولیلره
٥٨	١٥	بر [کلمه‌سی فضله‌در]	
٥٩	١	اوف	اوت
٦٠	١٣	باوللی	بادللی
٦٠	١٦	برلکنده	برلکده
٦١	١٣	اغاده	اغا زاده
٦٩	٣	طوفان	طوغان

[*] طوفان بك بالآخره پك چوق فدا كارلقلر یاپمش و طوغان بکك مجروحیتی اوزرینه او حوالی قوای ملیه‌سنك ... الخ طرزنده یازیله‌جقدر .

صحیفه‌سی	سطری	واقع سهویات	صورت تصحیحی
٨٠	٩	کونه	کونی کونه
٨٧	٩	کیره‌بیله‌جککزی	کیده‌بیله‌جککزی
٩١	١٤	معنویه‌سی	معنویه‌مز
٩١	٢٢	کونی	کونه عائد
٩٦	١٧	اودار	ادوار
٩٧	حاشیه‌نك برنجی سطر	اورفه مبعوثی اولان افندیدر	اورفه مبعوثی اولان خیالی افندیدر
٩٨	١٢	(او هیجانلی زمانلرده) ایله	باشلایان سطرك اوله (فقط)
١٠٠	١٣	اوزریعه	اوزرمزه
١٠٠	١٨	سیاهی	سپاهی
١٠٠	١٨	تیرابور	تیرایور
١٠٦	٧	پیره‌کلیده	بیره‌جکده
١٠٧	٢	مصارمه	مصادمه
١٠٧	٩	وارد اولدی	اولدی
١٠٩	٢	آکلایان	آکلامیان
١١٢	٥	فرانسه	فرانسز
١١٢	٦	یناشمایه‌جق	یناشه‌جق
١١٢	١٠	جنانلرینه	جنابلرینه
١١٢	١٦	صرف و مدنی	صرف مدنی
١١٥	٣	تخمینکز	تخمینمز
١١٦	٧	معلرم	معلوم
١١٧	١٦	دخی	وحتی
١١٨		١٣ شباط ٣٤٠	١٣ شباط ٣٣٦
١١٩	٣	باشلانقده	باشلانمشدر

صحیفه‌سی	سطری	واقع سهویات	صورت تصحیحی
١١٩	٨	طرابلسه	جرابلسه
١١٩	٩	طرابلسه	جرابلسه
١١٩	١٥	طرابلس	جرابلس
١١٩	١٦	طرابلسه	جرابلسه
١٢٥	١	اولمسنه	اولسه
١٤٢	١٩	اصلاحك	اصطلاحك
١٤٥	١٥	(سرای)	[کلمه‌سی یوقدر]
١٥٣	١٥	اوت کوتوکاری	طوت کوتوکاری
١٧٧	١٣	اینده‌لی	ایزولی
١٧٨	١٣	کوکان	کدکان
١٧٨	١٤	مصراوینك	بصراوینك
١٨٣	٤	خرانیازدن	خرانبازدن
١٨٣	٥	»	»
١٨٦	١٦	»	»
٢٠٥	١٩	پوسکورولیلدیکی	پوسکورتیلدیکی
٢٠٧	٩	لوس	لوی
٢٠٩	٢٠	١٩٢٤	١٩٢٠
٢١٧	٨	رفیقه‌سی	رفقاسی
٢٣٣	٥	٢٨ نیسان	٨ نیسان
٢٤٤	٩	شیکه	شبکه
٢٤٧	١٥	تفهیم	تفهم
٢٤٨	٨	شاشیر	شاشیرر
٢٥٠	١١	غیر قابل استحصال ایلك	غیرقابل استحصال املاك ایلك
٢٥٣	٤	٣٣٦ سنه‌لرنده	٣٣٦ تاریخنده
٢٥٥	١٠	اولدیغی	اولدیغی کبی

DR
589
U77

3 1761 06981180 0